

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
7 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1992

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
165

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2084

Αναμόρφωση της Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Εισαγωγικές διατάξεις και εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Άρθρο 1

Χαρακτήρας Κοινωνικής Ασφάλισης

Η ασφάλιση στους οικείους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και το Δημόσιο είναι υποχρεωτική και καταλαμβάνει τα πρόσωπα κατά τη διάρκεια της απασχόλησής τους, επιφυλάσσόμενων των διατάξεων περί προαιρετικής ασφάλισης.

Άρθρο 2

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Στον παρόντα νόμο οι παρακάτω όροι σημαίνουν αντίστοιχα:

1. Απασχόληση: Η προς βιοπορισμό παροχή εξαρτημένης εργασίας ή ανεξαρτήτων υπηρεσιών.

2. Αυτοαπασχολούμενοι: Οι λοιποί, πλην μισθωτών, ασφαλισμένοι.

3. Μέσο μηνιαίο κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό προϊόν (Μ.Μ.Κ.Κ. Α.Ε.Π.): Το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. σε τρέχουσες αγοραίες τιμές διαιρεμένο δια του 12, όπως προκύπτει από τους Εθνικούς Λογαριασμούς της Ελλάδος.

4. Φορείς κοινωνικής ασφάλισης: Όλα τα ασφαλιστικά Ταμεία και Οργανισμοί, που λειτουργούν με τη μορφή ν.π.δ.δ. και υπάγονται στην εποπτεία του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Επίσης φορείς ασφάλισης νοούνται τα Ταμεία ή Κλάδοι ή Λογαριασμοί, που λειτουργούν με τη μορφή ν.π.ι.δ., οι υπηρεσίες και κάθε άλλος φορέας ανεξαρτήτως ονομασίας και νομικής μορφής, που χορηγούν περιοδικές παροχές υπό τύπο συντάξεων (κύριες και επικουρικές), βοηθημάτων ή μερισμάτων ή παροχές ασθένειας ή εφάπαξ βοηθήματα εφόσον καταβάλλεται εργοδοτική εισφορά ή κοινωνικός πόρος.

Δεν θεωρούνται φορείς ασφάλισης κατά την έννοια του παρόντος νόμου τα Κεφάλαια Αποκαταστάσεως Φορτωκ-φορτωτών (Κ.Α.Φ.).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων που διορίζονται μετά την 1-1-1993

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Πολιτικές Συντάξεις

Άρθρο 3

Δικαίωμα σύνταξης - προϋποθέσεις

1. Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος, ο οποίος λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο, δικαιούται ισόβιας σύνταξης από το Δημόσιο:

α) Αν απομακρυνθεί της υπηρεσίας και έχει δεκαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία και το εξηκοστό πέμπτο (65ο) έτος της ηλικίας του.

Προκειμένου για μητέρες υπαλλήλους, που έχουν ανήλικα ή ενήλικα αλλά ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, αρκεί η συμπλήρωση του πεντηκοστού πέμπτου (55ου) έτους της ηλικίας τους εφόσον έχουν εικοσαετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Κατ' εξαίρεση για τις μητέρες υπαλλήλους που έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά και εικοσαετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, το κατά το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης αυτής όριο ηλικίας μειώνεται κατά τρία (3) έτη για κάθε παιδί και μέχρι του πεντηκοστού (50ού) έτους.

β) Αν απολυθεί λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας που δεν οφείλεται στην υπηρεσία και έχει συμπληρώσει πενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, ανεξαρτήτως ηλικίας.

Ειδικά για όσους καθίστανται ανίκανοι λόγω ατυχήματος, που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, η κατά το προηγούμενο εδάφιο πενταετία μειούται στο ήμισυ.

γ) Αν απομακρυνθεί οπωσδήποτε της υπηρεσίας λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας συνεπεία τραύματος ή νοσήματος, που προήλθε προδήλως και αναμφισβητήτως εξαιτίας της υπηρεσίας, ανεξάρτητα από τα χρόνια υπηρεσίας και την ηλικία του.

Οι συνέπειες του τραύματος ή του νοσήματος παρέχουν

δικαίωμα σύνταξης εφόσον εκδηλώθηκαν το αργότερο σε ένα εξάμηνο από την ημέρα που απομακρύνθηκε ο υπάλληλος από την υπηρεσία μετά το πάθημα.

Σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι προήλθαν εξαιτίας της υπηρεσίας χρόνια νοσήματα, τα οποία εκδηλώθηκαν μέσα σε τρία (3) χρόνια από το διορισμό του υπαλλήλου στο Δημόσιο, ως τακτικού.

Αν αποδειχθεί ότι υπάρχει βαρύ πταίσμα του υπαλλήλου ως προς το πάθημα, δεν γεννάται δικαίωμα σύνταξης, κατά τις διατάξεις της περίπτωσης αυτής.

2. Οι δόκιμοι υπάλληλοι εξομοιούνται σε κάθε περίπτωση με τους τακτικούς ως προς το δικαίωμα για σύνταξη.

3. Οι μη μόνιμοι υπάλληλοι, οι νομάρχες, οι έπαρχοι και οι ιατροί του Εθνικού Συστήματος Υγείας αποκτούν δικαίωμα σύνταξης με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται γι' αυτούς στο άρθρο 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 1041/1979 ΦΕΚ 292 Α'), σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου αυτού ως προς την ηλικία συνταξιοδότησης, τη συνταξιοδότηση λόγω παθήματος, καθώς και τη συνταξιοδότηση των γυναικών με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή με τρία (3) τουλάχιστον παιδιά.

4. Δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο έχουν επίσης και οι κατηγορίες των υπαλλήλων, που αναφέρονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, εφόσον συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις της παραγρ. 1, καθώς και οι εκπαιδευτικοί αναγνωρισμένων σχολείων της αλλοδαπής και οι λοιπές κατηγορίες εκπαιδευτικών λειτουργών, που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παραπάνω Κώδικα, εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου και συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περιπτ. α' της παραγρ. 1 του άρθρου αυτού.

5. Το προσωπικό των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, το οποίο έχει υπαχθεί στη συνταξιοδότηση του Δημοσίου με τις διατάξεις του ν. 1518/1985 (ΦΕΚ 30 Α') και του άρθρου 48 του ν. 1813/1988 (ΦΕΚ 243 Α'), εξακολουθεί να συνταξιοδοτείται από το Δημόσιο με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραγρ. 1 του άρθρου αυτού.

6. Οι δικαστικοί λειτουργοί και το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, οι οποίοι πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις των διατάξεων του πρώτου εδαφίου της περιπτ. α' και των περιπτ. β', δ' και ε' της παραγρ. 1 του άρθρου 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, καθώς και τις προϋποθέσεις των διατάξεων των περιπτ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου αυτού, αποκτούν δικαίωμα σύνταξης χωρίς την προϋπόθεση της ηλικίας, που προβλέπεται από τη διάταξη του πρώτου εδαφίου της περιπτ. α' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

Το όριο ηλικίας δεν ισχύει για τις γυναίκες δικαστικούς λειτουργούς, καθώς και για τις γυναίκες που ανήκουν στο κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, εφόσον οι ανωτέρω κατηγορίες γυναικών έχουν ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή τρία (3) τουλάχιστον παιδιά, και συμπληρώνουν εικοσαετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Η διάταξη του τρίτου εδαφίου της περιπτ. α' της παραγρ. 1 του άρθρου 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων δεν ισχύει για όσους διορίζονται μετά την 1η Ιανουαρίου 1993.

Άρθρο 4

Συντάξιμη υπηρεσία πολιτικών υπαλλήλων

1. Πραγματική συντάξιμη υπηρεσία είναι όλος ο χρόνος, που διανύεται στις θέσεις του άρθρου 3 με υπαλληλική ιδιότητα και λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της σύνταξης, με την προϋπόθεση ότι καταβλήθηκαν οι προ-

βλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.

2. Συντάξιμη λογίζεται και κάθε υπηρεσία, που έχει παρασχεθεί στο Δημόσιο, στους ο.τ.α. και τα άλλα ν.π.δ.δ. με οποιαδήποτε σχέση, ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας γενικά, ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας μέχρι δύο έτη, καθώς και ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, με την προϋπόθεση καταβολής της προβλεπόμενης από το άρθρο 17 εισφοράς.

3. Κατ' εξαίρεση δεν είναι συντάξιμος ο χρόνος :

α) Της διαθεσιμότητας εφόσον αυτή οφείλεται σε αξιόποινη πράξη για την οποία επακολούθησε αμετάκλητη καταδίκη ή παράπτωμα για το οποίο επακολούθησε οριστική απόλυση.

β) Της αυθαίρετης αποχής από τα καθήκοντα.

γ) Της αργίας και της προσωρινής απόλυσης.

δ) Της έκτισης ποινικής καταδίκης που επιβλήθηκε από οποιοδήποτε δικαστήριο, εκτός αν επακολούθησε απαλλαγή.

ε) Της προσωρινής κράτησης, εκτός αν επακολούθησε απαλλαγή.

στ) Οποιασδήποτε υπηρεσίας, που συμπίπτει με χρόνο ασφάλισης σε άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης, ελληνικό ή διεθνές και χρησιμοποιήθηκε για την απόκτηση δικαιώματος σύνταξης από τον οργανισμό αυτόν, με επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 17 του νόμου αυτού.

ζ) Της ειδικής άδειας, που προβλέπεται από τα άρθρα 6 των ν. 1680/1987 (ΦΕΚ 9 Α') και 1682/1987 (ΦΕΚ 14 Α').

η) Μετά την κατάληψη από το όριο ηλικίας.

Εισφορές, που έχουν καταβληθεί για το χρόνο των προηγούμενων περιπτώσεων, δεν επιστρέφονται στον υπάλληλο, ο χρόνος πάντως αυτός αναγνωρίζεται ως συντάξιμος σε οποιοδήποτε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης σύμφωνα με τις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης.

4. Εάν κατά τη συγκεφαλαίωση του συντάξιμου χρόνου προκύπτει διάστημα ίσο τουλάχιστον προς έξι (6) μήνες λογίζεται ως πλήρες έτος.

Άρθρο 5

Υπολογισμός σύνταξης πολιτικών υπαλλήλων

1. Για τον υπολογισμό της σύνταξης των πολιτικών υπαλλήλων, λαμβάνεται υπόψη ποσοστό του μηνιαίου ασφαλιστού μισθού και η συντάξιμη υπηρεσία τους.

2. Η μηνιαία σύνταξη συνίσταται σε ποσοστό 1,714% του κατά την προηγούμενη παράγραφο μηνιαίου ασφαλιστέου μισθού για κάθε έτος πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

3. Ως μηνιαίος ασφαλιστέος μισθός νοείται το ηθλικόν της διαμέσεως του συνόλου των πάσης φύσεως μηνιαίων αποδοχών, που έλαβε ο υπάλληλος κατά τα πέντε ημερολογιακά έτη, που προηγούνται του έτους εκείνου κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση για σύνταξη και επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές, χωρίς τον υπολογισμό των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδειας, δια του αριθμού των μηνών ασφάλισης των ετών αυτών, οι οποίοι δεν μπορεί να είναι λιγότεροι των σαράντα (40). Αν υπολείπονται των σαράντα (40) λαμβάνονται υπόψη και αποδοχές μηνών ασφάλισης της αμέσως προηγούμενης περιόδου μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των μηνών αυτών.

Προκειμένου για εξερχομένους λόγω ανικανότητας, αν ο συντάξιμος χρόνος είναι μικρότερος του προβλεπόμενου στο προηγούμενο εδάφιο ο υπολογισμός γίνεται με βάση το μέσο όρο των μηνιαίων αποδοχών του χρόνου ασφάλισης, που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι την έξοδό τους.

Για τον προσδιορισμό των συνολικών αποδοχών της

παραγράφου αυτής, οι αποδοχές για κάθε έτος, πλην αυτών του τελευταίου πριν από την έξοδο έτους, λαμβάνονται υπόψη αυξημένες κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων.

4. Για τον υπολογισμό της σύνταξης των παντελώς τυφλών και παραπληγικών ή τετραπληγικών υπαλλήλων εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου 19 του ν. 1694/1987 (ΦΕΚ 35 Α').

Άρθρο 6 **Συντάξεις παθόντων**

1. Σε περίπτωση απόλυσης του υπαλλήλου λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας, που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, η σύνταξη κανονίζεται βάσει του κατά το άρθρο 5 ασφαλιστέου μισθού και των ετών πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας του.

2. Προκειμένου για παθόντες από τραύμα ή νόσημα, το οποίο προήλθε προδήλως και αναμφισβητήτως εξαιτίας της υπηρεσίας, η σύνταξη κανονίζεται βάσει του ποσοστού ανικανότητας και του ποσού της σύνταξης, που αναλογεί σε τριακονταπενταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Ποσοστό ανικανότητας μικρότερο του 50% δεν παρέχει δικαίωμα σύνταξης ανικανότητας.

3. Αν η σύνταξη, που προκύπτει βάσει των ετών υπηρεσίας είναι μεγαλύτερη αυτής, που αναλογεί στο ποσοστό ανικανότητας, καταβάλλεται η μεγαλύτερη αυτή σύνταξη.

4. Οι διατάξεις των ν. 1897/1990 (ΦΕΚ 120 Α') και 1977/1991 (ΦΕΚ 185 Α') κατά το μέρος, που αφορούν τον υπολογισμό της σύνταξης των προσώπων, που υπάγονται σε αυτές, εξακολουθούν να ισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **Στρατιωτικές συντάξεις**

Άρθρο 7 **Δικαίωμα σύνταξης - προϋποθέσεις**

1. Ο στρατιωτικός δικαιούται ισόβιας σύνταξης από το Δημόσιο εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των επόμενων παραγράφων.

2. Στρατιωτικός νοείται αυτός, που υπηρετεί στις Ένοπλες Δυνάμεις, στην Ελληνική Αστυνομία, στο Λιμενικό και στο Πυροσβεστικό Σώμα, ως αξιωματικός, ανθυποασπιστής ή οπλίτης ή αυτός, που κατά το νόμο αντιστοιχεί στους βαθμούς αυτούς, ανεξάρτητα από το όπλο, σώμα, κλάδο ή ειδικότητα που ανήκει.

3. Ο μόνιμος στρατιωτικός δικαιούται σύνταξης :

α) Αν απομακρυνθεί εκουσίως των τάξεων και έχει συμπληρώσει δεκαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, και το εξηκοστό πέμπτο (65ο) έτος της ηλικίας του.

β) Αν απομακρυνθεί των τάξεων λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας, που δεν οφείλεται στην υπηρεσία και έχει συμπληρώσει πενταετή τουλάχιστον πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, ανεξαρτήτως ηλικίας.

Ειδικά για όσους καθίστανται ανίκανοι, λόγω ατυχήματος, που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, η κατά το προηγούμενο εδάφιο πενταετία μειούται στο ήμισυ.

Προκειμένου για γυναίκες στρατιωτικούς, που έχουν ανήλικα ή ενήλικα αλλά ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, ή τρία (3) τουλάχιστον παιδιά, αρκεί εικοσαετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, ανεξαρτήτως ηλικίας.

4. Οι μόνιμοι στρατιωτικοί, οι οποίοι πληρούν τους λοιπούς όρους και προϋποθέσεις του άρθρου 26 του Κώδικα

Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, αποκτούν δικαίωμα σύνταξης χωρίς την προϋπόθεση της ηλικίας, που προβλέπεται από την περιπτ. α' της παρ. 3 του άρθρου αυτού.

5. Η διάταξη του τρίτου εδαφίου της περιπτ. α' της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων δεν ισχύει για όσους κατατάσσονται μετά την 1η Ιανουαρίου 1993.

Άρθρο 8 **Συντάξιμη υπηρεσία στρατιωτικών**

1. Πραγματική συντάξιμη υπηρεσία είναι όλος ο χρόνος, που διανύεται με στρατιωτική ιδιότητα, καθώς και ο χρόνος φοίτησης στις παραγωγικές σχολές, εφόσον καταβλήθηκαν οι προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.

Η διάταξη της παραγρ. 2 του άρθρου 4 του παρόντος έχει εφαρμογή και για τους στρατιωτικούς.

2. Ο χρόνος υπηρεσίας των στρατιωτικών, που τελούν σε κατάσταση πτητικής ενέργειας, των εν ενεργεία αλεξιπτωπιστών, των υποβρυχίων καταστροφών του Πολεμικού Ναυτικού και των ανδρών υποβρυχίων αποστολών του Λιμενικού Σώματος, καθώς και ο χρόνος καταδυτικών εξαμήνων αυτών που υπηρετούν σε υποβρύχια, λογίζεται διπλάσιος σε περίοδο ειρήνης και τριπλάσιος σε περίοδο πολέμου, εφόσον συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις του άρθρου 41 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων και καταβληθούν διπλάσιες ή τριπλάσιες εισφορές, αντίστοιχα.

3. Επίσης λογίζεται διπλάσιος ο χρόνος των στρατιωτικών, που υπηρετούν ως τεχνικοί σε μονάδες εκκαθαρίσεως ξηράς ή σε ναρκαλιευτικά συνεργεία, ο χρόνος του αστυνομικού προσωπικού της ΕΛ-ΑΣ, που υπηρετεί σε υπηρεσίες με αποστολή την επισήμανση, περιουλογογή, εξουδετέρωση και καταστροφή εκρηκτικών μηχανισμών και αυτοσχέδιων βομβών, καθώς και το προσωπικό των ειδικών κατασταλτικών αντιτρομοκρατικών μονάδων, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των διατάξεων των άρθρων 16 του ν. 955/1979 (ΦΕΚ 189 Α') και 20 παρ. 3 του ν. 1813/1988 (ΦΕΚ 243 Α') αντίστοιχα, και καταβληθούν διπλάσιες εισφορές.

4. Κατ' εξαίρεση δεν είναι συντάξιμος ο χρόνος:

α. της διαθεσιμότητας εφόσον οφείλεται σε αξιόποινη πράξη για την οποία επακολούθησε αμετάκλητη καταδίκη ή παράπτωμα για το οποίο επακολούθησε έξοδος από την υπηρεσία ή μετάθεση σε αργία με απόλυση,

β. της αργίας με πρόσκαιρη παύση εφόσον υπερβαίνει τους έξι μήνες,

γ. μετά την κατάληψη από το όριο ηλικίας,

δ. της αδικαιολόγητης απουσίας και της λιποταξίας,

ε. της έκτισης ποινικής καταδίκης που επιβλήθηκε από οποιοδήποτε δικαστήριο, εκτός αν επακολούθησε απαλλαγή,

στ. της αργίας με απόλυση, καθώς και της προσωρινής κράτησης, εκτός αν επακολούθησε απαλλαγή,

ζ. οποιασδήποτε υπηρεσίας για την οποία ασφαλίστηκε σε οποιονδήποτε άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης, ελληνικό ή διεθνή και χρησιμοποιήθηκε για απόκτηση δικαιώματος σύνταξης από τον οργανισμό αυτόν, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 17 του νόμου αυτού,

η. της ειδικής άδειας, που προβλέπεται από τα άρθρα 6 των ν. 1680/1987 (ΦΕΚ 9 Α') και 1682/1987 (ΦΕΚ 14 Α').

Εισφορές, που έχουν καταβληθεί για το χρόνο των προηγούμενων περιπτώσεων δεν επιστρέφονται στο στρατιωτικό, ο χρόνος πάντως αυτός αναγνωρίζεται ως συντάξιμος σε οποιονδήποτε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις της εδαφοχικής

ασφάλισης.

5. Αν κατά τη συγκεφαλαίωση του συντάξιμου χρόνου προκύπτει διάστημα ίσο τουλάχιστον προς έξι (6) μήνες, λογίζεται ως πλήρες έτος.

Άρθρο 9

Υπολογισμός σύνταξης στρατιωτικών

1. Για τον υπολογισμό της σύνταξης των στρατιωτικών λαμβάνεται υπόψη ποσοστό του μηνιαίου ασφαλιστέου μισθού και η πραγματική συντάξιμη υπηρεσία τους.

2. Η μηνιαία σύνταξη συνίσταται σε ποσοστό 1,714% του κατά την προηγούμενη παράγραφο μηνιαίου ασφαλιστέου μισθού για κάθε έτος πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

3. Ως μηνιαίος ασφαλιστέος μισθός νοείται το ημίτιμον της διαιρέσεως του συνόλου των πάσης φύσεως μηνιαίων αποδοχών, που έλαβε ο στρατιωτικός κατά τα πέντε ημερολογιακά έτη, που προηγούνται του έτους εκείνου κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση για σύνταξη και επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές, χωρίς τον υπολογισμό των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδειας, δια του αριθμού των μηνών ασφάλισης των ετών αυτών, οι οποίοι δεν μπορεί να είναι λιγότεροι των σαράντα (40). Αν υπολείπονται των σαράντα (40) λαμβάνονται υπόψη και αποδοχές μηνών ασφάλισης της αμέσως προηγούμενης περιόδου, μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού των μηνών αυτών.

Προκειμένου για εξερχόμενους λόγω ανικανότητας, αν ο συντάξιμος χρόνος, είναι μικρότερος του προβλεπόμενου στο προηγούμενο εδάφιο ο υπολογισμός γίνεται με βάση το μέσο όρο των μηνιαίων αποδοχών του χρόνου ασφάλισης, που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι την έξοδό τους.

Για τον προσδιορισμό των συνολικών αποδοχών της παραγράφου αυτής, οι αποδοχές για κάθε έτος, πλην αυτών του τελευταίου πριν από την έξοδο έτους, λαμβάνονται υπόψη αυξημένες κατά το ποσοστό αυξήσεως των συντάξεων.

4. Ως ασφαλιστέος μισθός των μαθητών των παραγωγικών σχολών, που αποκτούν δικαίωμα σύνταξης λόγω παθήματος γενικά, που οφείλεται στην υπηρεσία, λογίζεται ο βασικός μισθός του βαθμού:

α) αρχιλοχία ή αντίστοιχου προκειμένου για μαθητές των σχολών αξιωματικών πλην αυτών της τελευταίας τάξης για τους οποίους λαμβάνεται υπόψη ο μισθός του ανθυπασπιστή ή του αντίστοιχου, εκτός αν λαμβάνουν μισθό ανώτερου βαθμού, οπότε λαμβάνεται υπόψη ο ανώτερος αυτός μισθός.

β) λοχία ή αντίστοιχου προκειμένου για μαθητές των σχολών υπαξιωματικών και

γ) δεκανέα ή αντίστοιχου προκειμένου για μαθητές των λοιπών κατώτερων σχολών.

5. Ως ασφαλιστέος μισθός για τους στρατευμένους οπλίτες, κληρωτούς και εφέδρους, που αποκτούν δικαίωμα σύνταξης με τις προϋποθέσεις της περίπτ. ε' της παρ. 1 και της παρ. 4 του άρθρου 26 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, λογίζεται ο βασικός μισθός του μόνιμου στρατιώτη.

6. Προκειμένου για όσους διετέλεσαν ως στρατιωτικοί, σε κατάσταση πτητικής ενέργειας, ή ενέργειας αλεξιπτωτιστή ή υποβρυχίου καταστροφέα του Πολεμικού Ναυτικού ή σε υποβρύχια αποστολή του Λιμενικού Σώματος ή υπηρέτησαν σε υποβρύχια, η μηνιαία σύνταξη προσαυξάνεται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 43 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων.

7. Για τον υπολογισμό της σύνταξης των παντελώς τυφλών και παραπληγικών ή τετραπληγικών εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 19

του ν. 1694/1987.

Άρθρο 10

Συντάξεις παθόντων

1. Σε περίπτωση απόλυσης του στρατιωτικού λόγω σωματικής ή διανοητικής ανικανότητας, που δεν οφείλεται στην υπηρεσία η σύνταξη κανονίζεται βάσει του κατά το άρθρο 9 ασφαλιστέου μισθού και των ετών πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας του.

2. Προκειμένου για παθόντες από τραύμα ή νόσημα, το οποίο προήλθε προδήλως και αναμφισβητήτως εξαιτίας της υπηρεσίας, η σύνταξη κανονίζεται βάσει του ποσοστού ανικανότητας και του ποσού της σύνταξης, που αναλογεί σε τριακονταπενταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Ποσοστό ανικανότητας μικρότερο του 50% δεν παρέχει δικαίωμα σύνταξης ανικανότητας.

3. Αν η σύνταξη, που προκύπτει βάσει των ετών υπηρεσίας, είναι μεγαλύτερη αυτής, που αναλογεί στο ποσοστό ανικανότητας, καταβάλλεται η μεγαλύτερη αυτή σύνταξη.

4. Όπου συντρέχει περίπτωση, η κατά το άρθρο αυτό σύνταξη προσαυξάνεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 43 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων.

5. Η σύνταξη, που παρέχεται κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού στους αξιωματικούς και οπλίτες οποιουδήποτε βαθμού, μόνιμους και εφέδρους, οι οποίοι: εξέρχονται της υπηρεσίας λόγω τραύματος ή νοσήματος, που προήλθε προδήλως και αναμφισβητήτως εξαιτίας της υπηρεσίας τους σε ειρηνική περίοδο, δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το 85% της μηνιαίας σύνταξης, που ανήκει σε ομοίοβαθμό τους στρατιωτικό, που έχει υποστεί την ίδια ανικανότητα εξαιτίας της υπηρεσίας τους σε πόλεμο.

6. Οι διατάξεις των ν. 1897/1990 και 1977/1991 κατά το μέρος, που αφορούν τον υπολογισμό της σύνταξης των προσώπων, που υπάγονται σε αυτές, εξακολουθούν να ισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Κοινές διατάξεις

Άρθρο 11

Σύνταξη οικογενειών

Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή υπαλλήλου πολιτικού και στρατιωτικού, που έχει τις προϋποθέσεις των άρθρων 3 και 7 του νόμου αυτού, δικαιούνται σύνταξη:

1. Ο επιζών σύζυγος εφόσον έχει μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Είναι ανάπηρος και ανίκανος για κάθε βιοποριστική εργασία σε ποσοστό 67% τουλάχιστον.

β) Δεν έχει μέσο μηνιαίο εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή μεγαλύτερο του 40πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, προσαυξημένο κατά 20% για καθένα από τα κατά την παρ. 2 του άρθρου αυτού προστατευόμενα και δικαιούμενα σύνταξης παιδιά.

Εάν το μηνιαίο εισόδημα είναι ουσιαδώς μεγαλύτερο από το οριζόμενο στο προηγούμενο εδάφιο καταβάλλεται το ήμισυ της δικαιούμενης σύνταξης.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, που στο εισόδημα του επιζώντος συζύγου συμπεριλαμβάνεται και σύνταξη από ίδιο δικαίωμα, δύναται ο επιζών να επιλέξει αντί αυτής τη σύνταξη του θανόντος εφόσον το μέσο μηνιαίο εισόδημά του, όπως διαμορφώνεται με τη σύνταξη του θανόντος, δεν υπερβαίνει το εισόδημα της κατά τα ανωτέρω περίπτωσης β'.

2. Τα παιδιά εφόσον είναι νόμιμα ή νομιμοποιηθέντα ή

αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα ή είναι φυσικά τέκνα μητέρας εφόσον:

α) Είναι άγαμα και δεν υπερβαίνουν το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας τους ή εάν φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές της ημεδαπής ή αλλοδαπής, μέχρι τη συμπλήρωση του εικοστού τέταρτου (24ου) έτους της ηλικίας τους.

β) Κατά το χρόνο του θανάτου του υπαλλήλου ή συνταξιούχου είναι ανίκανα για κάθε εργασία η δε ανικανότητα επήλθε πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους ή κατά τη διάρκεια της κατά την προηγούμενη περίπτωση φώτισης.

3. Ο επιζών σύζυγος δεν δικαιούται σύνταξη:

α) Αν ο θάνατος του υπαλλήλου συζύγου επήλθε πριν από την πάροδο ενός έτους από την τέλεση του γάμου εκτός αν:

αα) Απολύθηκε από την υπηρεσία λόγω κατάργησης θέσης εφόσον ο γάμος τελέσθηκε πριν την απομάκρυνση.

αβ) Ο θάνατος επήλθε στην υπηρεσία ή απομακρύνθηκε από αυτή λόγω ανικανότητας οφειλόμενης ή μη στην υπηρεσία, εφόσον ο γάμος τελέσθηκε πριν από το τραύμα ή το ατύχημα ή την εκδήλωση της νόσου, εξαιτίας των οποίων επήλθε ο θάνατος ή η ανικανότητά του.

αγ) Κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε ή με το γάμο νομιμοποιήθηκε τέκνο.

δδ) Η χήρα κατά το χρόνο του θανάτου τελεί σε κατάσταση εγκυμοσύνης.

β) Αν ο θανών ελάμβανε κατά την τέλεση του γάμου σύνταξη, ο δε θάνατος επήλθε πριν από την πάροδο δύο ετών από την τέλεση του γάμου, εκτός αν και στην περίπτωση αυτή συντρέχουν οι λόγοι των υποπεριπτώσεων γγ' και δδ' της προηγούμενης περίπτωσης ή ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα.

Άρθρο 12

Υπολογισμός της σύνταξης οικογενειών

1. Το ποσό της σύνταξης των κατά το προηγούμενο άρθρο μελών οικογενείας υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης, το οποίο ελάμβανε ο θανών συνταξιούχος λόγω ανικανότητας ή ετών υπηρεσίας ή θα εδικαιούτο ο θανών υπάλληλος κατά το χρόνο του θανάτου του και ορίζεται ως ποσοστό αυτής, ως εξής:

α) Για τον επιζώντα σύζυγο ποσοστό 50% της σύνταξης.

β) Για κάθε παιδί ποσοστό 25% της σύνταξης, εκτός αν πρόκειται για παιδί ορφανό και από τους δύο γονείς, οπότε το παραπάνω ποσοστό διπλασιάζεται. Αν το ορφανό παιδί δικαιούται σύνταξη και από τους δύο γονείς, το ποσοστό της δικαιούμενης σύνταξης δεν διπλασιάζεται.

2. Οι συντάξεις των οικογενειών των παθόντων, υπό τις προϋποθέσεις των ν.1897/1990 και 1977/1991, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις των νόμων αυτών.

3. Οι συντάξεις των οικογενειών των στρατιωτικών, που πεθαίνουν εξαιτίας νόσου ή τραύματος, που προήλθε προδήλως και αναμφισβητήτως εξαιτίας της στρατιωτικής τους υπηρεσίας σε ειρηνική περίοδο, δεν μπορεί να είναι κατώτερες από το 85% της μηνιαίας σύνταξης που ανήκει σε οικογένεια ομοίβαθμου στρατιωτικού, που φονεύθηκε σε πόλεμο ή πέθανε μετά την ανικανότητά του.

4. Οι συντάξεις των οικογενειών, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπερβαίνουν το ποσό της σύνταξης του θανόντος.

Άρθρο 13

Διαπίστωση ανικανότητας, προσαύξηση συντάξεως, επιδόματα ανικανότητας και ενηλικίωση τέκνων

1. Όπου αναφέρεται η ανικανότητα των υπαλλήλων του άρθρου 3 ή μέλους της οικογένειάς τους, ως προϋπόθεση απόκτησης δικαιώματος σύνταξης ή χορήγησης επιδομάτων, αυτή βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Ανωτάτης Στρατού Υγειονομικής Επιτροπής (Α.Σ.Υ.Ε.).

Το ίδιο ισχύει και για τα μέλη της οικογένειας των στρατιωτικών.

Για τους στρατιωτικούς η ανικανότητα βεβαιώνεται με γνωμάτευση των οικείων ανωτάτων υγειονομικών επιτροπών.

2. Το ποσό της κατά τα άρθρα 5,6,9 και 10 υπολογιζόμενης σύνταξης καλείται βασική σύνταξη και προσαυξάνεται κατά 8% για το πρώτο παιδί, 10% για το δεύτερο παιδί και 12% για το τρίτο και άνω παιδιά εφόσον είναι άγαμα και ανήλικα και δεν εργάζονται ή είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία και δεν λαμβάνουν σύνταξη από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή το Δημόσιο.

Αν και ο έτερος των γονέων είναι υπάλληλος ή συνταξιούχος του Δημοσίου ή άλλου φορέα κύριας ασφάλισης η κατά τα ανωτέρω προσαύξηση λόγω τέκνων χορηγείται στον ένα των συζύγων κατ' επιλογή τους. Αν δεν υποβληθεί δήλωση επιλογής το επίδομα καταβάλλεται και στους δύο συζύγους κατά το ήμισυ. Οι για τα τέκνα χορηγούμενες προσαυξήσεις συντάξεων υπολογίζονται επί του μισού του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων του Δημοσίου.

3. Στους συνταξιοδοτούμενους λόγω ανικανότητας με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, είτε η ανικανότητα οφείλεται στην υπηρεσία είτε όχι, καθώς και στους συνταξιοδοτούμενους βάσει ετών υπηρεσίας τυφλούς και από τους δύο οφθαλμούς, εφόσον οι κατηγορίες αυτές τελούν διαρκώς σε κατάσταση η οποία απαιτεί συνεχή επίβλεψη, συμπαράσταση και περιποίηση ετέρου προσώπου, παρέχεται και μηνιαίο προσωπικό και αμεταβίβαστο επίδομα ανικανότητας. Το επίδομα αυτό συνίσταται στο 1/4 του μέσου κατά κεφαλήν μηνιαίου ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, που ισχύει κατά το έτος 1991, αναπροσαρμοσμένου κάθε φορά με το ποσοστό αύξησης των συντάξεων του Δημοσίου.

4. Η ενηλικίωση των τέκνων, που συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, θεωρείται ότι γίνεται την 31η Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους, και σε περίπτωση που σπουδάζουν, το 24ο έτος.

Άρθρο 14

Κατώτατο και ανώτατο όριο σύνταξης

1. Το ποσό της, κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού χορηγούμενης σύνταξης στους από ίδιο δικαίωμα συνταξιούχους, δεν μπορεί να είναι κατώτερο της σύνταξης που προκύπτει βάσει του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, νοουμένου ως συντάξιμου μισθού, αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων, και πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας δεκαπέντε (15) ετών.

Το όριο του προηγούμενου εδαφίου μειώνεται ανάλογα σε περίπτωση που ο συνταξιούχος λαμβάνει μειωμένη σύνταξη κατά τις διατάξεις του επόμενου άρθρου.

Οι συνταξιούχοι, που παρέχουν οποιαδήποτε εργασία, δεν δικαιούνται το κατά το πρώτο εδάφιο κατώτατο όριο σύνταξης αλλά το ποσό της σύνταξης, που αναλογεί στα έτη ασφάλισης και τον ασφαλιστέο μισθό τους.

2. Εξαιρετικά προκειμένου για όσους έπαθαν από τραύμα ή νόσημα, που οφείλεται στην υπηρεσία, το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο της σύνταξης, που προκύπτει βάσει του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, νοουμένου ως συντάξιμου μισθού, αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων, και πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας είκοσι (20) ετών.

3. Το ποσό της σύνταξης των οικογενειών δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 80% του κατά τις παρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού οριζόμενου ποσού κατά περίπτωση.

4. Στο κατά τις παραγρ. 1 και 2 κατώτατο όριο σύνταξης, δεν περιλαμβάνονται οι προσαυξήσεις λόγω τέκνων και το επίδομα ανικανότητας του προηγούμενου άρθρου.

5. Το ποσό της μηνιαίας σύνταξης δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να υπερβαίνει το μηνιαίο ασφαλιστέο μισθό, ούτε το τετραπλάσιο του μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος του έτους 1991 αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων.

Όπου συντρέχει περίπτωση προσαύξησης της σύνταξης κατά το άρθρο 43 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, στον ασφαλιστέο μισθό συμπεριλαμβάνεται και το 1/6 του εξαμηνιαίου πτητικού ή καταδυτικού επιδόματος του χρόνου εξόδου τους, προκειμένου για όσους έχουν συμπληρώσει 28 πτητικά ή καταδυτικά εξάμηνα, στρατιωτικούς.

6. Ως προς το άθροισμα των ποσών των συντάξεων κύριων και επικουρικών, που δικαιούται κάθε συνταξιούχος εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 55 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων.

Άρθρο 15

Μειωμένη σύνταξη - Συμπλήρωση ηλικίας - Εξαιρέσεις

1. Ο υπάλληλος δικαιούται μειωμένη σύνταξη μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ού) έτους της ηλικίας του και των χρονικών προϋποθέσεων των άρθρων 3 και 7 του νόμου αυτού. Η μείωση συνίσταται στο 1/200 του ποσού αυτής για κάθε μήνα που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας τους.

Μειωμένη επίσης σύνταξη δικαιούνται και οι μητέρες υπάλληλων ανήλικα ή ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά μετά τη συμπλήρωση του πενήκοστου (50ού) έτους της ηλικίας τους και πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας είκοσι (20) πλήρων ετών. Η μείωση συνίσταται στο 1/200 του ποσού αυτής για κάθε μήνα που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της μέχρι τη συμπλήρωση του πενήκοστου πέμπτου (55ου) έτους της ηλικίας τους.

2. Η σύνταξη των υπαλλήλων, οι οποίοι αποχωρούν της υπηρεσίας μετά τη συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, χορηγείται μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας και κανονίζεται με βάση τον κατά τα άρθρα 5 και 9 ασφαλιστέο μισθό του χρόνου της εξόδου, προσαυξάνεται δε με όλες τις αυξήσεις των συντάξεων, που έχουν δοθεί μέχρι την έναρξη καταβολής της.

3. Για τη συμπλήρωση του κατά τις περιπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 3 και α' της παρ. 3 του άρθρου 7 εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας, λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία γέννησης, εκτός αν αυτή δεν αποδεικνύεται, οπότε λαμβάνεται υπόψη η 31η Δεκεμβρίου του έτους που

γεννήθηκε ο υπάλληλος. Το ίδιο ισχύει και σε περιπτώσεις μειωμένων ορίων ηλικίας ή της κατά την παράγραφο 1 μειωμένης σύνταξης.

4. Το όριο ηλικίας των εξήκοντα πέντε (65) ετών δεν ισχύει επί:

α) Των παντελώς τυφλών, παραπληγικών, τετραπληγικών και όσων πάσχουν από μεσογειακή αναίμια.

β) Όσων απολύονται λόγω κατάρτησης θέσης.

5. Η πληρωμή της σύνταξης αρχίζει από την επομένη της λήξης της καταβολής των αποδοχών ενεργείας του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού ή από την επομένη του θανάτου του.

Η λήξη καταβολής των αποδοχών ενεργείας συμπίπτει με τη λύση της υπαλληλικής σχέσης ή με την ημέρα αποστρατείας προκειμένου για στρατιωτικούς, ή την ημέρα του θανάτου.

Η σύνταξη των οικογενειών είναι πληρωτέα από της επομένης του θανάτου του υπαλλήλου ή συνταξιούχου ή της κηρύξεως σε αφάνεια ή της τελευταίας στιγμής του κινδύνου προκειμένου περί εξαφανίσεως.

6. Όπου συντρέχει περίπτωση η πληρωμή των επιδομάτων αρχίζει από την ημέρα που αρχίζει και η καταβολή της σύνταξης.

Άρθρο 16

Συρροή συντάξεων ή σύνταξης και μισθού - Απασχόληση συνταξιούχων

1. Δεν επιτρέπεται η καταβολή διπλής σύνταξης από το Δημόσιο. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση, η σύγχρονη καταβολή μέχρι δύο το πολύ συντάξεων σε ορφανά τέκνα από δύο γονείς υπαλλήλους ή συνταξιούχους ή σε συνταξιούχους, που λαμβάνουν και προσωπική ή πολεμική σύνταξη ή σύνταξη παθόντος εξαιτίας της υπηρεσίας, είτε είναι συνταξιούχοι από ίδιο δικαίωμα είτε από μεταβίβαση, το άθροισμα όμως και των δύο αυτών συντάξεων δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό του ασφαλιστέου μισθού της μεγαλύτερης, όπου η σύνταξη στηρίζεται σε εισφορές, ή τη σύνταξη που αντιστοιχεί σε ομοίοβαθμο, ο οποίος έχει υποστεί ανικανότητα κατά ποσοστό 100%.

2. Από μία υπηρεσία και από μία έξοδο από αυτήν, ένα μόνο δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο γεννάται, ο δε δικαιούχος μπορεί να επιλέξει πάντοτε την καταβολή της πολεμικής ή της βάσει άλλων διατάξεων σύνταξης, που του ανήκει από την ίδια υπηρεσία.

3. Αν από το θάνατο ενός συνταξιούχου γεννώνται υπέρ της οικογένειάς του περισσότερα από ένα δικαιώματα σύνταξης, που απορρέουν από δική του υπηρεσία ή πάθημά του ή από τις συνθήκες του θανάτου του, η οικογένειά του δικαιούται της μίας μόνο σύνταξης κατ' επιλογή της.

Το ίδιο ισχύει και για τις οικογένειες των θανόντων υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών, καθώς και συνταξιούχων γενικά, για τις οποίες αναγνωρίζονται περισσότερα από ένα δικαιώματα σύνταξης ειρηνικής ή πολεμικής περιόδου, που απορρέουν από υπηρεσία ή πάθημα του ίδιου προσώπου.

4. Αν ο συνταξιούχος βάσει ετών υπηρεσίας, με εξαίρεση όσους λαμβάνουν τα κατώτατα όρια σύνταξης, αναλάβει οποιαδήποτε εργασία στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα είτε είναι αυτοαπασχολούμενος το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης περιορίζεται κατά το ένα τρίτο (1/3) αυτής.

5. Ο χρόνος, της κατά την προηγούμενη παράγραφο απασχόλησης, λογίζεται συντάξιμος είτε από το Δημόσιο είτε από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης και προσαυξάνει τη σύνταξη του Δημοσίου εφόσον ο συνταξιούχος αναστείλει την καταβολή της σύνταξης και καταβάλει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές

εισφορές. Αν δεν ανασταλεί η καταβολή της σύνταξης, οι προβλεπόμενες εισφορές καταβάλλονται κανονικά τόσο από τον απασχολούμενο όσο και από τον εργοδότη του ο δε χρόνος δεν υπολογίζεται για προσαύξηση της σύνταξης και δεν λογίζεται ως συντάξιμος από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό.

6. Ο συνταξιούχος του Δημοσίου γενικά, που απασχολείται σε οποιαδήποτε εργασία οφείλει να υποβάλει εντός μηνός στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους υπεύθυνη δήλωση του ν.1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α') παρέχοντας κάθε πληροφορία για την εργασία του. Η παράλειψή της δήλωσης ή η παροχή ανακριβών πληροφοριών συνεπάγεται αναστολή, για το λόγο αυτόν και μόνο, της καταβολής της σύνταξής του για δώδεκα (12) μήνες, από τον επόμενο μήνα που έλαβε γνώση της απασχόλησής του η Υπηρεσία Συντάξεων.

7. Οι περιορισμοί των παραγράφων 4 έως 6 του άρθρου αυτού δεν ισχύουν, όταν η σύνταξη είναι πολεμική ή προσωπική ή παθόντος εξαιτίας της υπηρεσίας.

Άρθρο 17

Ασφαλιστικές εισφορές - Διπλή ασφάλιση

1. Για κάθε συντάξιμη υπηρεσία επιβάλλεται υποχρεωτικά υπέρ του Δημοσίου από τον υπάλληλο μηνιαία εισφορά, η οποία ανέρχεται στο ποσοστό, που ισχύει κάθε φορά για τους ασφαλισμένους στην κύρια κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α., υπολογίζεται δε στο σύνολο των πάσης φύσεως αποδοχών των υπαλλήλων και λειτουργών γενικά, που συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γεννήσεως τέκνων, θανάτου και των επιδομάτων βαριάς αναπηρίας του υπαλλήλου και των μελών της οικογένειάς του και παρακρατείται από τις αποδοχές του γενικά.

2. Για την αναγνώριση των υπηρεσιών της παρ. 2 του άρθρου 4 καταβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο η ασφαλιστική εισφορά, που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου αυτού, υπολογιζόμενη επί του συνόλου των πάσης φύσεως αποδοχών του κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για αναγνώριση.

Η αναγνώριση γίνεται με πράξη της αρμόδιας διεύθυνσης συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, στην οποία καθορίζεται ο αναγνωριζόμενος χρόνος, το ποσό που πρέπει να καταβληθεί, καθώς και ο τρόπος καταβολής, ο οποίος ορίζεται σε τόσες μηνιαίες δόσεις, όσοι είναι οι μήνες που αναγνωρίζονται. Το ποσό αυτό μπορεί να καταβληθεί εφάπαξ οπότε παρέχεται έκπτωση 10%.

Η επιμέλεια για την είσπραξη του ποσού ανήκει στην υπηρεσία του υπαλλήλου.

3. Αν για κάποια από τις υπηρεσίες της προηγούμενης παραγράφου έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές σε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 10 και 11 του ν. 1405/1983 (ΦΕΚ 180 Α'), όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 4 του ν. 1539/1985 (ΦΕΚ 64 Α') και 15 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α').

Το ίδιο ισχύει και για όσους μετακινούνται από τον ιδιωτικό τομέα στο Δημόσιο και αντίστροφα μη εφαρμοζόμενων των διατάξεων των άρθρων 1 έως 6 του ν.1405/1983.

4. Τα πρόσωπα των άρθρων 3 και 7 του νόμου αυτού ασφαλιζονται υποχρεωτικά μόνο στο Δημόσιο. Κατ'εξαίρεση αν, για τα πρόσωπα αυτά, προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις υποχρεωτική ασφάλιση και σε άλλους φορείς κύριας ασφάλισης λόγω της ιδιότητάς τους για την ίδια υπηρεσία ή για περισσότερες απασχολήσεις παρέχεται η δυνατότητα να επιλέξουν την ασφάλισή τους είτε στο

Δημόσιο είτε στους άλλους αυτούς φορείς.

Η επιλογή γίνεται με υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, που υποβάλλεται στη διεύθυνση διοικητικής υποστήριξης του υπουργείου τους και στους οικείους φορείς ασφάλισης, μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από την ανάληψη υπηρεσίας.

Εάν, πάντως επιθυμούν, μπορούν να ασφαλιστούν προαιρετικά και σε περισσότερους από έναν φορείς, στην περίπτωση όμως αυτήν, υποχρεούνται να καταβάλλουν οι ίδιοι το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών, ασφαλισμένου, Κράτους και εργοδότη, που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις του οικείου φορέα περιλαμβανομένου και του Δημοσίου.

Άρθρο 18

Έκταση εφαρμογής - Τελικές διατάξεις

1. Στις διατάξεις των άρθρων 3 έως 17 του παρόντος υπάγονται τα πρόσωπα, που διορίζονται από 1ης Ιανουαρίου 1993 και εφεξής ως τακτικοί υπάλληλοι ή κατατάσσονται ως στρατιωτικοί.

2. Οι λοιποί υπάλληλοι ή στρατιωτικοί, που δεν περιλαμβάνονται στους δικαιούχους, οι οποίοι αναφέρονται στα άρθρα 3 και 7 ασφαλιζονται από 1ης Ιανουαρίου 1993 στο Ι.Κ.Α. ή στον οικείο, ανάλογα με την ειδικότητά τους, φορέα κύριας ασφάλισης.

Αν όμως μεταγενέστερα διορισθούν ως μόνιμοι υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού.

3. Οι διατάξεις, που διέπουν τη συνταξιοδότηση των βουλευτών και των δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων, εξακολουθούν να ισχύουν. Σε ό,τι όμως αφορά τα όρια ηλικίας, τις κρατήσεις για σύνταξη, καθώς και τις συντάξεις των οικογενειών τους, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του παρόντος, εφόσον αποκτούν για πρώτη φορά τη βουλευτική ιδιότητα ή την ιδιότητα του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας μετά την 1η Ιανουαρίου 1993.

4. Για τα θέματα, που αφορούν τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά, την τηρούμενη διαδικασία αναγνώρισης σύνταξης παθόντος, την επανεξέταση, την αναδρομική πληρωμή των συντάξεων, τις παραγραφές, την απώλεια του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, την αναστολή άσκησης του δικαιώματος λόγω καταδίκης, τις συνέπειες από την αναγνώριση ως παράνομων πράξεων της Διοίκησης, τον κανονισμό των συντάξεων, τα ένδικα μέσα, την εκτέλεση των πράξεων συνταξιοδότησης, την εκχώρηση και κατάσχεση των συντάξεων, την υποχρέωση αναγγελίας της μεταβολής της συνταξιοδοτικής κατάστασης, την αναγνώριση υπηρεσιών των οποίων η διάρκεια δεν αποδεικνύεται από επίσημα στοιχεία, καθώς και για κάθε άλλο θέμα, που δεν ρυθμίζεται από τον νόμο αυτόν, εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Επίσης εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις που διέπουν την καταβολή δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και την πρόσθετη μισή σύνταξη στους συνταξιούχους του Δημοσίου.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των ο.τ.α. και των άλλων ν.π.δ.δ., που διέπονται από ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε άλλους φορείς.

6. Ειδικός συνταξιοδοτικός νόμος θα καθορίσει μετά από γνωμάτευση της Ανωτάτης του Στρατού Υγειονομικής Επιτροπής τις κατηγορίες των υπαλλήλων, που θα υπαχθούν στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα και τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 19

**Προϋποθέσεις και ηλικία συνταξιοδότησης
υπηρετούντων υπαλλήλων**

1. Το δεύτερο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 1041/1979 ΦΕΚ 292 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

Για τις μητέρες υπαλλήλων, οι οποίες έχουν πρόσληψη μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1982 και είναι χήρες με άγαμα παιδιά ή διαζευγμένες με άγαμα παιδιά ή άγαμες μητέρες με άγαμα παιδιά, καθώς και για γυναίκες που είναι έγγαμες, αρκεί η συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992, για όσες δε συμπληρώνουν την δεκαπενταετία από 1η Ιανουαρίου 1993 και μετά προστίθεται ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος, και μέχρι τη συμπλήρωση, δέκα επτά (17) ετών και έξι (6) μηνών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

2. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 26 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων αντικαθίσταται ως εξής:

Για τις μητέρες στρατιωτικών γενικά, οι οποίες έχουν καταταγεί μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1982 και είναι χήρες με άγαμα παιδιά ή διαζευγμένες με άγαμα παιδιά ή άγαμες μητέρες με άγαμα παιδιά, καθώς και για γυναίκες που είναι έγγαμες, αρκεί η συμπλήρωση δεκαπενταετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992, για όσες δε συμπληρώνουν τη δεκαπενταετία από 1η Ιανουαρίου 1993 και μετά προστίθεται ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση δεκαεπτά (17) ετών και έξι (6) μηνών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας.

3. Η παράγρ. 1 του άρθρ. 56 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων αντικαθίσταται ως εξής:

1. Για την καταβολή της σύνταξης των υπαλλήλων, που υπάγονται στη συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, θεσπίζεται ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία ορίζεται ως εξής:

α) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31η Δεκεμβρίου 1997 το τεσσαρακοστό δεύτερο (42ο) έτος της ηλικίας τους συμπληρωμένο, προκειμένου για μητέρες που έχουν ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά κατά ποσοστό από 50% και άνω, ή για γυναίκες με ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω, το πενήκοστο τρίτο (53ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο προκειμένου για τις λοιπές γυναίκες και το πενήκοστο πέμπτο (55ο) έτος συμπληρωμένο προκειμένου για τους άνδρες.

Το κατά το προηγούμενο εδάφιο τεσσαρακοστό δεύτερο (42ο) έτος της ηλικίας των γυναικών με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή ανίκανο σύζυγο αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας του τεσσαρακοστού τέταρτου (44ου) έτους και έξι (6) μηνών, η δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το χρόνο που συμπληρώνει δεκαπενταετή πλήρη συντάξιμη υπηρεσία.

Η ηλικία συνταξιοδότησης, που προβλέπεται από τις διατάξεις της περίπτωσης αυτής, ισχύει και για τις γυναίκες του δεύτερου εδαφίου της περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 1 εφόσον συμπληρώνουν δεκαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1997.

β) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά, καθώς και για όσους προσλαμβάνονται στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 μέχρι 31ης

Δεκεμβρίου 1992, το πενήκοστο (50ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο για τις μητέρες που έχουν ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά κατά ποσοστό 50% και άνω ή για γυναίκες με ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω, το πενήκοστο όγδοο (58ο) έτος συμπληρωμένο για τις λοιπές γυναίκες και το εξηκοστό (60ο) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο προκειμένου για τους άνδρες.

Το κατά το προηγούμενο εδάφιο πενήκοστο όγδοο (58ο) έτος ηλικίας των γυναικών και το εξηκοστό (60ο) έτος ηλικίας των ανδρών αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1998 και μετά κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος μέχρι τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ού) έτους για τις γυναίκες και του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους για τους άνδρες, ο δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας, που ισχύει κατά το χρόνο, που θεμελιώνει το δικαίωμα σύνταξης.

Το δικαίωμα σύνταξης, που θεμελιώνεται βάσει των διατάξεων των προηγούμενων περιπτώσεων και των διατάξεων του άρθρου 1, δεν θίγεται από ενδεχόμενες μεταβολές, που επέρχονται στην προσωπική ή οικογενειακή κατάσταση του υπαλλήλου, κατά την παρομονή του στην υπηρεσία μετά τη θεμελίωση.

4. Στο τέλος της παραγρ. 2 του άρθρου 56 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθενται εδάφια ως εξής:

Η σύνταξη των γυναικών, που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1η Ιανουαρίου 1998, μπορεί να καταβληθεί μετά τη συμπλήρωση του πενήκοστού πέμπτου (55ου) έτους της ηλικίας, μειώνεται όμως κατά το 1/200 του ποσού αυτής για κάθε μήνα που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της μέχρι τη συμπλήρωση της κατά περίπτωση ηλικίας συνταξιοδότησης.

Η σύνταξη των ανδρών υπαλλήλων, που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1η Ιανουαρίου 1998, μπορεί να καταβληθεί μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού (60ού) έτους της ηλικίας, μειώνεται όμως κατά 1/200 του ποσού αυτής για κάθε μήνα, που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της και μέχρι τη συμπλήρωση της κατά περίπτωση ηλικίας συνταξιοδότησης.

Για όσους έχουν προσληφθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 1983, και συμπληρώνουν τριακονταπενταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, η σύνταξη καταβάλλεται ολόκληρη μετά τη συμπλήρωση του πενήκοστού όγδοου (58ου) έτους της ηλικίας, προκειμένου για τις γυναίκες και του εξηκοστού (60ού) έτους της ηλικίας προκειμένου για τους άνδρες.

Στην κατά το προηγούμενο εδάφιο τριακονταπενταετή συντάξιμη υπηρεσία περιλαμβάνεται και ο χρόνος που λογίζεται ως συντάξιμος με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1405/1983, καθώς και οι προσαυξήσεις των συντάξεων με τριακοστά πέμπτα ή πενήκοστα.

5. Στο τέλος της υποπερίπτ. ζζ' της περίπτ. β' της παραγρ. 3 του άρθρου 56 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται εδάφιο ως εξής:

Με εξαίρεση τις γυναίκες του δεύτερου εδαφίου της περίπτ. α' της παραγρ. 1 του άρθρου 1, η κατά το προηγούμενο εδάφιο επταετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1η Ιανουαρίου 1998, αυξάνεται κατά ένα εξάμηνο για κάθε ημερολογιακό έτος από την 1η Ιανουαρίου 1998, μέχρι τη συμπλήρωση 10 πλήρων ετών, ο δε υπάλληλος θα ακολουθεί το αυξημένο όριο, που ισχύει κατά το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος.

6. Η περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 56 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων αντικαθίσταται από τότε που ίσχυσε ως εξής:

α) για τους δικαστικούς λειτουργούς, το κύριο προσω-

πικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τους στρατιωτικούς γενικά.

7. Οι υπάλληλοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί, που έχουν προσληφθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992, εφόσον συμπληρώνουν δεκαπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, μπορούν να αποχωρήσουν με αίτησή τους και πριν από το όριο ηλικίας, θεμελιώνοντας δικαίωμα σύνταξης κατά παράκληση των διατάξεων των άρθρων 1 και 26 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων. Η σύνταξη όμως αυτή αρχίζει να καταβάλλεται μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας.

Εάν μετά την έξοδο καταστούν ανίκανοι σε ποσοστό 67% και άνω ή αποβιώσουν, η σύνταξη αυτών ή των οικογενειών τους αρχίζει να καταβάλλεται από την ημέρα που κατέστησαν ανίκανοι ή απεβίωσαν, αντίστοιχα. Η σύνταξη κανονίζεται κατά το χρόνο συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, ή κατά το χρόνο που επέρχεται η ανικανότητα ή ο θάνατος προκειμένου για τις οικογένειες με βάση το συντάξιμο μισθό του βαθμού ή του μισθολογικού κλιμακίου, που έφερε ο υπάλληλος κατά το χρόνο της εξόδου, όπως αυτός ισχύει κατά το χρόνο κανονισμού της σύνταξης για ομοιόβαθμο υπάλληλο ή υπάλληλο που έχει τα ίδια τυπικά προσόντα και έτη υπηρεσίας, αναπροσαρμοσμένη με όλες τις αυξήσεις, που έχουν στο μεταξύ χορηγηθεί στις συντάξεις. Οι διατάξεις για την καταβολή τριμηνων αποδοχών, κατώτατου ορίου σύνταξης και μειωμένης σύνταξης κατά την παρ. 4 του άρθρου αυτού, δεν έχουν εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση.

Τα ανωτέρω έχουν ανάλογη εφαρμογή και για όσους έχουν ήδη εξέλθει της υπηρεσίας, καθώς και για τις οικογένειες όσων από αυτούς έχουν πεθάνει.

Τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία, που συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις ή προκειμένου για όσους, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, έχουν τις προϋποθέσεις αυτές από την πρώτη του μήνα κατά τον οποίο εκδίδεται η σχετική πράξη ή απόφαση.

8. Όπου στο άρθρο αυτό αναφέρεται η ανικανότητα των υπαλλήλων ή των μελών της οικογένειάς τους, ως προϋπόθεση απόκτησης δικαιώματος σύνταξης από το Δημόσιο ή για τη χορήγηση επιδομάτων, αυτή βεβαιώνεται με γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής.

Άρθρο 20 Λοιπές διατάξεις

1. Στο τέλος των άρθρων 5 και 31 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθενται παράγραφοι 5 και 6 αντίστοιχα με το ακόλουθο περιεχόμενο:

«Στα άγαμα θήλεα τέκνα, πλην των ανικανών κατά ποσοστό 67% και άνω, μετά την ενηλικίωσή τους ή το πέρας των σπουδών τους, η σύνταξή τους καταβάλλεται ολόκληρη μεν, εάν το συνολικό, πλην της σύνταξης, κύριας και επικουρικής, μηνιαίο πραγματικό ακαθάριστο εισόδημά τους, όπως αυτό προκύπτει από τη φορολογική τους δήλωση του προηγούμενου έτους, δεν υπερβαίνει το 40πλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά, περιορίζεται δε κατά το ένα τρίτο (1/3) του ποσού αυτής, εάν το εισόδημα αυτό υπερβαίνει το 40πλάσιο όχι όμως και το 60πλάσιο και κατά το ένα δεύτερο (1/2) αυτής εφόσον υπερβαίνει το 60πλάσιο».

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις άγαμες ή διαζευγμένες θυγατέρες στις οποίες καταβάλλεται ήδη σύνταξη και οι οποίες υποχρεούνται να υποβάλλουν στην αρμόδια διεύθυνση συντάξεων του Γενικού Λαγιστηρίου του Κράτους μέσα στο πρώτο δίμηνο κάθε έτους, αρχής γενομένης από του έτους 1993, επικυρωμένο

αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος του φόρου εισοδήματος του προηγούμενου έτους ή σχετική βεβαίωση της αρμόδιας διεύθυνσης οικονομικών υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) προς απόδειξη του εισοδήματός τους.

Η παράλειψη υποβολής των παραπάνω στοιχείων συνεπάγεται αναστολή της καταβολής της σύνταξης, η οποία πάντως μπορεί να καταβληθεί και πάλι με την εκ των υστέρων υποβολή των στοιχείων αυτών.

Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού για την ενηλικίωση των τέκνων, αρρένων και θηλέων, καθώς και για την ηλικία όσων σπουδάζουν εφαρμόζεται η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του παρόντος. Συντάξεις που έχουν ήδη κανονιστεί με διαφορετικό όριο ηλικίας δεν θίγονται.

2. Στο τέλος του άρθρου 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής:

«9) Από 1ης Ιανουαρίου 1993 επιβάλλεται μηνιαία κράτησή υπέρ συντάξεως σε όλους τους υπαλλήλους των παρ. 1 και 8, που έχουν προσληφθεί μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 1990, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 3% επί των αποδοχών της παραγρ. 2 συμπεριλαμβανομένων και των μετά την 1η Ιανουαρίου 1991 ποσοστιαίων αυξήσεων, αυξάνεται δε σε ποσοστό 5% από 1ης Ιανουαρίου 1994 και στο ποσοστό που ισχύει κάθε φορά ως εισφορά εργαζόμενου για τους ασφαλισμένους στην κύρια κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α., από 1ης Ιανουαρίου 1995 και μετά. Όπου ενεργείται κράτηση για σύνταξη και είναι μικρότερη του ανωτέρω ποσοστού αναπροσαρμόζεται στο ποσοστό αυτό».

3. Στις συντάξεις και χορηγίες, που καταβάλλονται από το Δημόσιο επιβάλλεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 προσωρινή ειδική μηνιαία εισφορά υπέρ του Δημοσίου, η οποία παρακρατείται κατά την καταβολή τους, ως εξής:

Για τμήμα σύνταξης έως 100.000 δραχμών ποσοστό 1%.
Για το τμήμα σύνταξης από 100.001 - 200.000 δραχμών ποσοστό 2%.

Για το τμήμα σύνταξης από των 200.001 - 300.000 δραχμών ποσοστό 3%.

Για το τμήμα σύνταξης από 300.001 - 400.000 δραχμών ποσοστό 4% και για το τμήμα σύνταξης άνω των 400.000 δραχμών ποσοστό 5%.

Από την κράτηση αυτήν εξαιρούνται οι συντάξεις μέχρι του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών, οι προσωπικές συντάξεις, οι συντάξεις παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας, οι πολεμικές και οι εξομοιούμενες με αυτές συντάξεις, οι συντάξεις των παντελώς τυφλών, παραπληγικών, τετραπληγικών, των πασχόντων από μεσογειακή ή δρεπανοκυτταρική αναιμία, καθώς και τα δώρα εορτών και η πρόσθετη μισή σύνταξη.

Η ημερομηνία λήξης της ανωτέρω ειδικής εισφοράς δεν μπορεί να γίνει ενωρίτερα της 31ης Δεκεμβρίου 1997 και ορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που προτείνεται από τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 17 έχουν εφαρμογή και για όσους υπηρετούν κατά την 31η Δεκεμβρίου 1992, εφόσον θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1η Ιανουαρίου 1998 η δε εισφορά εξαγοράς υπολογίζεται στο ποσοστό που ισχύει κατά το χρόνο της υποβολής της σχετικής αίτησης για αναγνώριση και επί των αποδοχών του υπαλλήλου επί των οποίων ενεργείται κατά τον ίδιο χρόνο η κράτηση για σύνταξη.

Αν για το χρόνο αυτόν έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, απαλλάσσονται της εισφοράς εξαγοράς.

Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται για προϋπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί στο

Δημόσιο, στους ο.τ.α. και τα άλλα ν.π.δ.δ..

Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 17 έχουν εφαρμογή και για όσους προσλήφθηκαν στο Δημόσιο από 1ης Ιανουαρίου 1983 και μετά.

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 11 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων αντικαθίσταται ως εξής:

“6. Κατ' εξαίρεση, θεωρείται ως συντάξιμος χρόνος πραγματικής υπηρεσίας ο χρόνος κάθε κανονικής ή αναρρωτικής άδειας, ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας μέχρι μία τριετία, ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, ο χρόνος της διαθεσιμότητας, εφόσον αυτή δεν οφείλεται σε αξιόποινη πράξη ή πειθαρχικό παράπτωμα για τα οποία επακολούθησε οριστική απόλυση από την υπηρεσία, καθώς και ο χρόνος της απεργίας, εφόσον θεωρείται ως χρόνος πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας”.

6. Στο τέλος της περίπτ. β' της παρ. 1 του άρθρου 22 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται εδάφιο ως εξής:

“Το πιστοποιητικό του προηγούμενου εδαφίου δεν απαιτείται εφόσον το έτος γεννήσεως προκύπτει από το πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών του υπαλλήλου”.

7. Η παρ. 17 του άρθρου 22 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων αντικαθίσταται ως εξής:

“17. Τα πιστοποιητικά των οικείων δημοτικών ή κοινοτικών αρχών πρέπει να στηρίζονται στα επίσημα στοιχεία τους (μητρώα αρρένων, δημοτολόγια και ληξιαρχικά βιβλία) ή, σε περίπτωση που λείπουν αυτά, σε ένορκη, ενώπιον ειρηνοδίκου ή συμβολαιογράφου, βεβαίωση δύο μαρτύρων, καθώς και σε υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986. Ως μάρτυρας δεν δύναται να βεβαιώσει σύζυγος του δικαιούχου ή συγγενής αυτού κατευθείαν γραμμή ή εκ πλαγίου, εξ αίματος μεν μέχρι 4ου βαθμού εξ αγχιστείας δε μέχρι 3ου”.

8. Αχρεωστήτως καταβαλλόμενες συντάξεις, βοηθήματα, καθώς και επιδόματα, που καταβάλλονται μαζί με τη σύνταξη ή το βοήθημα μέχρι πασού τριάντα χιλιάδων (30.000) δραχμών, παρακρατούνται από τις συντάξεις των επόμενων μηνών σε πέντε κατ' ανώτατο όριο ισόποσες μηνιαίες δόσεις με απόφαση του διευθυντή της αρμόδιας διευθύνσης συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

9. Αντίγραφα ή φωτοαντίγραφα εγγράφων, επικυρωμένα για το γνήσιο του περιεχομένου τους από δικηγόρους, έχουν αποδεικτική ισχύ ίση με τα πρωτότυπα και λαμβάνονται υπόψη από τα αποφασίζοντα ή δικαιοδοτούντα επί των συντάξεων όργανα.

10. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και του άρθρου 19, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους ή συνταξιούχους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, οι οποίοι διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς, καθώς και για τους σιδηροδρομικούς υπαλλήλους ή συνταξιούχους, που διέπονται από τις διατάξεις του π.δ. 850/1980 (ΦΕΚ 211 Α')

Η κατά τις παρ. 2 και 3 κράτηση ή ειδική εισφορά των μη συνταξιοδοτούμενων από το Δημόσιο περιέρχεται στο φορέα συνταξιοδότησής τους.

11. Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 11 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται εδάφιο με το ακόλουθο περιεχόμενο:

“Επίσης λόγιζεται συντάξιμη με τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής η προϋπηρεσία του πάσης φύσεως προσωπικού των δημόσιων νοσηλευτι-

κών ιδρυμάτων που παρασχέθηκε με οποιαδήποτε σχέση σε νοσηλευτικά ιδρύματα κοινωφελούς χαρακτήρα προ της υπαγωγής τους στις διατάξεις του ν.δ. 2592/1953 (ΦΕΚ 254 Α') ή σε οποιαδήποτε υπηρεσία των φορέων στους οποίους ανήκαν τα νοσηλευτικά αυτά ιδρύματα μέχρι τη δημοσιοποίησή τους”.

Η κατά το προηγούμενο εδάφιο προϋπηρεσία λαμβάνεται υπόψη και για τη βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη του προσωπικού που αναφέρεται σε αυτό.

12. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 26 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται εδάφιο με το ακόλουθο περιεχόμενο :

“Κατ' εξαίρεση οι έφεδροι αξιωματικοί, οι οποίοι έχουν καταταγεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992, αποκτούν δικαίωμα σύνταξης με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που αποκτούν δικαίωμα σύνταξης και οι μόνιμοι αξιωματικοί”.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου έχει εφαρμογή και για όσους έχουν εξέλθει ήδη της υπηρεσίας, καθώς και για τις οικογένειες αυτών που έχουν πεθάνει, τα δε οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την πρώτη του μήνα κατά τον οποίο εκδίδεται η σχετική πράξη ή απόφαση συνταξιοδότησης.

13. Στο τέλος του άρθρου 6 του ν.1976/1991 (ΦΕΚ 184 Α') προστίθεται παράγραφος 11 με το ακόλουθο περιεχόμενο :

“11. Εξαιρούνται της επανεξέτασης από τις ειδικές υγειονομικές επιτροπές της παρ. 1 όσοι από τους αναφερόμενους στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 4 έχουν :

α) Εξετασθεί δύο φορές από τις πρωτοβάθμιες υγειονομικές επιτροπές.

β) Έπαθαν ως όμηροι σε στρατόπεδα συγκέντρωσης των αρχών κατοχής.

γ) Έχουν υπερβεί το εξηκοστό όγδοο (68ο) έτος της ηλικίας τους άνδρες και γυναίκες.

δ) Οι οικογένειες όσων εκτελέστηκαν ή εξαφανίστηκαν ή πέθαναν απο κακουχίες κατά την περίοδο της κατοχής ή των εμφυλίων συγκρούσεων, που επακολούθησαν ή από γεγονότα, που σχετίζονται με τις συγκρούσεις αυτές ή τη δράση τους στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου.

ε) Οι οικογένειες των συνταξιοδοτούμενων με τη διάταξη του άρθρου 28 του ν.1813/1988.

Γνωματεύσεις, που τυχόν έχουν εκδοθεί από τις ανωτέρω υγειονομικές επιτροπές για τους αναφερόμενους στις προηγούμενες περιπτώσεις, δεν λαμβάνονται υπόψη, σε περίπτωση δε που έχει καθορισθεί ή διακοπεί η σύνταξη βάσει των γνωματεύσεων αυτών, ανακαθορίζεται ή επαναχρησιμοποιείται με βάση την αρχική γνωμάτευση στην οποία στηρίχθηκε ο κανονισμός της σύνταξης. Τα οικονομικά αποτελέσματα ανατρέχουν στην ημερομηνία, που έχει ανακαθορισθεί ή διακοπεί η σύνταξη”.

14. Η παράγραφος 7 του άρθρου 6 του ν.1976/1991 αντικαθίσταται, από τότε που ισχύσει, ως εξής:

“7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται ο αριθμός των μελών της επιτροπής και η ιδιότητά τους, ο τρόπος λειτουργίας, η διοικητική υποστήριξή της, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια. Με την ίδια απόφαση δύναται να ορισθεί αποζημίωση στους προέδρους, τα μέλη, τους γραμματείς και τους βοηθούς των επιτροπών αυτών, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο.

Ο ορισμός των προέδρων, των μελών και των γραμματέων, καθώς και των αναπληρωτών και των βοηθών τους, γίνεται με απόφαση των κατά τόπο αρμόδιων γενικών γραμματέων περιφερειών”.

15. Νομάρχες, και αναπληρωτές νομάρχες που υπηρε-

τούσαν κατά την έναρξη ισχύος του ν.1235/1982 (ΦΕΚ 26 Α') και των οποίων η θητεία θεωρήθηκε ότι έληξε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του ίδιου νόμου και απολύθηκαν της υπηρεσίας, θεωρούνται ότι δεν απομακρύνθηκαν της υπηρεσίας για τον υπόλοιπο της θητείας τους χρόνο.

Το χρονικό διάστημα από την απόλυσή τους μέχρι τη λήξη της κανονικής τους θητείας θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας νομάρχη ή αναπληρωτή νομάρχη αντίστοιχα και υπολογίζεται τόσο για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης, όσο και για την αναπροσαρμογή της τυχόν καταβαλλόμενης, καθώς και για την κατά την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.δ. 4432/1964 (ΦΕΚ 217 Α') προβλεπόμενη προσαύξηση.

Στους νομάρχες και αναπληρωτές νομάρχες της παραγράφου αυτής, οι οποίοι με την αναγνώριση και του υπολοίπου της θητείας τους δεν συμπληρώνουν δεκαετή πραγματική υπηρεσία νομάρχη ή αναπληρωτή νομάρχη, συμπληρώνουν όμως οκταετία στις θέσεις αυτές, προστίθεται και πλασματικός χρόνος τόσος, όσος απαιτείται για τη συμπλήρωση της δεκαετίας, θεωρούμενος για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας σε θέση νομάρχη ή αναπληρωτή νομάρχη.

Η διάταξη του άρθρου 2 του ν. 99/1975 (ΦΕΚ 160 Α') εφαρμόζεται και για τους νομάρχες και αναπληρωτές νομάρχες της παραγράφου αυτής.

Οι υπαγόμενοι στις διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν δικαιούνται αναδρομικά διαφορές αποδοχών ή σύνταξης. Τα οικονομικά αποτελέσματα από τον κανονισμό ή την αύξηση της σύνταξης αρχίζουν από την πρώτη του μήνα κατά τον οποίο εκδίδεται η σχετική πράξη ή απόφαση.

16. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 1977/1991 (ΦΕΚ 186 Α') προστίθεται εδάφιο ως εξής:

Το ποσό της σύνταξης που προβλέπεται από την παράγραφο αυτή για τις οικογένειες όσων φονεύονται από τρομοκρατικές πράξεις είναι ίσο με το ποσό της σύνταξης, που λαμβάνει ο ανάπηρος πολίτης από τον άμαχο πληθυσμό ο οποίος φέρει ανικανότητα 100%.

Η ισχύς της διάταξης αυτής ανατρέχει στο χρόνο ισχύος του ν. 1977/1991.

17. Στο τέλος του άρθρου 12 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται παράγραφος 15 ως εξής:

15. Προκειμένου για εκπαιδευτικούς λειτουργούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που αποχωρούν της υπηρεσίας και δεν συμπληρώνουν τριακονταπενταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, συμπληρώνουν όμως τα κατά περίπτωση όρια ηλικίας συνταξιοδότησης που προβλέπονται για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1η Ιανουαρίου 1998, αναγνωρίζεται ως συντάξιμος από το Δημόσιο ο πέραν της πρώτης τριετίας χρόνος αναμονής τους στην Επετηρίδα. Ο χρόνος που αναγνωρίζεται ως συντάξιμος κατά το προηγούμενο εδάφιο, ορίζεται σε ένα έτος για κάθε τριετία αναμονής στην Επετηρίδα.

Για την αναγνώριση του ανωτέρω χρόνου ως συντάξιμου καταβάλλεται η κράτηση που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 59 του παρόντος.

Άρθρο 21

Κατάργηση των Κλάδων Σύνταξης και Ασθένειας του Τ.Α.Κ.Ε. και υπαγωγή των ασφαλισμένων τους στο Δημόσιο

1. Οι Κλάδοι Σύνταξης και Ασθένειας του Ταμείου Ασφάλισης Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου της Ελλάδος (Τ.Α.Κ.Ε.), που έχουν συσταθεί με το ν. 4606/1930 (ΦΕΚ

138 Α'), καταργούνται από 1ης Ιανουαρίου 1993 και οι συντάξεις των ασφαλισμένων και συνταξιούχων τους, των μελών των οικογενειών τους, καθώς και όσων αποκτούν την ιδιότητα των προσώπων, που ασφαλιζόνταν στους κλάδους αυτούς μετά την 1η Ιανουαρίου 1993, βαρύνουν το Δημόσιο και καταβάλλονται από αυτό.

2. Οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι στους καταργούμενους κλάδους σύνταξης και ασθένειας του Τ.Α.Κ.Ε. κατά την 31η Δεκεμβρίου 1992 θα εξακολουθούν να διέπονται από τη νομοθεσία που ισχύει γι' αυτούς και τα μέλη των οικογενειών τους.

Οι ασφαλισμένοι της παραγράφου αυτής εξακολουθούν να καταβάλλουν την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 του ν.δ. 228/1973 (ΦΕΚ 284 Α') εισφορά, η οποία περιέρχεται στο Δημόσιο και αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1995 και μετά στο ποσοστό, που προβλέπεται για τους δημοσίου υπαλλήλους.

Όσοι όμως ασφαλίστηκαν ή θα ασφαλιστούν στο Τ.Α.Κ.Ε. από 1ης Οκτωβρίου 1990 μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992 θα καταβάλλουν την εισφορά, που προβλέπεται από το άρθρο 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων για τους λοιπούς συνταξιοδοτούμενους από το Δημόσιο και επί των αποδοχών, που ορίζονται στο ίδιο άρθρο. Η εισφορά που καταβάλλει το Δημόσιο στο Τ.Α.Κ.Ε. καταργείται από 1ης Ιανουαρίου 1993.

3. Για τα πρόσωπα που αποκτούν την ιδιότητα αυτών που ασφαλιζόνταν στο Τ.Α.Κ.Ε. από 1ης Ιανουαρίου 1993 και μετά, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις που ισχύουν για τους πολιτικούς υπαλλήλους, που προσλαμβάνονται στο Δημόσιο από την ίδια ημερομηνία, καθώς και για τις οικογένειές τους, με εξαίρεση το όριο ηλικίας των κληρικών το οποίο εξακολουθεί να είναι στο εβδομηκοστό (70ό) έτος.

4. Το ποσό της σύνταξης όσων έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί ή θα συνταξιοδοτηθούν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992, καθώς και των μελών των οικογενειών τους αναπροσαρμόζεται στο ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται στους πολιτικούς συνταξιούχους και τις οικογένειές τους, με τους οποίους έχουν το ίδιο μισθολογικό κλιμάκιο και επίδομα χρόνου υπηρεσίας, καθώς και τα ίδια έτη υπηρεσίας, εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων των ν. 1505/1984 (ΦΕΚ 194 Α') και 1694/1987 (ΦΕΚ 35 Α'), λαμβανομένων υπόψη και των αυξήσεων που έχουν χορηγηθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992.

Η αναπροσαρμογή γίνεται οίκοθεν από την αρμόδια διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους βάσει των στοιχείων των συνταξιοδοτικών φακέλων των συνταξιούχων.

Η διαφορά του ποσού σύνταξης που προκύπτει από την αναπροσαρμογή και αυτού, που καταβάλλεται από το Τ.Α.Κ.Ε. την 31η Δεκεμβρίου 1992, χορηγείται σταδιακά σε τρεις ετήσιες δόσεις ως εξής:

Το 30% της διαφοράς από 1ης Ιανουαρίου 1993, το άλλο 30% από 1ης Ιανουαρίου 1994 και το υπόλοιπο 40% από 1ης Ιανουαρίου 1995.

Το επίδομα παραπληγικών και τετραπληγικών, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (ΦΕΚ 68 Α') και καταβάλλεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992 από το Τ.Α.Κ.Ε., από 1ης Ιανουαρίου 1993 και εφεξής θα βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και θα καταβάλλεται από αυτό εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 3 του ν. 1284/1982 (ΦΕΚ 114 Α').

5. Από 1ης Ιανουαρίου 1993 και μετά οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την αύξηση των πολιτικών συντάξεων εφαρμόζονται και για τις συντάξεις των αναφερόμενων στην παρ. 1, προσώπων. Κατώτατα όρια συντάξεων ή βοηθημάτων τυχόν ανώτερα αυτών, που ισχύουν στο

Δημόσιο, παραμένουν στο ποσό που έχουν διαμορφωθεί την 31η Δεκεμβρίου 1992 χωρίς να αυξάνονται μέχρι την εξομοίωσή τους με αυτά του Δημοσίου. Αν είναι κατώτερα αυτών που ισχύουν στο Δημόσιο, εξομοιώνονται με αυτά από 1ης Ιανουαρίου 1993.

Τα επιδόματα οικογενειακών βαρών, που καταβάλλονται στους πολιτικούς συνταξιούχους, καταβάλλονται και στους συνταξιούχους της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού στο ίδιο ποσό και με τις ίδιες προϋποθέσεις.

6. Από 1ης Ιανουαρίου 1993 και μετά, οι ασφαλισμένοι στους καταργούμενους κλάδους σύνταξης και ασθένειας, υπάγονται στην υγειονομική περίθαλψη του Δημοσίου, εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων που ισχύουν για την υγειονομική περίθαλψη των πολιτικών υπαλλήλων και συνταξιούχων του Δημοσίου. Η εισφορά από 2%, που καταβάλλονταν στον καταργούμενο κλάδο, εξακολουθεί να καταβάλλεται και περιέρχεται στο Δημόσιο, στο εξής δε θα ακολουθεί το ποσοστό που καταβάλλεται από τους λοιπούς πολιτικούς υπαλλήλους και συνταξιούχους του Δημοσίου.

7. Το Τ.Α.Κ.Ε. μετονομάζεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 σε ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ, διέπεται δε από τη νομοθεσία που αφορά τον Κλάδο Αρωγής του μετονομαζόμενου Ταμείου.

Σκοπός του Ταμείου αυτού είναι η χορήγηση εφάπαξ βοθημάτων στους ασφαλισμένους του.

8. Το πλεονάζον προσωπικό του Τ.Α.Κ.Ε. μεταφέρεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ή σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις.

Η υπηρεσία του προσωπικού αυτού θεωρείται για κάθε συνέπεια ότι διανύθηκε στη νέα του θέση.

Το κατά την προηγούμενη παράγραφο μεταφερόμενο προσωπικό επιλέγει αν θα εξακολουθεί να υπάγεται στο ίδιο καθεστώς επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας που είχε ή θα υπαχθεί στα αντίστοιχα ταμεία της νέας του θέσης και μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από τη μεταφορά του.

9. Το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού, που προέρχεται από τους καταργούμενους κλάδους σύνταξης και ασθένειας του Τ.Α.Κ.Ε., οι πόροι που προβλέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού υπέρ των ανωτέρω κλάδων, καθώς και η κινητή και ακίνητη περιουσία τους, πλην των ιερών παρεκκλησιών και εξωκκλησιών μετά της κινητής και ακινήτου περιουσίας τους τα οποία παραμένουν στην κυριότητα ή διοίκηση της διαχείρισης του Ταμείου Πρόνοιας Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος, περιέρχονται από 1ης Ιανουαρίου 1993 στο Δημόσιο ως καθολικό διάδοχό του. Για τη μεταβίβαση της ακίνητης περιουσίας, στο Δημόσιο δεν οφείλονται τέλη ή δικαιώματα υπέρ τρίτων, η δε μεταγραφή τους στα βιβλία των οικείων υποθηκοφυλακείων ενεργείται ατελώς με πράξη του Υπουργού των Οικονομικών.

Εκκρεμείς δίκες, που προέκυψαν από τη λειτουργία των καταργούμενων κλάδων, συνεχίζονται από και κατά του Δημοσίου χωρίς διακοπή.

10. Με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται, όπου απαιτείται, η διαδικασία πληρωμής των καταβαλλόμενων από το Δημόσιο συντάξεων του προσωπικού της παραγράφου 1, το κλείσιμο της οικονομικής διαχείρισής των καταργούμενων κλάδων του Τ.Α.Κ.Ε. και κάθε άλλη λεπτομέρεια που έχει σχέση με την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων.

Μέχρι να εκδοθούν οι προβλεπόμενες από το προη-

γούμενο εδάφιο υπουργικές αποφάσεις, εφόσον απαιτηθεί, οι παραπάνω συντάξεις θα καταβάλλονται από το Τ.Α.Κ.Ε. και η σχετική δαπάνη θα αποδίδεται από το Δημόσιο με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

11. Ως προς τα λοιπά συνταξιοδοτικά θέματα, που δεν ρυθμίζονται με το άρθρο αυτό, έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, του α.ν. 599/1968 (ΦΕΚ 258 Α'), του ν.δ. 326/1969 (ΦΕΚ 219 Α'), καθώς και οι λοιπές διατάξεις του νόμου αυτού, προκειμένου για όσους προσλαμβάνονται μετά την 1η Ιανουαρίου 1993.

Ειδικά οι περιορισμοί των διατάξεων των παραγράφων 8 έως 13 του άρθρου 58 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων δεν εφαρμόζονται για τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, εφόσον έχουν συνταξιοδοτηθεί ή ασφαλιστεί στο Τ.Α.Κ.Ε. μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1992, καθώς και για τις οικογένειές τους.

Οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου του Τ.Α.Κ.Ε. οι σχετικές με τη λειτουργία των καταργούμενων κλάδων ασκούνται από 1ης Ιανουαρίου 1993 από τον Υπουργό των Οικονομικών, προκειμένου για τις συντάξεις και από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προκειμένου για την ασθένεια.

12. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται η σύνθεση και ενεργείται η συγκρότηση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου Πρόνοιας Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος. Μέχρι το διορισμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου το Ταμείο διοικείται από το υπάρχον διοικητικό συμβούλιο.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

**Ρυθμίσεις για τους ασφαλιζόμενους
στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης από 1.1.1993**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' Κύρια ασφάλιση

Άρθρο 22 Ασφαλιστικές εισφορές

1. Το συνολικό ποσοστό εισφοράς αναπηρίας, γήρατος, θανάτου ασφαλισμένου, εργοδότη και Κράτους στους φορείς κύριας ασφάλισης μισθωτών ορίζεται σε 30% επί των αποδοχών των ασφαλισμένων και κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος των ασφαλισμένων, κατά 13,33% σε βάρος των εργοδοτών και κατά 10% σε βάρος του Κράτους.

Το ποσοστό εισφοράς στους φορείς κύριας ασφάλισης αυτοαπασχολούμενων ορίζεται σε 30% επί του ποσού των ασφαλιστικών κατηγοριών, που θα καθορισθούν με το κατά την παρ. 3 του παρόντος άρθρου προεδρικό διάταγμα και βαρύνει κατά 20% τους ίδιους και κατά 10% το Κράτος. Προκειμένου για μισθωτούς ασφαλισμένους φορέων κύριας ασφάλισης αυτοαπασχολούμενων ισχύουν ως προς την καταβολή των εισφορών τα οριζόμενα για τους ασφαλισμένους φορέων κύριας ασφάλισης μισθωτών.

2.α. Η εισφορά για την ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος, θανάτου, στους φορείς κύριας ασφάλισης, που ασφαλίζουν μισθωτούς υπολογίζεται επί των αποδοχών των ασφαλισμένων.

β. Ως αποδοχές για τον υπολογισμό των κατά τα ανωτέρω εισφορών νοούνται οι πάσης φύσεως αποδοχές εξαιρουμένων των εκτάκτων παροχών, λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς ασθένειας του μισθωτού και των μελών της οικογένειάς του.

γ. Σε καμία περίπτωση ο υπολογισμός της εισφοράς του Κράτους δεν μπορεί να γίνεται επί αποδοχών οι οποίες υπερβαίνουν το διπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

3. Για την καταβολή των μηνιαίων εισφορών στους φορείς κύριας ασφάλισης, που ασφαλίζουν αυτοαπασχολούμενους, οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται σε ασφαλιστικές κατηγορίες κατά τα οριζόμενα με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός 6 μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ύστερα από αναλογιστικές μελέτες. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζεται και ο τρόπος αναπροσαρμογής των ασφαλιστικών κατηγοριών.

Με το κατά τα ανωτέρω προεδρικό διάταγμα δύναται να οριστεί ότι κατά την πρώτη εφαρμογή η καταβολή ολόκληρης της εισφοράς βάσει των ασφαλιστικών κατηγοριών που θα καθορισθούν θα γίνει σταδιακά σε τρία έτη.

Για τους ασφαλισμένους στο Ι.Κ.Α. αυτοαπασχολούμενους εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας του Ιδρύματος.

Οι διατάξεις του εδαφ. γ' της παρ. 2 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις της παρ. αυτής.

4. Ο τρόπος απόδοσης της εισφοράς του Κράτους στους οικείους φορείς ορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 23

Εισφορά πρόωρης συνταξιοδότησης και επαγγελματικού κινδύνου

1. Η πρόσθετη ειδική εισφορά για την ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος, θανάτου των υπαγομένων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις των φορέων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, καθώς και τις ειδικές κατηγορίες επαγγελματιών, που ασφαλίζονται στο Ι.Κ.Α. περί των οποίων η παρ. 4 του άρθρου 24 του παρόντος και των ασφαλισμένων των Ταμείων, που ορίζονται στην αυτή παράγραφο, καθώς και των απασχολούμενων στην Ολυμπιακή Αεροπορία και Ολυμπιακή Αεροπλοΐα, τις αεροπορικές εταιρείες και των πτυχιούχων χειριστών αεροσκαφών που εκτελούν πτητικές εργασίες, ορίζεται σε ποσοστό 3,60% επί των αποδοχών των ασφαλισμένων, που υπόκεινται σε εισφορές και βαρύνει κατά ποσοστό 1,40% τους εργοδότες και 2,20% τους ασφαλισμένους.

2. Η πρόσθετη ειδική εισφορά για την ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος, θανάτου των απασχολούμενων σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων και σε υποθαλάσσιες εργασίες, καθώς και των ασφαλισμένων της Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού Δ.Ε.Η. που απασχολούνται σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα, ορίζεται σε 7,50% επί των αποδοχών των ασφαλισμένων και βαρύνει κατά ποσοστό 2,50% τους ασφαλισμένους και 5% τους εργοδότες.

3. Το ποσοστό εισφοράς στις περιπτώσεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού δύναται να επανακαθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη.

4. Η πρόσθετη ειδική εισφορά επαγγελματικού κινδύνου για τους απασχολούμενους μισθωτούς σε επιχειρήσεις και εργασίες, που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του β.δ. 473/1961 (ΦΕΚ 119 Α') και διεξάγονται κάτω από

τέτοιες συνθήκες ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η ζωή ή η υγεία των εργαζόμενων, ορίζεται σε ποσοστό 1% επί των αποδοχών των εργαζόμενων, και βαρύνει τους εργοδότες.

Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν ολόκληρη την εισφορά επαγγελματικού κινδύνου και για το προσωπικό τους που υπάγεται σ' έναν κλάδο ασφάλισης του φορέα ασφάλισης.

Άρθρο 24

Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος

1. Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη γήρατος αν έχουν συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας και έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 4.500 ημερών ή 15 ετών.

2. Αν οι ασφαλισμένοι συμπλήρωσαν τις ημέρες ή έτη ασφάλισης, που ορίζονται στην παράγραφο 1, από τις οποίες 750 ημέρες ή 2,5 έτη μέσα στην τελευταία πριν από την υποβολή της αίτησης πενταετία, δικαιούνται σύνταξη γήρατος μειωμένη κατά το 1/200 της πλήρους μηνιαίας συντάξεως για κάθε μήνα, που λείπει από το όριο ηλικίας που προβλέπεται από την παράγρ. 1 του άρθρου αυτού και μέχρι εξήντα (60) το πολύ μήνες κατά περίπτωση.

3. Οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι πραγματοποιούν χρόνο ασφάλισης 4.500 ημερών ή 15 ετών από τον οποίο τουλάχιστον τα 3/4 σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα που ορίζονται στις οικείες διατάξεις των φορέων, δικαιούνται σύνταξη, χωρίς τη μείωση της παρ. 2 του άρθρου αυτού, με τη συμπλήρωση του 60ού έτους της ηλικίας.

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παρ. 5, 6, 7 και 8 του άρθρου αυτού οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν για όλες τις κατηγορίες ειδικών επαγγελμάτων, που ασφαλίζονται στο Ι.Κ.Α. για τις οποίες τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησεως, βάσει των κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διατάξεων, είναι ευνοϊκότερα των ισχυόντων για τους λοιπούς ασφαλισμένους, καθώς και για τους ασφαλισμένους των φορέων που ασκούν εργασίες ή επαγγέλματα τα οποία προβλέπονται από τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του Ι.Κ.Α. και τους απασχολούμενους στην Ολυμπιακή Αεροπορία, Ολυμπιακή Αεροπλοΐα και στις αεροπορικές εταιρείες, καθώς και τους πτυχιούχους χειριστές αεροσκαφών που εκτελούν πτητικές εργασίες.

5. Οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 4.500 ημερών ή 15 ετών από τον οποίο τουλάχιστον τα 3/4 σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων ή σε εναέριες ή υποθαλάσσιες εργασίες, καθώς και σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα προκειμένου για τους ασφαλισμένους της Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού Δ.Ε.Η. δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας και με τη μείωση της παραγρ. 2 του άρθρου αυτού με τη συμπλήρωση του 50ού έτους.

6. Μητέρα με ανήλικα ή ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, η οποία έχει πραγματοποιήσει χρόνο ασφάλισης 6.000 ημερών ή 20 ετών, δικαιούται σύνταξη με τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας και με τη μείωση της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού με τη συμπλήρωση του 50ού έτους.

7. Για τη μητέρα, η οποία έχει τρία τουλάχιστον παιδιά και χρόνο ασφάλισης 6.000 ημερών ή 20 ετών τουλάχιστον, το όριο ηλικίας, που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου αυτού, μειώνεται ανά τρία (3) έτη για κάθε παιδί και μέχρι του 50ού έτους.

Η επιβάρυνση των φορέων από την κατά την παράγραφο αυτή μείωση του ορίου ηλικίας προσδιορίζεται με οικονομική μελέτη και τα σχετικά ποσά αποδίδονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, εγγραφόμενης προς τούτο ειδικής πιστώ-

σεως, ύστερα από απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

8. Οι διατάξεις του ν. 612/1977 (ΦΕΚ 164 Α') και της παρ. 7 του άρθρου 40 του ν. 1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α') εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 25

Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας

1. Ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη λόγω αναπηρίας, αν έγινε ανάπηρος κατά την έννοια των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α') όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 27 του ν. 1902/1990 και τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 12 του ν. 1976/1991 (ΦΕΚ 184 Α') και έχει πραγματοποιήσει στην ασφάλιση α) τριακόσιες (300) ημέρες ή ένα (1) έτος εργασίας και δεν έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας. Οι πιο πάνω 300 ημέρες ή ένα έτος εργασίας αυξάνονται προοδευτικά σε 1.500 ημέρες ή 5 έτη εργασίας με την προσθήκη ανά 120 ημερών ή 5 μηνών εργασίας κατά μέσο όρο για κάθε έτος ηλικίας πέραν του 21ου ή β) έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον χίλιες πεντακόσιες (1.500) ημέρες ή 5 έτη εργασίας, από τις οποίες τις εξακόσιες (600) ημέρες ή δύο (2) έτη μέσα στα πέντε (5) έτη τα αμέσως προηγούμενα από εκείνο που έγινε ανάπηρος. Αν κατά τη διάρκεια των πέντε αυτών ετών ο ασφαλισμένος έχει επιδοτηθεί για ασθένεια ή ανεργία ή έχει συνταξιοδοτηθεί, η περίοδος των πέντε ετών επεκτείνεται για τον αντίστοιχο προς την επιδότηση ή συνταξιοδότηση χρόνο, ή γ) έχει πραγματοποιήσει τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες (4.500) ημέρες ή δεκαπέντε (15) έτη εργασίας οποτεδήποτε.

2. Για τη διαπίστωση της αναπηρίας του ασφαλισμένου από άποψη ιατρική γνωμοδοτούν οι αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές των φορέων, οι οποίες εκτός από τη διαπίστωση της φύσεως, των αιτιών, της εκτάσεως και της διάρκειας της σωματικής ή της πνευματικής παθήσεως του ασφαλισμένου, αποφαίνονται και για την επίδραση αυτών στην καθολική ικανότητά του για άσκηση του συνήθους ή παρεμφερούς επαγγέλματός του ή την ανάκτηση της ικανότητας αυτής.

3. Οι συντάξεις λόγω αναπηρίας απονέμονται για όσο χρόνο ορίζεται από τις αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές, παρατείνονται δε με την ίδια διαδικασία και για τον εκάστοτε οριζόμενο από τις υγειονομικές επιτροπές χρόνο ανικανότητας.

Οι συντάξεις λόγω αναπηρίας μπορεί να είναι οριστικές, εφόσον οι υγειονομικές επιτροπές γνωματεύσουν ότι η ανικανότητα είναι μόνιμη.

Οι συντάξεις λόγω αναπηρίας καθίστανται αυτοδικαίως οριστικές όταν:

α. Ο συνταξιούχος έχει συμπληρώσει το 55ο έτος της ηλικίας του και χρόνο συνταξιοδότησης επτά (7) ετών συνεχώς, κατά τη διάρκεια των οποίων υποβλήθηκε σε τρεις τουλάχιστον εξετάσεις από τις οικείες υγειονομικές επιτροπές.

β. Ο συνταξιούχος έχει συμπληρώσει το 60ο έτος της ηλικίας του και χρόνο συνταξιοδότησης πέντε (5) ετών συνεχώς, κατά τη διάρκεια των οποίων υποβλήθηκε σε δύο τουλάχιστον εξετάσεις από τις οικείες υγειονομικές επιτροπές.

γ. Ο επί 12ετία συνεχώς συνταξιοδοτούμενος, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

δ. Ο επί 20ετία διακεκομμένα, αλλά από τριετίας συνεχώς συνταξιοδοτούμενος ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Άρθρο 26

Σύνταξη λόγω εργατικού ατυχήματος ή ατυχήματος εκτός εργασίας

1. Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας και τα μέλη της οικογένειάς τους σύνταξη θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, ανεξαρτήτως χρόνου ασφάλισης, αν η αναπηρία ή ο θάνατος οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση.

Η προθεσμία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησεως, η διαδικασία αναγγελίας και διαπίστωσης του εργατικού ατυχήματος ή ατυχήματος κατά την απασχόληση καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με το εργατικό ατύχημα ή το ατύχημα κατά την απασχόληση εξομοιώνονται και οι επαγγελματικές ασθένειες. Ως προς το είδος της νόσου, τις επιχειρήσεις, εργασίες ή επαγγέλματα στα οποία πραγματοποιήθηκε η απασχόληση και το χρόνο απασχόλησης ισχύουν οι διατάξεις του Κανονισμού Ασθενείας του Ι.Κ.Α..

2. Επί ατυχήματος εκτός εργασίας ή απασχόλησης περί του οποίου κρίνουν τα αρμόδια όργανα των φορέων, οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας και τα μέλη της οικογένειάς τους σύνταξη θανάτου, αν έχουν πραγματοποιήσει το μισό χρόνο ασφάλισης, που απαιτείται σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας από κοινή νόσο.

Άρθρο 27

Σύνταξη θανάτου

Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει τις ημέρες ή έτη ασφάλισης, που ορίζονται στα άρθρα 25 και 26 του παρόντος νόμου, για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας, δικαιούνται σύνταξη τα παρακάτω μέλη οικογενείας:

1. Ο επιζών σύζυγος εφόσον έχει μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α. Είναι ανάπηρος και ανίκανος για κάθε βιοποριστική εργασία σε ποσοστό 67% τουλάχιστον.

β. Δεν έχει μέσο μηνιαίο εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή μεγαλύτερο του 40πλάσιου του εκάστοτε ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη, προσαυξημένο κατά 20% για καθένα από τα κατά την παρ. 2 του άρθρου αυτού προστατευόμενα και δικαιούμενα σύνταξης παιδιά.

Εάν το μέσο μηνιαίο εισόδημα είναι ουσιαδώς μεγαλύτερο από το οριζόμενο στο προηγούμενο εδάφιο, καταβάλλεται το ήμισυ της δικαιούμενης σύνταξης.

Σε κάθε περίπτωση πάντως που στο εισόδημα του επιζώντος συζύγου συμπεριλαμβάνεται και σύνταξη από ίδιο δικαίωμα, δύναται ο επιζών να επιλέξει αντί αυτής τη σύνταξη του θανόντος, εφόσον το μέσο μηνιαίο εισόδημα, όπως διαμορφώνεται με τη σύνταξη του θανόντος, δεν υπερβαίνει το εισόδημα της κατά τα ανωτέρω περίπτωσης β'.

Η διαπίστωση του εισοδήματος γίνεται από τη φορολογική δήλωση εκάστου έτους κατά τα ειδικότερα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

2. Τα προστατευόμενα παιδιά, εφόσον είναι νόμιμα ή νομιμοποιηθέντα ή αναγνωρισθέντα ή υιοθετηθέντα, και προκειμένου για γυναίκα και τα φυσικά αυτής τέκνα με την προϋπόθεση ότι α) είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους. Το όριο αυτό παρατείνεται

μέχρι του 24ου έτους, εφόσον φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή β) κατά το χρόνο του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου είναι ανίκανα για κάθε εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους ή κατά τη διάρκεια της, κατά το προηγούμενο εδάφιο, φοίτησης.

3. Ο επιζών σύζυγος δεν δικαιούται σύνταξη:

α. Αν ο θάνατος του ασφαλισμένου συζύγου επήλθε πριν από την πάροδο ενός έτους από την τέλεση του γάμου, εκτός αν:

α.α. Ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα εργατικό ή μη.

β.β. Κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε ή με το γάμο νομιμοποιήθηκε τέκνο.

γ.γ. Η χήρα κατά το χρόνο του θανάτου τελεί σε κατάσταση εγκυμοσύνης.

β. Αν ο θανών ελάμβανε κατά την τέλεση του γάμου σύνταξη αναπηρίας ή γήρατος, ο δε θάνατος επήλθε πριν από την πάροδο δύο ετών από την τέλεση του γάμου, εκτός αν και στην περίπτωση αυτή συντρέχει λόγος από τους ανωτέρω με στοιχεία α.α., β.β., γ.γ. αναφερομένους.

4. Το δικαίωμα σύνταξης λόγω θανάτου του επιζώντος συζύγου και των παιδιών καταργείται:

α. Με το θάνατο του δικαιούχου.

β. Με την τέλεση γάμου του δικαιούχου κατά το ημεδαπό ή αλλοδαπό δικαίο.

γ. Με τη συμπλήρωση των ανωτέρω στην παρ. 2 εδάφ. α' οριζόμενων ορίων ηλικίας. Και

δ. Από τότε που έπαυσε η κατά την παρ. 2 εδάφ. β' ανικανότητα για εργασία.

Άρθρο 28

Αποδοχές για τον υπολογισμό της σύνταξης λόγω γήρατος και αναπηρίας

1. Για τον προσδιορισμό των μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών στους φορείς κύριας ασφάλισης, που ασφαλίζουν μισθωτούς, λαμβάνεται υπόψη το ηλικικόν της διαιρέσεως του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών, που έλαβε ο ασφαλισμένος κατά τα πέντε ημερολογιακά έτη που προηγούνται του έτους εκείνου κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση για σύνταξη και επί των οποίων καταβλήθηκαν ασφαλιστικές εισφορές, χωρίς τον υπολογισμό δώρων εορτών και επιδόματος αδείας, δια του αριθμού των μηνών απασχόλησης, που έχει πραγματοποιήσει ο ασφαλισμένος εντός της χρονικής αυτής περιόδου.

Για τους φορείς κύριας ασφάλισης μισθωτών, στους οποίους ως βάση υπολογισμού των παροχών θεωρείται η ημέρα εργασίας, η κατά το προηγούμενο εδάφιο διαίρεση γίνεται με τον αριθμό ημερών εργασίας και το ηλικικόν πολλαπλασιάζεται επί 25.

Αν ο ασφαλισμένος στην ίδια χρονική περίοδο δεν έχει πραγματοποιήσει σαράντα (40) τουλάχιστο μηνών ή χιλίων (1.000) ημερών απασχόληση, για τον προσδιορισμό των μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών συνυπολογίζονται και οι αποδοχές μηνών εργασίας της αμέσου προηγούμενης χρονικής περιόδου μέχρι τη συμπλήρωση του αριθμού τών σαράντα (40) μηνών ή χιλίων (1.000) ημερών.

Επί εργατικού ατυχήματος ή ατυχήματος κατά την απασχόληση και ατυχήματος εκτός εργασίας ή απασχόλησης, αν δεν έχουν συμπληρωθεί οι παραπάνω μήνες ή έτη, ο υπολογισμός γίνεται με βάση το σύνολο του χρόνου ασφάλισης που έχει πραγματοποιηθεί.

Για τον προσδιορισμό των παραπάνω συνολικών αποδοχών, οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, πλην των αποδοχών του τελευταίου πριν από

την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης ημερολογιακού έτους, λαμβάνονται υπόψη αυξημένες κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων του κάθε φορέα.

2. Για τον υπολογισμό της σύνταξης στους φορείς κύριας ασφάλισης, που ασφαλίζουν αυτοαπασχολούμενους, λαμβάνονται υπόψη οι ασφαλιστικές κατηγορίες που θα καθορισθούν με το προεδρικό διάταγμα, που προβλέπεται από την παρ. 3 του άρθρου 22 του παρόντος, βάσει των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές ολόκληρο το χρόνο της ασφάλισης του ασφαλισμένου, όπως έχουν διαμορφωθεί την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησεως έτους.

Άρθρο 29

Ποσό σύνταξης

1. Η μηνιαία σύνταξη λόγω γήρατος ή αναπηρίας ανίσταται σε ποσοστό 1,714% επί των κατά το προηγούμενο άρθρο μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών ή ασφαλιστικών κατηγοριών για κάθε έτος συντάξιμης υπηρεσίας ή 300 ημέρες εργασίας.

Το κατά το προηγούμενο εδάφιο υπολογιζόμενο ποσό της μηνιαίας σύνταξης δεν μπορεί να υπερβαίνει το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

Επί συνταξιοδότησεως λόγω αναπηρίας, εφόσον ο ασφαλισμένος κρίνεται βαριά ανάπηρος κατά την έννοια του εδαφ. α' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 27 του ν. 1902/1990, δικαιούται την κατά τα ανωτέρω πλήρη σύνταξη.

Εφόσον ο ασφαλισμένος κρίνεται ανάπηρος κατά την έννοια του εδαφ. β' της παραπάνω παραγράφου, δικαιούται τα τρία τέταρτα (3/4) της σύνταξης αυτής και, εφόσον κρίνεται μερικά ανάπηρος κατά την έννοια του εδαφ. γ' της αυτής παραγράφου, δικαιούται το μισό (1/2) της σύνταξης αυτής.

Ο ασφαλισμένος, που έχει συμπληρώσει έξι χιλιάδες (6.000) ημέρες ή είκοσι (20) έτη εργασίας και κρίνεται ανάπηρος κατά την έννοια των ανωτέρω εδαφίων β' και γ', δικαιούται την ακεραία ή τα 3/4 της ακεραίας σύνταξης, αντίστοιχα.

Ο ασφαλισμένος, του οποίου η αναπηρία οφείλεται κατά κύριο λόγο σε ψυχιατρικές παθήσεις και κρίνεται ανάπηρος κατά την έννοια των ανωτέρω εδαφ. β' και γ', δικαιούται την ακεραία ή τα 3/4 της ακεραίας σύνταξης, αντίστοιχα.

2. Οι ασφαλισμένοι, που υπήχθησαν στις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματίων των οικείων φορέων ή τις διατάξεις για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων, - λιγνιτωρυχείων ή σε υποθαλάσσιες εργασίες ή τις διατάξεις για τους απασχολούμενους σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα της Δ.Ε.Η. ή τις διατάξεις περί ειδικών επαγγελματίων της παρ. 4 του άρθρου 24 του παρόντος και δεν θεμελιώνουν δικαίωμα συνταξιοδότησης κατά τις ειδικές διατάξεις των παρ. 3,4 και 5 του άρθρου 24 του αυτού νόμου, λόγω αλλαγής επαγγελματικής ειδικότητας ή άλλων λόγων, δικαιούνται προσαύξηση στο ποσό της βασικής σύνταξης, που αναλογεί στα έτη ή τις ημέρες αυτές για τις οποίες καταβλήθηκαν οι πρόσθετες εισφορές, που προβλέπονται από τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 23 του παρόντος νόμου, κατά ποσοστό 20%.

3. Το ποσό της κατά τις προηγούμενες παραγράφους χορηγούμενης σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο της σύνταξης που προκύπτει βάσει του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αναπροσαρμοσμένου

με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων, νοουμένου ως συντάξιμου μισθού και συντάξιμου χρόνου δεκαπέντε (15) ετών.

Οι συνταξιούχοι, δικαιούχοι κατώτατων ορίων σύνταξης γήρατος, οι οποίοι παρέχουν οποιαδήποτε εργασία, δικαιούνται μόνο το τμήμα της σύνταξης που υπολογίζεται κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

4. Εξαιρετικά επί αναπηρίας, η οποία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση ή επαγγελματική ασθένεια, το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης δεν μπορεί να είναι μικρότερο της σύνταξης που προκύπτει βάσει του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων νοουμένου ως συντάξιμου μισθού και συντάξιμου χρόνου είκοσι (20) ετών.

Το κατώτερο όριο συντάξεων, που προβλέπεται από τις προηγούμενες παραγράφους, μειώνεται σε κάθε περίπτωση που ο συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη μειωμένη.

Άρθρο 30 **Προσαύξηση της σύνταξης**

1. Το ποσό της κατά το άρθρο 29 υπολογιζόμενης σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας καλείται βασική σύνταξη και αυτή προσαυξάνεται κατά 8% για το πρώτο παιδί, 10% για το δεύτερο παιδί και 12% για το τρίτο και άνω παιδιά, εφόσον είναι άγαμα και ανήλικα και δεν εργάζονται ή είναι ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία και δεν λαμβάνουν σύνταξη από οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή το Δημόσιο. Η κατά τα ανωτέρω προσαύξηση παρατείνεται μέχρι του 24ου έτους της ηλικίας, εφόσον τα παιδιά φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

Αν και ο έτερος των γονέων είναι συνταξιούχος του αυτού ή άλλου φέρρα κοινωνικής ασφάλισης ή του Δημοσίου, η κατά τα ανωτέρω προσαύξηση (επίδομα τέκνων) χορηγείται στον έναν των συζύγων κατ' επιλογή τους. Αν δεν υποβληθεί δήλωση επιλογής, το επίδομα καταβάλλεται και στους δύο συζύγους κατά το ήμισυ.

Οι χορηγούμενες προσαυξήσεις συντάξεων για τα τέκνα υπολογίζονται επί του μισού του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

2. Προκειμένου περί συνταξιούχων λόγω απολύτου αναπηρίας ή συνταξιούχων λόγω γήρατος τυφλών και από τους δύο οφθαλμούς, εφόσον αυτοί τελούν διαρκώς σε κατάσταση η οποία απαιτεί συνεχή επίβλεψη, συμπαράσταση και περιποίηση έτερου προσώπου, το ποσό της βασικής σύνταξης προσαυξάνεται κατά 25% του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αναπροσαρμοσμένου κάθε φορά με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

Άρθρο 31 **Υπολογισμός της σύνταξης λόγω θανάτου**

1. Το ποσό της σύνταξης των κατά το άρθρο 27 του παρόντος νόμου μελών οικογένειας υπολογίζεται επί του ποσού της βασικής σύνταξης, το οποίο ελάμβανε ο θανών συνταξιούχος λόγω αναπηρίας ή γήρατος ή θα εδικαιούτο ο θανών ασφαλισμένος, αν κατά την ημέρα του θανάτου του καθίστατο ανάπηρος σε ποσοστό 80%, χωρίς οποιαδήποτε επί της βασικής σύνταξης προσαυξήσεως και ορίζεται ως ποσοστό αυτής, ως εξής:

α. Για τον επιζώντα σύζυγο ποσοστό 50% της βασικής σύνταξης.

β. Για κάθε παιδί ποσοστό 25% της βασικής σύνταξης. Αν πρόκειται για παιδί ορφανό και από τους δύο γονείς, το παραπάνω ποσοστό διπλασιάζεται, εκτός αν δικαιούται σύνταξη και από τους δύο γονείς.

2. Το συνολικό ποσό της σύνταξης λόγω θανάτου του επιζώντος συζύγου και των τέκνων δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 80% του κατά τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 29 του παρόντος νόμου οριζόμενου ποσού, ούτε ανώτερο του 100% της σύνταξης του θανόντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **Επικουρική ασφάλιση**

Άρθρο 32 **Ασφαλιστικές εισφορές**

1. Η συνολική εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη σε φορείς επικουρικής ασφάλισης, που ασφαλίζουν μισθωτούς, ορίζεται σε ποσοστό 6%, βαρύνει κατά το 1/2 τον ασφαλισμένο και κατά το υπόλοιπο 1/2 τον εργοδότη και υπολογίζεται επί των πάσης φύσεως αποδοχών, όπως προσδιορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 22 του παρόντος νόμου.

Στην παραπάνω εισφορά υπόκειται και το Δημόσιο ως εργοδότης.

Σε περίπτωση συρροής περισσότερων του ενός φορέων επικουρικής ασφάλισης, η υποχρέωση του εργοδότη για καταβολή εισφοράς υφίσταται μόνο για τον ένα φορέα.

2. Η πρόσθετη ειδική εισφορά για την επικουρική ασφάλιση ορίζεται: α) για τους υπαγόμενους στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα και τα ειδικά επαγγέλματα του άρθρου 24 παρ. 4 του παρόντος σε 2% επί των αποδοχών των ασφαλισμένων που υπόκεινται σε εισφορές και βαρύνει κατά 1,25% τον ασφαλισμένο και 0,75% τον εργοδότη, β) για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων, καθώς και σε υποθαλάσσιες εργασίες καθώς και σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα της Δ.Ε.Η. σε 3% και βαρύνει κατά 2% τον εργοδότη και 1% τον ασφαλισμένο.

3. Η εισφορά σε φορείς επικουρικής ασφάλισης, που ασφαλίζουν αυτοαπασχολούμενους ορίζεται σε ποσοστό 6%, υπολογίζεται επί του ποσού της κατά την παρ. 3 του άρθρου 22 του παρόντος ασφαλιστικής κατηγορίας επιλογής των ασφαλισμένων και βαρύνει τους ασφαλισμένους.

Προκειμένου περί μισθωτών ασφαλισμένων φορέων κύριας ασφάλισης αυτοαπασχολούμενων ισχύουν ως προς την καταβολή των εισφορών τα οριζόμενα για τους ασφαλισμένους φορέων επικουρικής ασφάλισης μισθωτών.

Άρθρο 33 **Προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως -** **Συντάξιμες αποδοχές**

Οι διατάξεις των άρθρων 24 έως 28 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται ανάλογα και στους φορείς επικουρικής ασφάλισης.

Άρθρο 34 **Ποσό σύνταξης**

1. Το ποσό της πλήρους μηνιαίας σύνταξης, που χορηγείται από τους φορείς επικουρικής ασφάλισης για χρόνο ασφάλισης 35 ετών ή 10.500 ημερών, ορίζεται σε 20% των κατά το άρθρο 28 του παρόντος συντάξιμων αποδοχών ή ασφαλιστικών κατηγοριών.

2. Για χρόνο ασφάλισης μικρότερο ή μεγαλύτερο των 35 ετών ή 10.500 ημερών εργασίας, το πιο πάνω ποσοστό μειώνεται ή αυξάνεται κατά 1/35 για κάθε επί έλαττον ή επιπλέον έτος ή 300 ημέρες ασφάλισης.

3. Στις περιπτώσεις ασφαλισμένων για τους οποίους συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγρ. 2 του άρθρου 29 του παρόντος, το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ή ημέρες ασφάλισης, για τις οποίες καταβλήθηκαν πρόσθετες εισφορές, που προβλέπονται από την παρ. 2 του άρθρου 32 του παρόντος, προσαυξάνεται κατά 20%.

4. Το ποσό της κατά τα ανωτέρω χορηγούμενης σύνταξης λόγω αναπηρίας δεν μπορεί να είναι κατώτερο της σύνταξης που αντιστοιχεί σε χρόνο ασφάλισης 15 ετών.

Επί αναπηρίας, η οποία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική νόσο, το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο της σύνταξης που αντιστοιχεί σε χρόνο ασφάλισης 20 ετών.

Το κατώτερο όριο συντάξεων μειώνεται σε κάθε περίπτωση που ο συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη μειωμένη.

5. Σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 31 του παρόντος. Το συνολικό δε ποσό της σύνταξης του επιζώντος συζύγου και των τέκνων δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 80% του κατά την προηγούμενη παράγραφο οριζόμενου ποσού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Ασφάλιση ασθένειας

Άρθρο 35

Ασφαλιστικές εισφορές

1. Το συνολικό ποσοστό εισφοράς για την ασφάλιση ασθένειας - μητρότητας στους φορείς ασφάλισης ασθένειας, που ασφαλίζουν μισθωτούς, ορίζεται σε ποσοστό 11,45% και κατανέμεται κατά 2,55% σε βάρος των ασφαλισμένων, κατά 5,10% σε βάρος των εργοδοτών και κατά 3,80% σε βάρος του Κράτους, υπολογίζεται δε κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 22 του παρόντος για τις ασφαλιστικές εισφορές κύριας ασφάλισης.

Αν το ποσοστό εισφοράς στους παραπάνω φορείς για τους μέχρι 31.12.1992 υπάχθοντες στην ασφάλιση είναι μεγαλύτερο του καθοριζόμενου με το προηγούμενο εδάφιο, για τον ασφαλισμένο και τον εργοδότη καταβάλλεται και για τους από 1.1.1993 και μετά υπαγόμενους στην ασφάλιση.

Το ποσοστό εισφοράς για την ασφάλιση ασθένειας - μητρότητας στους φορείς ασφάλισης ασθένειας των αυτοαπασχολούμενων ορίζεται σε ποσοστό 11,45%, υπολογίζεται επί της ασφαλιστικής κατηγορίας της παρ. 3 του άρθρου 22 του παρόντος που θα επιλεγεί για την καταβολή των εισφορών κύριας ασφάλισης εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων του εδαφ. γ' της παρ. 2 του ίδιου άρθρου και βαρύνει κατά 7,65% τους ασφαλισμένους και κατά 3,80% το Κράτος.

Προκειμένου περί μισθωτών ασφαλισμένων φορέων ασθένειας αυτοαπασχολούμενων ισχύουν αναλόγως τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 22.

Αν οι παραπάνω φορείς δεν χορηγούν παροχές ασθένειας σε χρήμα, το ποσοστό εισφοράς ασφαλισμένων ορίζεται σε 6,75% και του Κράτους σε 3,40%.

Δύναται με το προεδρικό διάταγμα, που προβλέπεται από την παρ. 3 του άρθρου 22 του παρόντος, να ορισθεί ότι κατά την πρώτη εφαρμογή η καταβολή ολόκληρης της εισφοράς θα γίνει σταδιακά σε τρία έτη.

2. Για τον τρόπο απόδοσης της εισφοράς του Κράτους ισχύουν τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 22 του

παρόντος.

3. Η εισφορά (κράτηση) υπέρ του Δημοσίου για την περιθαλψη των δημοσίων υπαλλήλων ορίζεται στο ποσοστό που ισχύει κάθε φορά ως εισφορά εργαζομένων για τους ασφαλισμένους στην κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α. στον κλάδο ασθένειας και υπολογίζεται επί των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων.

4. Το ποσοστό εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη στους φορείς ασφάλισης ασθένειας μισθωτών μπορεί να μεταβάλλεται με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη.

5. Η εισφορά για την ασφάλιση ασθένειας συνταξιούχων φορέων κύριας ασφάλισης και του Δημοσίου ορίζεται σε ποσοστό 10% επί των καταβαλλόμενων συντάξεων και κατανέμεται κατά 4% σε βάρος των συνταξιούχων και 6% σε βάρος του φορέα συνταξιοδότησης. Το ποσοστό εισφοράς για την ασφάλιση ασθένειας συνταξιούχων δύναται να ανακαθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη.

Άρθρο 36

Παροχές ασθένειας

1. Για το είδος των παροχών ασθένειας που χορηγούν οι φορείς ασφάλισης ασθένειας, τις κατηγορίες παροχών, τις προϋποθέσεις, την έκταση, το ύψος, τα δικαιούχα πρόσωπα, τη διαδικασία και τον τρόπο πραγματοποίησης των παροχών ισχύουν οι οικείες διατάξεις των φορέων.

2. Οι φορείς ασφάλισης ασθένειας, οι οποίοι έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις, που ισχύουν στο Ι.Κ.Α., χορηγούν στους ασφαλισμένους και τα μέλη των οικογενειών τους τουλάχιστον τις αυτές με το Ι.Κ.Α. σε ύψος και έκταση παροχές ασθένειας και μητρότητας σε είδος και σε χρήμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Ασφάλιση για εφάπαξ βοήθημα

Άρθρο 37

Ασφαλιστικές εισφορές

1. Η συνολική εισφορά ασφάλισης για εφάπαξ βοήθημα σε φορείς ασφάλισης πρόνοιας ορίζεται σε ποσοστό 4% και βαρύνει αποκλειστικά τους ασφαλισμένους.

2. Για τον υπολογισμό της εισφοράς σε φορείς ασφάλισης πρόνοιας, που ασφαλίζουν μισθωτούς και αυτοαπασχολούμενους, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παρ. 1 και 3 του άρθρου 32 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 38

Προϋποθέσεις χορηγήσεως εφάπαξ βοηθήματος - Ύψος παροχής

1. Στον ασφαλισμένο σε κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας απονέμεται εφάπαξ βοήθημα, εφόσον έτυχε κύριας σύνταξης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας από οποιονδήποτε φορέα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του οικείου Ταμείου.

Εφάπαξ βοήθημα χορηγείται στους κατά τις διατάξεις κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας δικαιούχους θανόντος ασφαλισμένου, εφόσον συντρέχουν οι χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως λόγω θανάτου, του φορέα κύριας ασφάλισης στον οποίο ήταν ασφαλισμένος ο θανών.

Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη καθορίζεται το

ύψος και ο τρόπος υπολογισμού του εφάπαξ βοηθήματος.

2. Στους μη δικαιούμενους εφάπαξ βοηθήματος επιστρέφονται οι εισφορές ασφαλισμένου που έχουν καταβληθεί σε φορείς πρόνοιας, εντόκως με επιτόκιο το εκάστοτε χορηγούμενο για τις καταθέσεις των χρηματικών διαθεσίμων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης στην Τράπεζα της Ελλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Λοιπές διατάξεις

Άρθρο 39

Ασφάλιση σε ένα φορέα

1. Υποχρεωτική ασφάλιση επιτρέπεται σε ένα φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο, ένα φορέα επικουρικής ασφάλισης, ένα φορέα ασφάλισης ασθένειας και ένα φορέα ασφάλισης πρόνοιας.

2. Τα πρόσωπα για τα οποία προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις υποχρεωτική ασφάλιση σε περισσότερους του ενός φορείς, λόγω ιδιότητας και απασχόλησης ή για περισσότερες της μιας απασχολήσεις, ασφαλιζονται υποχρεωτικά μόνο σε ένα φορέα, τον οποίο επιλέγουν με δήλωσή τους, που υποβάλλεται κάθε φορά σε όλους τους αρμόδιους φορείς και στους οικείους εργοδότες, εντός τριών μηνών από την απόκτηση της ιδιότητας ή την ανάληψη της απασχόλησης, αν δε δεν υποβληθεί δήλωση, η υποχρεωτική ασφάλιση γίνεται στο φορέα απασχόλησης, εκτός της ασφάλισης στο Ταμείο Συντάξεως και Αυτασφάλισης Υγειονομικών (Τ.Σ.Α.Υ.) και στο Ταμείο Συντάξεως Μηχανικών και Εργοληπτιών Δημόσιων Έργων, η οποία είναι υποχρεωτική.

Εφόσον επιθυμούν, τα πρόσωπα αυτά δύνανται να ασφαλιστούν προαιρετικά και σε περισσότερους του ενός φορείς, αν αυτό προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία, ύστερα από σχετική αίτηση, που υποβάλλεται στον αρμόδιο φορέα εντός της παραπάνω προθεσμίας.

Στην περίπτωση αυτήν υποχρεούνται στην καταβολή του συνόλου των ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένου, εργοδότη και Κράτους των προβλεπομένων από τις ισχύουσες διατάξεις για τον οικείο φορέα.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επιλύεται κάθε αμφισβήτηση που θα προκύψει από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού και ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 40

Χρόνος ασφάλισης

1. Ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης λογίζεται, πλην του χρόνου πραγματικής απασχόλησης: α) ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας, β) ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, γ) ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και τακτικής ανεργίας και δ) ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας άνευ αποδοχών και μέχρι δύο ετών, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

2. Η αναγνώριση και εξαγορά του χρόνου στρατιωτικής υπηρεσίας ενεργείται κατά τις διατάξεις του ν.1358/1983 (ΦΕΚ 60 Α') όπως ισχύουν κάθε φορά. Ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθένειας και τακτικής ανεργίας συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος και μέχρι διακόσιες (200) ημέρες την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης για την επιδότηση λόγω ασθένειας και μέχρι διακόσιες (200) ημέρες για την επιδότηση τακτικής ανεργίας κατά το αυτό χρονικό διάστημα.

Ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας αναγνωρίζεται με αίτηση του ενδιαφερομένου για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή προσαύξηση της σύνταξης και εξαγοράζεται βάσει του ποσοστού εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, του οικείου φορέα και των αποδοχών του ασφαλισμένου κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης, το ποσό δε της εξαγοράς βαρύνει τον ασφαλισμένο.

Ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής παιδιών αναγνωρίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 1483/1984 (ΦΕΚ 153 Α') και εξαγοράζεται βάσει του ποσοστού εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη, που ισχύει για κάθε φορέα και του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, που ισχύει κατά τη χρονολογία υποβολής της αίτησης αναγνώρισης.

3. Ο χρόνος κατά τον οποίο ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος.

Άρθρο 41

Απασχόληση συνταξιούχων

1. Αν ο συνταξιούχος λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου φορέα κύριας ασφάλισης αναλάβει οποιαδήποτε απασχόληση, το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης περιορίζεται κατά το 1/3 του υπολειπόμενου ποσού μη δυναμένου να είναι μικρότερου του κατώτατου ορίου.

2. Αν ο συνταξιούχος λόγω αναπηρίας φορέα κύριας ασφάλισης, που αναλαμβάνει οποιαδήποτε απασχόληση, κερδίζει από την απασχόληση, ανάλογα και με το βαθμό της αναπηρίας του, περισσότερα από όσα κερδίζει υγιής απασχολούμενος, σύμφωνα με τους γενικούς όρους αμοιβής προκειμένου περί μισθωτών ή του διπλάσιου του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων προκειμένου περί αυτοαπασχολούμενων, διακόπτεται η σύνταξη.

3. Για τον απασχολούμενο συνταξιούχο λόγω γήρατος ή αναπηρίας καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις οικείες διατάξεις εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου, προκειμένου περί μισθωτών ή ασφαλισμένου προκειμένου περί αυτοαπασχολούμενων, υπολογιζόμενες κατά τα ισχύοντα για τους λοιπούς ασφαλισμένους, οι οποίες βαρύνουν τον ασφαλισμένο και τον εργοδότη αντίστοιχα προκειμένου περί μισθωτών ή τον ασφαλισμένο προκειμένου περί αυτοαπασχολούμενων.

4. Σε περίπτωση απασχόλησης συνταξιούχου λόγω γήρατος χωρίς αναστολή της σύνταξης, ο αντίστοιχος χρόνος ασφάλισης δεν λαμβάνεται υπόψη για προσαύξηση της σύνταξης ή συνταξιοδότηση από άλλο φορέα.

Επί αναστολής της σύνταξης προσαυξάνεται η σύνταξη για το χρόνο απασχόλησης υπολογιζόμενη κατά τις σχετικές, για κάθε περίπτωση διατάξεις, ή θεμελιώνεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα από άλλο φορέα.

5. Ο συνταξιούχος λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου πριν αναλάβει οποιαδήποτε εργασία, οφείλει να το δηλώσει στο φορέα από τον οποίο συνταξιοδοτείται, παρέχοντας κάθε πληροφορία περί αυτής. Η παράλειψη της δηλώσεως ή η παροχή ανακριβών πληροφοριών συνεπάγεται αναστολή για το λόγο αυτόν και μόνο της καταβολής της σύνταξης του για δώδεκα (12) μήνες, από τον επόμενο μήνα που έλαβε γνώση της απασχόλησής του ο φορέας.

Άρθρο 42

Προαιρετική συνέχιση ασφάλισης

1. Ο υποχρεωτικά ασφαλισμένος σε φορέα κύριας ασφάλισης δικαιούται να ζητήσει τη συνέχιση της ασφάλισης

αυτής εντός έτους από τη διακοπή της, εφόσον:

α. έχει πραγματοποιήσει στην υποχρεωτική ασφάλιση 1.500 ημέρες εργασίας τουλάχιστον από τις οποίες 300 ημέρες εντός της τελευταίας πριν από την υποβολή της αίτησης πενταετίας και

β. δεν υπάγεται στην ασφάλιση άλλου φορέα κύριας ασφάλισης.

2. Η κατά την παρ. 1 προαιρετική ασφάλιση πραγματοποιείται για ένα ή περισσότερους από τους υφιστάμενους στο φορέα κλάδους ασφάλισης.

3. Ο προαιρετικά ασφαλισμένος βαρύνεται με την εκάστοτε συνολική εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου, η οποία προσδιορίζεται βάσει του μέσου όρου του μισθού του τελευταίου έτους πριν από τη διακοπή της υποχρεωτικής ασφάλισης προκειμένου περί μισθωτών ή του ποσού της ασφαλιστικής κατηγορίας επί της οποίας κατέβαλε εισφορές κατά τη διακοπή της απασχόλησης ο αυτοαπασχολούμενος, αναπροσαρμοσμένων με το εκάστοτε ποσοστό αύξησεως των συντάξεων.

Εφόσον έχουν πραγματοποιήσει 3.000 ημέρες ή 10 έτη εργασίας, οι συνεχίζοντες προαιρετικά την ασφάλισή τους δύνανται με έγγραφη δήλωσή τους, να κατατάσσονται στην αμέσως ανώτερη ασφαλιστική κλάση ή κατηγορία. Το δικαίωμα αυτό ασκείται μετά τη συμπλήρωση τριετίας σε κάθε ασφαλιστική κλάση ή κατηγορία και πάντως πριν από τη συμπλήρωση του 55ου έτους της ηλικίας τους. Η νέα κατάταξη ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από την υποβολή της σχετικής δήλωσης.

4. Χρονική περίοδος, για την οποία δεν καταβλήθηκαν εισφορές εντός έξι (6) μηνών από της λήξεως της περιόδου στην οποία ανάγονται αυτές, δεν λογίζεται ως χρόνος προαιρετικής ασφάλισης. Εισφορές, οι οποίες καταβλήθηκαν πέραν του μηνός από τότε που κατέστησαν απαιτητές και μέχρι των έξι (6) μηνών, επιβαρύνονται με τα προβλεπόμενα πρόσθετα τέλη.

5. Καθυστέρηση καταβολής εισφορών πέραν του έτους, από τη λήξη της περιόδου στην οποία ανάγονται αυτές, συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος περαιτέρω συνεχίσεως της προαιρετικής ασφάλισης που άρχισε.

6. Ο συνεχίζων προαιρετικά την ασφάλισή του δεν υποχρεούται σε καταβολή εισφορών κατά το χρόνο που λαμβάνει επίδομα ασθενείας.

7. Δεν δύναται να γίνει προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης αν ο ασφαλισμένος κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης είναι ανάπηρος* κατά την έννοια του στοιχείου β' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951.

8. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και για την προαιρετική ασφάλιση σε φορείς επικουρικής ασφάλισης.

Άρθρο 43

Έκταση εφαρμογής

Τελικές διατάξεις τρίτου μέρους

1. Οι διατάξεις των άρθρων 22 έως 43 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι υπάγονται για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης από 1.1.1993 και μετά, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις. Από τις παραπάνω διατάξεις εξαιρείται ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

2. Για τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θέματα, που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του τρίτου μέρους του παρόντος νόμου εξακολουθούν να ισχύουν οι υφιστάμενες γενικές ή ειδικές διατάξεις των φορέων.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ρυθμίσεις για τους ασφαλισμένους μέχρι 31.12.1992

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Κύρια ασφάλιση

Άρθρο 44

Εισφορά κλάδου σύνταξης

1. Η υπό του άρθρου 25 παρ. 1 του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύει, προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου υπέρ του κλάδου αναπηρίας, γήρατος, θανάτου (συντάξεων) του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 κατά 2,75 μονάδες, ήτοι κατά 1,83 μονάδες σε βάρος των εργοδοτών και κατά 0,92 της μονάδας σε βάρος των ασφαλισμένων, οριζόμενη σε 20 ποσοστιαίες μονάδες εκ των οποίων 13,33 ποσοστιαίες μονάδες βαρύνουν τους εργοδότες και 6,67 τους ασφαλισμένους.

2. Αν η εισφορά του ασφαλισμένου ή του εργοδότη για τον κλάδο σύνταξης, που προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις των λοιπών, πλην του Ι.Κ.Α., φορέων κύριας ασφάλισης μισθωτών, είναι μικρότερη της οριζόμενης για το Ι.Κ.Α. με την προηγούμενη παράγραφο αυξάνεται προοδευτικά σε τρία έτη από 1-1-1993 για κάθε περίπτωση προκειμένου να διαμορφωθεί σε 6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη.

Μεγαλύτερα των παραπάνω ποσοστά εισφοράς ασφαλισμένου ή εργοδότη προβλεπόμενα από τις οικείες διατάξεις των φορέων εξακολουθούν να ισχύουν.

3. Από 1ης Ιανουαρίου 1995 και μετά, το ποσό της μηνιαίας εισφοράς ασφαλισμένου για τον κλάδο σύνταξης στους φορείς κύριας ασφάλισης, που ασφαλίζουν αυτοαπασχολούμενους, δεν μπορεί να είναι κατώτερο από την εισφορά, που προκύπτει βάσει του κατά την παρ. 1 του άρθρου αυτού συνολικού ασφαλιστρού και του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησεως των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

Μηνιαία εισφορά μικρότερη του ανωτέρω ποσού αυξάνεται προοδευτικά σε τρία έτη από 1-1-1993 μέχρι διαμορφώσεως στο κατά το προηγούμενο εδάφιο ποσό.

Διατάξεις φορέων κύριας ασφάλισης αυτοαπασχολούμενων, που προβλέπουν την καταβολή μειωμένης εισφοράς από νεοεισερχομένους στο επάγγελμα ασφαλισμένους, εξακολουθούν να ισχύουν για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλιζόμενους. Επίσης εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις που προβλέπουν κρατήσεις επί αμοιβών για παρεχόμενες υπηρεσίες ή καταβολή ποσών με ένσημα.

Με προεδρικά διατάγματα, που θα εκδοθούν εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου με πρόταση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη και γνώμη των Δ.Σ. των: α) Ταμείου Νομικών, β) Ταμείου Συντάξεως και Αυτάσφαλίσεως Υγειονομικών και γ) Ταμείου Συντάξεως Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων, θα καθορισθούν τα ποσά εκ των οριζόμενων στο προηγούμενο εδάφιο, τα οποία θα αφαιρούνται από την κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής εισφορά και η ενδεχόμενη καταβολή μικρότερης εισφοράς από εμπίσθους ασφαλισμένους για τους οποίους προβλέπεται καταβολή διαφοροποιημένης σύνταξης.

Τα παραπάνω ισχύουν αναλόγως και για τις εισφορές στους κλάδους ή φορείς επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και ασθενείας των ασφαλισμένων της παραγράφου αυτής.

4. Η κράτηση, που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου 17 και την παρ. 2 του άρθρου 20 του παρόντος νόμου, καθώς και από το άρθρο 6 του ν. 1902/1990, επιβάλλεται και στις υποκειμένες σε εισφορές αποδοχές των τακτικών υπαλλήλων των ν.π.δ.δ. και ο.τ.α., οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 1846/1951.

5. Από 1.1.1994 και εφεξής το Υπουργείο Οικονομικών αποδίδει κάθε έτος στο Ι.Κ.Α. ποσά που αντιστοιχούν στις μειώσεις των εισφορών Ι.Κ.Α., Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., Ο.Α.Ε.Δ., Ο.Ε.Κ. και Ο.Ε.Ε. του προηγούμενου οικονομικού έτους, που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 12 του ν. 3213/1955, 23 του ν. 849/1978 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 παρ. 7 του ν. 1116/1981, 24 του ν.δ. 3083/1954 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 15 του ν.3210/1955 και του άρθρου 5 του ν.δ. 3619/1956, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 1 του ν.δ. 4041/1960.

Η διαδικασία και ο τρόπος απόδοσης των εισφορών θα καθορισθεί με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

6. Η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 1 εδάφ. α' του ν.δ. 2961/1954 (ΦΕΚ 197 Α') εργοδοτική εισφορά αυξάνεται κατά 0,67%, η δε εργατική κατά 0,33% και υπολογίζεται επί των αναφερόμενων στις διατάξεις αυτές αποδοχών των μισθωτών.

Η ισχύς της διατάξεως αυτής αρχίζει από την 1η του τρίτου από της δημοσίευσής του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μήνα έχει δε εφαρμογή και για τους από 1.1.1993 και μετά ασφαλιζόμενους.

Άρθρο 45

Εισφορά πρόωρης συνταξιοδότησης - Επαγγελματικού κινδύνου

1. Η πρόσθετη ειδική εισφορά για την κύρια ασφάλιση των υπαγομένων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις των φορέων (πλην Ι.Κ.Α.) στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα ορίζεται σε ποσοστό 3,60% και βαρύνει τους ασφαλισμένους κατά 2,20% και τους εργοδότες κατά 1,40% και των απασχολούμενων σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων, καθώς και σε υποθαλάσσιες εργασίες σε ποσοστό 7,50% και βαρύνει κατά 2,50% τους ασφαλισμένους και κατά 5% τους εργοδότες.

2. Η πρόσθετη ειδική εισφορά των ασφαλισμένων στο Ι.Κ.Α. - Τ.Ε.Α.Μ. απασχολούμενων σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα ορίζεται σε ποσοστό 2% και βαρύνει τους ασφαλισμένους κατά 1,25% και τους εργοδότες κατά 0,75% και των απασχολούμενων σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων, καθώς και σε υποθαλάσσιες εργασίες σε ποσοστό 3% και βαρύνει κατά 1% τους ασφαλισμένους και κατά 2% τους εργοδότες. Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από 1.1.1993.

3. Το ποσοστό εισφοράς για τις περιπτώσεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού και τις αντίστοιχες του Ι.Κ.Α. δύναται να επανακαθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη.

4. Οι τρεις (3) πρώτες παράγραφοι της περ. Θ' του άρθρου 24 του α.ν.1846/1951 όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 3 του ν.δ. 4104/1960 (ΦΕΚ 147 Α') αντικαθίστανται ως κατωτέρω:

Εισφορά επαγγελματικού κινδύνου, που βαρύνει τον εργοδότη ίση προς 1% επί των αποδοχών των μισθωτών των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις και εργασίες, που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του β.δ. 473/1961 και διεξάγονται κάτω από τέτοιες συνθήκες, ώστε να τίθεται σε κίνδυνο η ζωή ή η υγεία των εργαζομένων.

Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν στο Ι.Κ.Α. ολόκληρη την

εισφορά επαγγελματικού κινδύνου και για το προσωπικό τους, που υπάγεται σ' έναν μόνο κλάδο ασφάλισης Ι.Κ.Α..

Άρθρο 46

Ασφαλιστικές εισφορές-Λοιπά θέματα ειδικών ταμείων

1. Από 1.1.1993 το ποσοστό εισφοράς εργοδότη στα ειδικά ταμεία κύριας ασφάλισης του προσωπικού των Τραπεζών Αγροτικής, Ελλάδος και Κτηματικής, Εθνικής, Ε.Τ.Β.Α., Ιονικής-Λαϊκής, του Τ.Α.Π.-Ο.Τ.Ε. και του Τ.Σ.Π.-Η.Σ.Α.Π. καθορίζεται σε 22%.

Μεγαλύτερα ποσοστά προβλεπόμενα από τις καταστατικές διατάξεις των παραπάνω Ταμείων για τον εργοδότη εξακολουθούν να ισχύουν.

Το ποσοστό εισφοράς των ασφαλισμένων στα παραπάνω Ταμεία ορίζεται από 1.1.1995 σε 11%.

Η προσαρμογή κατά την τριετία του πράγματι καταβαλλόμενου ποσοστού εισφοράς των ασφαλισμένων προς το ανωτέρω ποσοστό γίνεται κατά το 1/3 της διαφοράς κατ' έτος, αρχής γενομένης από 1.1.1993.

2. Ειδικά για τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού, ορίζονται τα κάτωθι :

α. Ως οιονεί έσοδα του ασφαλιστικού συστήματος της Δ.Ε.Η. νοούνται τα κάτωθι ποσά:

α.α. το 300% των εισφορών των ασφαλισμένων για τους κλάδους κύριας σύνταξης, υγείας και απασχολούμενων σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα,

β.β. το 200% των εισφορών των ασφαλισμένων για τον κλάδο επικουρικής ασφάλισης,

γ.γ. το 150% των εισφορών των ασφαλισμένων που απασχολούνται σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα,

δ.δ. το 100% των εισφορών των ασφαλισμένων για τον κλάδο πρόνοιας.

β. Το ποσοστό εισφοράς των ασφαλισμένων, σε διάστημα τριών ετών, ορίζεται συνολικά ως εξής:

	1.1.1993	1.1.1994	1.1.1995 και εφεξής
- Κλάδος Κύριας Σύνταξης	9 %	10 %	11 %
- Κλάδος Επικ. Ασφάλισης	3,5%	4 %	4,5%
- Κλάδος Πρόνοιας	2 %	3 %	4 %
- Κλάδος Υγείας	2,5%	2,5%	2,5%
- Απασχολούμενοι σε ορυχεία σταθμούς παραγωγής και δίκτυα	2,5%	2,5%	2,5%
- Βαρέα και ανθυγιεινά επαγγ.	1,5%	2 %	2,5%

γ. Η οιονεί εισφορά της Δ.Ε.Η. ως εργοδότη προκύπτει εάν από το σύνολο των οιονεί εσόδων του ασφαλιστικού της συστήματος αφαιρεθούν οι εισφορές των ασφαλισμένων.

δ. Η Δ.Ε.Η. ως εργοδότης των ασφαλισμένων στο ισχύον ασφαλιστικό σύστημά της, σε κάθε ημερολογιακό έτος, θα καλύπτει δαπάνες, που δεν μπορεί να υπερβαίνουν ποσό μεγαλύτερο των τριάντα πέντε δισεκατομμυρίων δραχμών (35.000.000.000) πέραν της οιονεί εισφοράς της ως εργοδότη.

ε. Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των υπαγομένων στα σημερινά βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα της Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού Δ.Ε.Η. και απασχολούμενων σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα

αυξάνονται κατά ένα εξάμηνο ανά έτος από 1.1.1998 και μετά, μέχρι του 55ου έτους της ηλικίας. Με τη συμπλήρωση του 50ού έτους χορηγείται σύνταξη μειωμένη κατά 1/200 για κάθε μήνα που λείπει από το όριο ηλικίας που απαιτείται για πλήρη συνταξιοδότηση, όπως αυτό διαμορφώνεται με τις διατάξεις του παρόντος.

στ. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου, τα όρια ηλικίας των υπαγομένων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα της Διεύθυνσης Ασφάλισης Προσωπικού Δ.Ε.Η., αυξάνονται κατά ένα εξάμηνο ανά έτος από 1.1.1998 και μετά, μέχρι του 60ού έτους της ηλικίας.

ζ. Ειδικότερα για τον κλάδο πρόνοιας ορίζονται τα εξής:

Το ανώτατο όριο του πέραν των δέκα εκατομ. δραχμών (10.000.000 δρχ.) ποσού του εφάπαξ, το οποίο καταβάλλεται στους συνταξιοδοτούμενους θα περιορισθεί κατά το 1/6 ανά έτος (επί μία βετία) από 1.1.1993, μέχρι του ορίου των δέκα εκατομ. δραχμών (10.000.000 δρχ.), αναπροσαρμοζόμενο κατά τις διατάξεις του άρθρου 57 του παρόντος νόμου.

η. Οι διατάξεις του άρθρου 47 του ν.1469/1984 (ΦΕΚ 111 Α') καταργούνται από 1.1.1993.

3. Η εισφορά του εργοδότη των ειδικών ταμείων του άρθρου 9 του ν.1976/1991 για τον κλάδο ασθένειας δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του 6,25%.

Μεγαλύτερες εισφορές μειώνονται σταδιακά σε 3 χρόνια κατά το 1/3 ετησίως της διαφοράς από 1.1.1993.

4. Με επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου και της παρ. 2, από 1.1.1993 οι εργοδότες των ασφαλισμένων των Ειδικών Ταμείων κύριας ασφάλισης του άρθρου 9 του ν.1976/1991 θα καλύπτουν τα ετήσια οργανικά ελλείμματα, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 11 του ν.1902/1990, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 10 του ν.1976/1991, που τυχόν θα προκύψουν και μέχρι ποσού, που δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το ποσό που καταβλήθηκε για την κάλυψη των ελλειμμάτων του 1992.

5. Ειδικότερα από 1.1.1993 το οργανικό έλλειμμα του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού Η.Σ.Α.Π., θα καλύπτεται είτε από τον Λ.Α.Φ.Κ.Α. (άρθρο 67) είτε με επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Άρθρο 47 Συντάξιμος χρόνος

1. Ο προβλεπόμενος από τις οικείες διατάξεις όλων των φορέων κύριας ασφάλισης συντάξιμος χρόνος δεκαπέντε (15) ετών για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος των μητέρων με ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά κατά ποσοστό 50% και άνω ή ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω ή εγγάμων γυναικών, καθώς και των χηρών ή διαζευγμένων με άγαμα παιδιά που έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31-12-1982 εφόσον δεν έχει συμπληρωθεί μέχρι 31-12-1992, αυξάνεται από 1-1-1993 ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος και μέχρι τη συμπλήρωση πλήρους συντάξιμου χρόνου δεκαεπτά (17) ετών και έξι (6) μηνών.

2. Συντάξιμος χρόνος μικρότερος των 15 ετών προβλεπόμενος από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων για τη συνταξιοδότηση με αυξημένο όριο ηλικίας ορίζεται από 1-1-1993 η 15ετία.

3. Για τους άνδρες, που έχουν υπαχθεί στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31-12-1982 και συμπληρώνουν τον προβλεπόμενο από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων συντάξιμο χρόνο από 1-1-1998 και μετά, καθώς και για τους υπαγομένους στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης από 1-1-1983 μέχρι 31-12-1992, ο συντάξιμος

χρόνος δεν μπορεί να είναι μικρότερος των 25 ετών.

4. Για τις γυναίκες, που έχουν υπαχθεί στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1982 και συμπληρώνουν από 1.1.1998 και μετά τον προβλεπόμενο από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων συντάξιμο χρόνο, καθώς και το χρόνο της παρ. 1 όπως έχει διαμορφωθεί την 31.12.1997 και της παρ. 2 του άρθρου αυτού ο συντάξιμος χρόνος αυξάνεται από την παραπάνω χρονολογία ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος μέχρι συμπλήρωσης συντάξιμου χρόνου 25 ετών.

Ειδικά για τις μητέρες με ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα παιδιά κατά ποσοστό 50% και άνω ή ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω, η ανωτέρω αύξηση αρχίζει από 1-1-2003.

5. Από τις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 έως 4 του άρθρου αυτού εξαιρούνται οι ασφαλισμένοι του Ι.Κ.Α., οι ασφαλισμένοι των φορέων της παραγράφου 5α του άρθρου 48 του παρόντος και οι ασφαλισμένοι των Ειδικών Ταμείων του άρθρου 9 του ν.1976/1991 οι υπαγομένοι στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, καθώς και οι απασχολούμενοι σε υπόγειες στοές μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων και υποθαλάσσιες εργασίες, καθώς και οι απασχολούμενοι σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα της Δ.Ε.Η..

6. Για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι συμπληρώνουν το 65ο έτος της ηλικίας ο ελάχιστος χρόνος για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ορίζεται σε 15 έτη.

7. Οι προβλεπόμενες από τις καταστατικές των Ειδικών Ταμείων του άρθρου 9 του ν.1976/1991 προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως και υπολογισμού σύνταξης και εφάπαξ βοηθήματος για διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους, αντιπροέδρους, διευθύνοντες συμβούλους, γενικούς διευθυντές και εντεταλμένους συμβούλους, καταργούνται από 24.8.1992.

8. Οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν.612/1977 και της παρ.8 του άρθρου 40 του ν.1902/1990 εξακολουθούν να ισχύουν.

9. Το πρώτο εδάφ. της παρ. 2 του άρθρου 28 του α.ν.1846/1951, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν.1902/1990, αντικαθίσταται από τότε που ίσχυε ως εξής:

Αν ο ασφαλισμένος λαμβάνει σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας από άλλο ασφαλιστικό φορέα κύριας ασφάλισης (πλην Ο.Γ.Α.) ή το Δημόσιο, εκτός των αναπήρων και θυμάτων πολέμου και μητέρων, που συνταξιοδοτήθηκαν με το άρθρο 63 παρ. 4 του ν.1892/1990, δικαιούται από το Ι.Κ.Α. πλήρη σύνταξη γήρατος εφόσον κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης έχει συμπληρώσει το όριο ηλικίας, που απαιτείται σε κάθε περίπτωση από τη νομοθεσία για την απονομή πλήρους σύνταξης και πάντως όχι κάτω του 60ού έτους για τους άνδρες και του 55ου για τις γυναίκες και έχει πραγματοποιήσει τις απαιτούμενες σε κάθε περίπτωση ελάχιστες ημέρες εργασίας, οι οποίες δεν μπορεί να είναι λιγότερες από 5.100.

Για τους ασφαλισμένους που μέχρι 31-12-91 έχουν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας τους οι άνδρες και το 58ο οι γυναίκες απαιτούνται, οι κατά περίπτωση αναφερόμενες στην παρ. 1 εδ. α' ημέρες εργασίας, οι οποίες από 1-1-1994 ανέρχονται σε 5.100. Αν ο ασφαλισμένος έχει πραγματοποιήσει 4.500 ημέρες εργασίας τουλάχιστον και έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του ο άνδρας και το 60ό έτος η γυναίκα δικαιούται σύνταξη γήρατος μειωμένη κατά 50%. Οι διατάξεις της νομοθεσίας, που προβλέπουν την απονομή μειωμένης σύνταξης γήρατος δεν εφαρμόζονται για την απονομή δεύτερης σύνταξης.

10. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 28 του α.ν.1846/1951, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν.1902/1990 και την προηγούμενη παρά-

γράφο προστίθεται διάταξη, που έχει ως εξής:

Οι προβλεπόμενες από το πρώτο εδάφιο πέντε χιλιάδες εκατό (5.100) και τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες (4.500) ημέρες εργασίας και από το δεύτερο εδάφιο τρεις χιλιάδες (3.000) ημέρες εργασίας αυξάνονται προοδευτικά σε έξι χιλιάδες (6.000), τέσσερις χιλιάδες οκτακόσιες (4.800) και τρεις χιλιάδες εξακόσιες (3.600) ημέρες αντίστοιχα με την προσθήκη στις 5.100, 4.500 και 3.000 ημέρες ανά εκατό πενήντα (150) ημερών κατά μέσο όρο για κάθε επόμενο ημερολογιακό έτος, αρχής γενομένης από 1ης Ιανουαρίου 1998*.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής και της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή και στους λοιπούς φορείς κύριας ασφάλισης, προκειμένου για τις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος και αναπηρίας. Ειδικά για τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος απαιτείται η συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας.

11. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 4 του α.ν.1022/1946 (ΦΕΚ 75 Α') προστίθεται διάταξη, που έχει ως εξής:

Τα ανωτέρω ισχύουν εφόσον έχει συμπληρωθεί ο απαιτούμενος για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος χρόνος*.

12. Οι διατάξεις του άρθρου 40 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται αναλόγως και για τους μέχρι 31-12-1992 υπαγόμενους στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης.

Διατάξεις που προβλέπουν αναγνώριση άλλων χρόνων πλην των αναφερόμενων στο άρθρο 40 του παρόντος νόμου ή προσμέτρηση άλλου πλασματικού χρόνου για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ή προσαύξηση του ποσού της σύνταξης καταργούνται από 1.1.1994, με εξαίρεση τις διατάξεις, που προβλέπουν την αναγνώριση από φορείς επικουρικής ασφάλισης, του χρόνου που διανύθηκε στο φορέα κύριας ασφάλισης και μέχρι τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, τις διατάξεις που προβλέπουν αναγνώριση χρόνου εθνικής αντίστασης, τις διατάξεις των παρ. 4, 5 του άρθρου 5 και του άρθρου 7 του ν. 1759/1988 και των παρ. 4 και 5 του άρθρου 4 του ν. 1880/1990.

Χρόνοι, που έχουν αναγνωρισθεί και εξαγορασθεί μέχρι 31.12.1993 βάσει των καταργούμενων διατάξεων, θεωρούνται έγκυροι.

Άρθρο 48

Όρια ηλικίας για συνταξιοδότηση

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν.825/1978 προστίθεται διάταξη, που έχει ως εξής:

Το παραπάνω προβλεπόμενο όριο ηλικίας αυξάνεται προκειμένου περί ανδρών ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος, αρχής γενομένης από 1-1-1998 και μέχρι του 60ού έτους*.

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 825/1978, καθώς και η παρ. 3 του άρθρου 27 του ν.1902/1990 καταργούνται από 1.1.1994.

2. Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως των απασχολούμενων σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. ισχύουν και για τους απασχολούμενους σε υποθαλάσσιες εργασίες.

3. Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως του άρθρου 9 του ν.1976/1991, όπως τροποποιούνται και συμπληρώνονται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και για τους ασφαλισμένους του Ταμείου Συντάξεως και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, του Ταμείου Ασφάλισεως Προσωπικού Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου "Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ" και

του Ταμείου Ασφάλισεως Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας "Η ΕΘΝΙΚΗ".

Για τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων των φορέων αυτών κατ' εφαρμογή των διατάξεων της περ. δ' της παρ. 5 του άρθρου 9 του ν.1976/1991, εφόσον από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων τους προβλέπονται περισσότεροι του ενός χρόνοι ασφάλισης για την αυτήν κατηγορία προσώπων, με αντίστοιχα όρια ηλικίας, τα 7 επιπλέον έτη, όπως αυτά αυξάνονται από 1-1-1998 με τις διατάξεις του εδαφ. γ' της επόμενης παραγράφου, προστίθενται στο χρόνο ασφάλισης, για τον οποίο έχει συμπληρωθεί και το προβλεπόμενο από τα καταστατικά αντίστοιχο όριο ηλικίας.

4.α. Το όριο ηλικίας 42 ετών, που προβλέπεται από την παρ. 5 του άρθρου 9 του ν.1976/1991 για τις γυναίκες με ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά κατά ποσοστό 50% και άνω ή ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω, που έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1982 και συμπληρώνουν τον προβλεπόμενο από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων συντάξιμο χρόνο μέχρι 31.12.1997, αυξάνεται ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος από 1.1.1993 και μέχρι της συμπληρώσεως της ηλικίας του τεσσαρακοστού τέταρτου (44ου) έτους και έξι (6) μηνών, η δε ασφαλισμένη θα ακολουθεί το όριο ηλικίας που ισχύει κατά το χρόνο που συμπληρώνει 15ετή ή 20ετή πλήρη συντάξιμη υπηρεσία, σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις κάθε Ταμείου.

Επίσης τα όρια ηλικίας που προβλέπονται από τις παραπάνω διατάξεις για όσους έχουν υπαχθεί για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1982 και συμπληρώνουν τον προβλεπόμενο από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων συντάξιμο χρόνο από 1.1.1998 και μετά, καθώς και για όσους υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992, αυξάνονται ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος, αρχής γενομένης από 1.1.1998, μέχρι συμπληρώσεως του 65ου έτους για τους άνδρες και του 60ού έτους για τις γυναίκες, πλην των μητέρων με ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά κατά ποσοστό 50% και άνω ή ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω.

Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 9 του ν.1976/1991 εξακολουθούν να ισχύουν.

β. Τα όρια ηλικίας των ασφαλισμένων των Ειδικών Ταμείων του άρθρου 9 του ν.1976/1991 πλην της Διεύθυνσης Ασφάλισεως Προσωπικού Δ.Ε.Η., των υπαγομένων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα αυξάνονται από 1.1.1998 ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος μέχρι της συμπληρώσεως του 60ού έτους για τους άνδρες και του 55ου έτους για τις γυναίκες.

Για τους απασχολούμενους σε υποθαλάσσιες εργασίες και υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων τα όρια ηλικίας αυξάνονται κατά τα ανωτέρω μέχρι συμπληρώσεως των ορίων ηλικίας των οριζομένων από τις ισχύουσες διατάξεις για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α..

Για τη συνταξιοδότηση των ανωτέρω με τις διατάξεις για τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα ή τις διατάξεις για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων, καθώς και υποθαλάσσιες εργασίες απαιτείται η πραγματοποίηση στις εργασίες ή τα επαγγέλματα αυτά των 3/4 του απαιτούμενου εκάστοτε συνολικού συντάξιμου χρόνου για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

γ. Για τη συνταξιοδότηση των ανδρών ασφαλισμένων των Ειδικών Ταμείων και των γυναικών για τις οποίες ο

προβλεπόμενος από τις καταστατικές διατάξεις συντάξιμος χρόνος είναι 25ετία κατά την εφαρμογή των διατάξεων της περ. δ' της παρ. 5 του άρθρου 9 του ν.1976/1991 τα επτά (7) επιπλέον έτη αυξάνονται από 1.1.1998 κατά έξι (6) μήνες κάθε έτος για όσους συμπληρώνουν το συντάξιμο χρόνο από 1.1.1998 και μετά, μέχρι τη συμπλήρωση δέκα (10) πλήρων ετών, ο δε ασφαλισμένος θα ακολουθεί το αυξημένο όριο που ισχύει κατά το έτος που συμπληρώνει το συντάξιμο χρόνο.

5α. Για τους φορείς κύριας ασφάλισης: α) Ταμείο Συντάξεως Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, β) Ταμείο Ασφάλισης Ιδιοκτητών, Συντακτών και υπαλλήλων Τύπου, γ) Ταμείο Συντάξεως Εφημεριδοπωλών και υπαλλήλων πρακτορείων, δ) Ταμείο Συντάξεως Εφημεριδοπωλών και υπαλλήλων πρακτορείων Θεσσαλονίκης, ε) Ταμείο Ασφάλισης Τεχνικών Τύπου Αθηνών εφαρμόζονται τα εξής:

β. Τα όρια ηλικίας που ορίζονται από τα καταστατικά των παραπάνω φορέων αυξάνονται από 1.1.1998 ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος μέχρι της συμπλήρωσης του 50ού έτους για τις μητέρες με ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, του 60ού για τους άνδρες και του 55ου για τις λοιπές γυναίκες.

Ειδικά για τις μητέρες με ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, όπου από τις καταστατικές διατάξεις, προβλέπεται συνταξιοδότηση χωρίς όριο ηλικίας ορίζεται από 1.1.1993 όριο ηλικίας το 42ο, το οποίο αυξάνεται από την ίδια χρονολογία ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος μέχρι της συμπλήρωσης του 50ού έτους. Επίσης για τις λοιπές γυναίκες και τους άνδρες ορίζεται από 1.1.1993 όριο ηλικίας συνταξιοδότησης το 53ο και 55ο έτος αντίστοιχα, το οποίο αυξάνει από 1.1.1998 ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος μέχρι του 55ου και 60ού έτους αντίστοιχα.

γ. Όπου από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων του εδαφίου α' της παραγράφου αυτής προβλέπεται χορήγηση μειωμένης σύνταξης με μικρότερα όρια ηλικίας, τα όρια αυτά αυξάνονται από 1.1.1998 με τον ίδιο πιο πάνω τρόπο μέχρι της συμπλήρωσης του 60ού έτους για τους άνδρες και του 55ου έτους για τις γυναίκες.

Το ποσό της σύνταξης στις περιπτώσεις αυτές μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που λείπει από το όριο ηλικίας, που απαιτείται για πλήρη συνταξιοδότηση, όπως αυτό διαμορφώνεται κάθε έτος με τις διατάξεις του παρόντος.

δ. Οι εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη που ισχύουν σήμερα για τους φορείς του εδαφ. α' αυτής της παραγράφου και τον ΕΔΟΕΑ δεν μεταβάλλονται λόγω εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Για όσους ασφαλιστούν στους ανωτέρω φορείς από την 1.1.1993 και μετά, δεν θα καταβάλλεται η εισφορά του Κράτους για κύρια σύνταξη και για ασθένεια.

6α. Μεγαλύτερα όρια ηλικίας των οριζόμενων στις παρ. 4 και 5 του παρόντος άρθρου προβλεπόμενα από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων των παραπάνω παραγράφων εξακολουθούν να ισχύουν.

β. Καταστατικές διατάξεις των φορέων κύριας ασφάλισης μισθωτών (πλην Ι.Κ.Α.) που προβλέπουν συνταξιοδότηση με 35 έτη ασφάλισης χωρίς όριο ηλικίας, εξακολουθούν να ισχύουν για όσους έχουν υπαχθεί στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1982.

Ειδικά οι κατά το προηγούμενο εδάφιο ασφαλισμένοι από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992 δικαιούνται σύνταξη με τη συμπλήρωση συντάξιμου χρόνου 35 ετών και ηλικίας 60 ετών οι άνδρες και 58 ετών οι γυναίκες.

γ. Αν οι ασφαλισμένοι των παρ. 4 και 5 του άρθρου αυτού έχουν συμπληρώσει τον απαιτούμενο συντάξιμο

χρόνο από τον οποίο 750 ημέρες ή 2,5 έτη την τελευταία πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησεως πενταετία δικαιούνται σύνταξη γήρατος μειωμένη κατά το 1/200 της μηνιαίας συντάξεως, για κάθε μήνα που λείπει από το κατά τα ανωτέρω οριζόμενο όριο ηλικίας και μέχρι εξήντα (60) το πολύ μήνες κατά περίπτωση εφόσον έχουν συμπληρώσει οι άνδρες το 60ό έτος της ηλικίας τους και οι γυναίκες το 55ο έτος.

δ. Στις περιπτώσεις σταδιακής αύξησης του ορίου ηλικίας οι παραπάνω ασφαλισμένοι θα ακολουθούν το όριο ηλικίας που ισχύει κατά τη συμπλήρωση του συντάξιμου χρόνου.

ε. Κατά τα λοιπά, για τους ασφαλισμένους των Ειδικών Ταμείων και τους ασφαλισμένους των Ταμείων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 1976/1991.

7. Όρια ηλικίας συνταξιοδότησης ασφαλισμένων φορέων κύριας ασφάλισης αυτοαπασχολουμένων, μικρότερα του 65ου έτους για τους άνδρες, του 60ού έτους για τις λοιπές γυναίκες και του 50ού έτους για τις μητέρες με ανήλικα ή σωματικώς ή πνευματικώς ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά, κατά ποσοστό 50% και άνω ή ανίκανο σύζυγο κατά ποσοστό 67% και άνω, αυξάνονται προοδευτικά ανά 6 μήνες κατ' έτος αρχής γενομένης από 1.1.1998 μέχρι συμπλήρωσης των παραπάνω ορίων.

Ειδικά με τη συμπλήρωση συντάξιμου χρόνου 35 ετών ή 10.500 ημερών οι άνδρες ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξη στο 60ό έτος της ηλικίας τους και οι γυναίκες στο 58ο έτος.

Μεγαλύτερα όρια ηλικίας των οριζόμενων στα προηγούμενα εδάφια προβλεπόμενα από τις καταστατικές διατάξεις των οικείων φορέων εξακολουθούν να ισχύουν.

Με τη συμπλήρωση του 60ού και 55ου έτους της ηλικίας οι άνδρες και οι γυναίκες αντίστοιχα και του συντάξιμου χρόνου, που ορίζεται στο άρθρο 47 του παρόντος νόμου, από τον οποίο 750 ημέρες ή 2,5 έτη την τελευταία πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησεως πενταετία, οι ασφαλισμένοι που ορίζονται στο πρώτο εδάφιο δικαιούνται σύνταξη γήρατος μειωμένη κατά 1/200 της πλήρους μηνιαίας σύνταξης, για κάθε μήνα που λείπει από τα κατά τα προηγούμενα εδάφια οριζόμενα όρια ηλικίας και μέχρι εξήντα (60) το πολύ μήνες κατά περίπτωση.

Όπου από τις οικείες διατάξεις των παραπάνω φορέων προβλέπεται συνταξιοδότηση μητέρων με ανήλικα ή ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά χωρίς όριο ηλικίας η συνταξιοδότηση γίνεται με τη συμπλήρωση του 42ου έτους της ηλικίας. Το παραπάνω όριο ηλικίας αυξάνεται από 1.1.1993 ανά έξι (6) μήνες κάθε έτος μέχρι του 50ού έτους. Με επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 1 του ν.612/1977 και της παρ. 8 του άρθρου 40 του ν.1902/1990 λοιπές διατάξεις, που προβλέπουν συνταξιοδότηση λόγω γήρατος χωρίς όριο ηλικίας ασφαλισμένων της παρ. αυτής, καταργούνται από 1.1.1998.

8. Το όριο ηλικίας του 68ου έτους, που ορίζεται από την παρ. 1 του άρθρου 17 του ν.1422/1984 (ΦΕΚ 27 Α') για τη συνταξιοδότηση των ανασφάλιστων υπερηλικών από τον Ο.Γ.Α., μειώνεται από 1ης Ιανουαρίου του 1993 στο 65ο έτος.

Άρθρο 49

Συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας

Διατάξεις φορέων κύριας ασφάλισης, που προβλέπουν συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας με ποσοστό αναπηρίας μικρότερο του 50% δεν ισχύουν.

Ο κανονισμός που προβλέπεται από την περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1951, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 27 του ν.1902/1990, ισχύει και για

όλους τους φορείς, που χορηγούν συντάξεις λόγω αναπηρίας συμπεριλαμβανομένου και του Ο.Γ.Α..

Άρθρο 50 **Συντάξιμες αποδοχές**

1. Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 37 του α.ν. 1846/1951 όπως ισχύει προστίθεται διάταξη, που έχει ως εξής:

“Από 1-1-1993 για τον υπολογισμό των συντάξεων λαμβάνεται υπόψη το 90% των δώρων εορτών. Το ποσοστό αυτό μειώνεται για κάθε επόμενο έτος κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες μέχρι μηδενισμού του”.

2. Οι παραπάνω διατάξεις έχουν εφαρμογή και στους λοιπούς φορείς κύριας ασφάλισης, στους οποίους για τον προσδιορισμό των συντάξεων λαμβάνονται υπόψη, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, τα δώρα εορτών και το επίδομα αδείας.

Άρθρο 51 **Ποσό σύνταξης**

1. Προκειμένου περί μισθωτών το ποσό της μηνιαίας σύνταξης λόγω γήρατος ή αναπηρίας για χρόνο ασφάλισης 35 ετών ή 10.500 ημερών δεν μπορεί να υπερβαίνει, χωρίς οικογενειακά επιδόματα, το 80% των κατά τις οικείες διατάξεις των φορέων και τις διατάξεις του άρθρου 50 του παρόντος μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών, ούτε το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

2. Το ποσό σύνταξης για όσους παραμένουν στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση 35ετούς συντάξιμου χρόνου, αυξάνεται κατά 1/50 για κάθε έτος ή 300 ημέρες υπηρεσίας πέραν του 35ου έτους. Η παραπάνω προσαύξηση μπορεί να χορηγείται και πέραν του ποσοστού της προηγούμενης παραγράφου. Από τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, εξαιρείται το Ι.Κ.Α. για το οποίο έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της νομοθεσίας του.

3. Με επιφύλαξη των διατάξεων της περ. δ' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν. 1846/1981 τα κατώτατα όρια συντάξεων, που χορηγούν οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης μειώνονται σε κάθε περίπτωση που ο συνταξιούχος λαμβάνει σύνταξη μειωμένη.

4. Στους ασφαλισμένους του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι οποίοι καθίστανται συνταξιούχοι λόγω γήρατος από 1.1.1993 και μετά, έχουν χρόνο ασφάλισης άνω των 4.500 ημερών και δικαιούνται τα κατώτατα όρια σύνταξης, χορηγείται προσαύξηση 1% για κάθε 300 ημέρες ασφάλισης επιπλέον των 4.500 ημερών, που υπολογίζεται επί του 25πλάσιου του τεκμαρτού ημερομισθίου της ασφαλιστικής κλάσης στην οποία κατατάσσονται οι ασφαλισμένοι.

Η κατά το προηγούμενο εδάφιο προσαύξηση χορηγείται και σε ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α., οι οποίοι συνταξιοδοτούνται λόγω γήρατος από 1.1.1993 και μετά και η σύνταξη που δικαιούνται είναι μεγαλύτερη των κατώτατων ορίων εφόσον τα κατώτατα όρια σύνταξης και η προσαύξηση που τους αναλογεί σύμφωνα με τα ανωτέρω υπερβαίνουν το ποσό σύνταξης που δικαιούνται βάσει των οργανικών διατάξεων.

5. Η σύνταξη που καταβάλλεται από φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης σε θήλα τέκνα θανόντος ασφαλισμένου ή συνταξιούχου και πέραν του 18ου έτους της ηλικίας ή του 24ου εάν σπουδάζουν μειώνεται κατά το 1/3 εφόσον το μέσο μηνιαίο ακαθάριστο πραγματικό εισόδημά τους, πέραν της σύνταξης (κύριας και επικουρικής), όπως αυτό προκύπτει από τη φορολογική δήλωσή τους, του

προηγούμενου έτους, υπερβαίνει το 40πλάσιο του εκάστοτε ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη και κατά το 1/2 εφόσον υπερβαίνει το 60πλάσιο.

Στην περίπτωση αυτή υποχρεούνται να υποβάλλουν στους φορείς κύριας ασφάλισης από τους οποίους τους χορηγείται σύνταξη, στο πρώτο δίμηνο κάθε έτους, επικυρωμένο αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος του φόρου εισοδήματος του προηγούμενου έτους.

Τα πιά πάνω δεν ισχύουν για τα ανάπηρα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία παιδιά με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%.

Αυστηρότερες προϋποθέσεις προβλεπόμενες από τις καταστατικές διατάξεις των Ταμείων εξακολουθούν να ισχύουν.

6. Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 40 του ν. 1902/1990 έχουν εφαρμογή και για τους συνταξιοδοτηθέντες πριν από την εφαρμογή του παραπάνω νόμου.

Η αναπροσαρμογή της σύνταξης γίνεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου και τα οικονομικά αποτελέσματα αρχίζουν από την ημερομηνία της αίτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **Επικουρική ασφάλιση**

Άρθρο 52 **Εισφορές**

1. Το ποσοστό εισφοράς στους φορείς επικουρικής ασφάλισης μισθωτών δεν μπορεί να είναι, για τον ασφαλισμένο, κατώτερο του 3% επί των αποδοχών αυτού, που υπόκεινται σε εισφορές σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις κάθε φορέα και του 3% για τον εργοδότη. Μικρότερα ποσοστά αναπροσαρμόζονται σταδιακά από 1-1-1993 σε τρία έτη.

2. Από 1-1-1995 η σχέση εισφοράς ασφαλισμένου προς την εισφορά εργοδότη στους φορείς επικουρικής ασφάλισης μισθωτών, στους οποίους προβλέπεται εισφορά εργοδότη ορίζεται σε 1 προς 1. Η παραπάνω σχέση δεν ισχύει για τους φορείς Επικουρικής Ασφάλισης, οι οποίοι χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας ασφάλισης. Αν οι εργοδότες των ασφαλισμένων των επικουρικών αυτών φορέων καλύπτουν τα οργανικά ελλείμματα σύμφωνα με τις καταστατικές ή άλλες διατάξεις, η κάλυψη γίνεται μέχρι ποσού που δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το ποσό που καταβλήθηκε για την κάλυψη των ελλειμμάτων του έτους 1992.

Αν η εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη διαφέρουν από την κατά τα ανωτέρω σχέση, αποκαθίσταται η σχέση αυτή με αύξηση της μικρότερης εισφοράς ή μείωση της μεγαλύτερης ή και τα δύο, με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του φορέα και του Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλειας (Σ.Κ.Α.).

Ως εισφορά ασφαλισμένου ή εργοδότη για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής θεωρούνται και οι εισφορές, οι οποίες δεν υπολογίζονται σε ποσοστό επί των αποδοχών των ασφαλισμένων, κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3. Το μηνιαίο ποσό της εισφοράς, που καταβάλλεται στους φορείς επικουρικής ασφάλισης αυτοαπασχολούμενων, δεν μπορεί να είναι από 1-1-1995 και μετά μικρότερο της εισφοράς, που προκύπτει με βάση το κατά το έτος 1991 μέσο μηνιαίο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένο με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων και ποσοστό 6%. Μικρότερο ποσό

αναπροσαρμόζεται σταδιακά από 1-1-1993 σε διάστημα τριών ετών.

Άρθρο 53
Προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως
- Συντάξιμες αποδοχές

1. Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου των ασφαλισμένων των φορέων κύριας ασφάλισης, όπως τροποποιούνται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ισχύουν και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, στους οποίους υπάγονται οι ασφαλισμένοι. Υφιστάμενες ευνοϊκότερες διατάξεις των καταστατικών φορέων επικουρικής ασφάλισης προσαρμόζονται κατά τα ανωτέρω μέχρι 31.12.1997.

Κατ' εξαίρεση εξακολουθούν ισχύουσες οι ειδικές διατάξεις του Ι.Κ.Α. - Τ.Ε.Α.Μ. και των λοιπών επικουρικών φορέων για τη συνταξιοδότηση νέων κατηγοριών ασφαλισμένων ή ασφαλισμένων νέων περιοχών.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν ισχύουν για φορείς επικουρικής ασφάλισης που χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας ασφάλισης και για το Τ.Ε.Α.Ε.Υ.Ε.Ε.Ο.

Για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης που χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας ασφάλισης, καθώς και για τα λοιπά ειδικά επικουρικά ταμεία του άρθρου 9 του ν. 1976/1991, έχουν εφαρμογή ως προς το συντάξιμο χρόνο και τα όρια ηλικίας, οι διατάξεις του άρθρου 47 και οι παρ. 4 και 6 του άρθρου 48 του παρόντος νόμου.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 50 του νόμου αυτού έχουν εφαρμογή και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης.

Άρθρο 54
Ποσό σύνταξης

1. Το ύψος της επικουρικής σύνταξης, που χορηγείται από τους φορείς επικουρικής ασφάλισης μισθωτών καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετά από σύνταξη αναλογιστικής μελέτης και γνώμη του Δ.Σ. κάθε επικουρικού φορέα και γνωμοδότηση του Σ.Κ.Α., ανάλογα με την οικονομική κατάσταση κάθε φορέα, όπως αυτή διαμορφώνεται μετά τις ρυθμίσεις του νόμου αυτού σχετικά με τις εισφορές, τις χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και τα όρια ηλικίας.

Με την ίδια απόφαση δύναται να ανακαθορίζονται και οι ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις για λόγους ίσης μεταχείρισης.

Πάντως σε καμία περίπτωση το ποσό της σύνταξης που θα χορηγείται από 1.1.1998 και μετά για χρόνο ασφάλισης 35 ετών ή 10.500 ημερών από φορείς επικουρικής ασφάλισης δεν θα μπορεί να υπερβαίνει το 20% των τακτικών αποδοχών ή των συντάξιμων αποδοχών, αν είναι μεγαλύτερες, εφόσον για τον οικείο φορέα προβλέπεται εργοδοτική εισφορά ή κοινωνικός πόρος ή άλλη επιχορήγηση του εργοδότη, εκτός εάν η οικονομική κατάσταση του κάθε φορέα επικουρικής ασφάλισης επιτρέπει τη χορήγηση μεγαλύτερου ποσοστού, ύστερα από αναλογιστική μελέτη και απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Σε περίπτωση συνταξιοδότησης του αυτού προσώπου από δύο ή περισσότερους φορείς επικουρικής ασφάλισης, για τους οποίους προβλέπεται και καταβάλλεται εργοδοτική εισφορά ή κοινωνικός πόρος ή άλλη επιχορήγηση του εργοδότη, το ποσοστό επί του συντάξιμου μισθού, που χορηγείται ως σύνταξη από το δεύτερο και επόμενους κατά σειρά υποβολής της αίτησης φορείς ή επί ταυτόχρονης υποβολής της αίτησης από τους φορείς επιλογής του

ασφαλισμένου δεν μπορεί να υπερβαίνει από 1.1.1998 το 15% των τακτικών αποδοχών ή των συντάξιμων αποδοχών αν είναι μεγαλύτερες, εκτός εάν η οικονομική κατάσταση του κάθε φορέα επικουρικής ασφάλισης επιτρέπει τη χορήγηση μεγαλύτερου ποσοστού, ύστερα από αναλογιστική μελέτη και απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ανώτατα όρια ποσών σύνταξης, προβλεπόμενα από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων επικουρικής ασφάλισης εξακολουθούν να ισχύουν, εφόσον είναι μικρότερα από τα προβλεπόμενα στην παράγραφο αυτή.

Ειδικά για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης, οι οποίοι χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας ασφάλισης, οι περιορισμοί της παραγράφου αυτής δεν ισχύουν.

2. Οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 51 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέχρι 31.12.1993 ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.) και σύνταξη αναλογιστικής μελέτης, αναδιαρθρώνονται οι εισφορές και παροχές του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης του Ταμείου και Ειδικού Λογαριασμού Προσθέτων Παροχών (Ε.Λ.Π.Π.) και θεσπίζονται οι αναγκαίες μεταβατικές διατάξεις για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους των φορέων αυτών. Μέχρι της εκδόσεως του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος διατηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις ως προς τις παροχές των φορέων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
Ασφάλιση ασθένειας

Άρθρο 55
Εισφορές

1. Η υπό του άρθρου 25 παρ. 1 του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύει, προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου υπέρ του κλάδου παροχών ασθένειας και μητρότητας σε είδος αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 κατά 0,90 της μονάδας, ήτοι κατά 0,60 της μονάδας σε βάρος των εργοδοτών και κατά 0,30 της μονάδας σε βάρος των ασφαλισμένων, οριζόμενη σε 6,45 ποσοστιαίες μονάδες, εκ των οποίων 4,30 ποσοστιαίες μονάδες βαρύνουν τους εργοδότες και 2,15 τους ασφαλισμένους.

Το συνολικό ποσοστό εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη για τον κλάδο ασθένειας του Ι.Κ.Α. ορίζεται από 1.1.1993 σε 7,65 ποσοστιαίες μονάδες, από τις οποίες 5,10 ποσοστιαίες μονάδες βαρύνουν τους εργοδότες και 2,55 τους ασφαλισμένους.

2. Εφόσον το ισχύον ποσοστό εισφοράς στους φορείς ασφάλισης ασθένειας μισθωτών είναι μικρότερο του κατά την προηγούμενη παράγραφο καθοριζόμενου για το Ι.Κ.Α. αναπροσαρμόζεται σταδιακά σε τρία έτη, αρχής γενομένης από 1-1-1993.

Μεγαλύτερα ποσοστά εξακολουθούν να ισχύουν.

3. Το ποσό της μηνιαίας εισφοράς που καταβάλλεται στους φορείς ασφάλισης ασθένειας, οι οποίοι ασφαλίζουν αυτοαπασχολούμενους καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη και γνώμη των Δ.Σ. των φορέων και του Σ.Κ.Α. και δεν μπορεί να είναι μικρότερο του ποσού που προκύπτει με βάση το κατά το έτος 1991 μέσο μηνιαίο κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αυξήσεως των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων και του ποσοστού εισφοράς ασφαλισμένου και εργο-

δότη, που ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου αυτού.

Μικρότερα ποσά αναπροσαρμόζονται σταδιακά σε τρία έτη από 1-1-1993.

4. Η κράτηση 1% επί των αποδοχών δημοσίων υπαλλήλων και των συντάξεων των συνταξιούχων του Δημοσίου για την υγειονομική τους περίθαλψη αυξάνεται από 1-1-1993 κατά 0,80% και από 1-1-1994 κατά 0,75% και διαμορφώνεται σε 2,55%.

5. Το ποσοστό εισφοράς επί των συντάξεων για την ασφάλιση ασθενείας συνταξιούχων των φορέων κύριας ασφάλισης και του Δημοσίου δύναται να επανακαθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Εφάπαξ βοηθήματα

Άρθρο 56

Προϋποθέσεις χορηγήσεως εφάπαξ βοηθήματος

1. Στον ασφαλισμένο σε κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας απονέμεται εφάπαξ βοήθημα, εφόσον έτυχε κύριας σύνταξης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας από οποιονδήποτε φορέα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του οικείου ταμείου.

Εφάπαξ βοήθημα χορηγείται στους κατά τις διατάξεις κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας δικαιούχους θανόντος ασφαλισμένου, εφόσον συντρέχουν οι χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως λόγω θανάτου που ισχύουν στο φορέα κύριας ασφάλισης.

Εφόσον οι ασφαλισμένοι φορέων ασφάλισης πρόνοιας υπάγονται σε επικουρικούς φορείς, οι οποίοι χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας ασφάλισης, για την απονομή του εφάπαξ βοηθήματος, ισχύουν οι προϋποθέσεις των φορέων αυτών. Οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της περ. στ' της παραγράφου 5 του άρθρου 9 του ν. 1976/1991 εξακολουθούν να ισχύουν. Υφιστάμενες ευνοϊκότερες διατάξεις φορέων ασφάλισης πρόνοιας προσαρμόζονται κατά τα ανωτέρω μέχρι 31.12.1997.

2. Στους μη δικαιούμενους εφάπαξ βοηθήματος επιστρέφονται οι εισφορές ασφαλισμένου που έχουν καταβληθεί σε φορείς ασφάλισης πρόνοιας, εντόκως, με επιτόκιο το εκάστοτε χορηγούμενο για τις καταθέσεις των χρηματικών διαθεσίμων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Άρθρο 57

Εισφορές - Ανώτατο όριο εφάπαξ βοηθήματος Ειδικών Ταμείων

1. Η προβλεπόμενη από τις οικείες διατάξεις των φορέων ασφαλίσεως πρόνοιας των υπαλλήλων των Τραπεζών Εθνικής, Ελλάδος και Κτηματικής, Αγροτικής, Ε.Τ.Β.Α., Ιονικής-Λαϊκής και Εμπορικής, του Ο.Τ.Ε. και του Κλάδου Πρόνοιας του Ταμείου Ασφαλίσεως Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας "ΕΘΝΙΚΗ", που χορηγούν εφάπαξ βοηθήματα, εισφορά εργοδότη μειώνεται προοδευτικά, αρχής γενομένης από 1.1.1993 κατά το 1/10 για κάθε έτος.

Η κατά τα άνω μειούμενη εισφορά προστίθεται αντίστοιχα στην εργοδοτική εισφορά υπέρ του φορέα κύριας σύνταξης, στον οποίο υπάγονται οι ασφαλισμένοι των φορέων ή κλάδων ασφάλισης πρόνοιας, πλην του Κλάδου Πρόνοιας του Ταμείου Ασφαλίσεως Προσωπικού Εμπορικής Τράπεζας, η οποία προστίθεται στην εργοδοτική εισφορά υπέρ του Ταμείου Επικουρικής Ασφαλίσεως Προσωπικού Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος.

2. Σε περίπτωση που υπάρχει ενιαίο ασφάλιστρο του κλάδου πρόνοιας με άλλους κλάδους, το ποσοστό της εισφοράς που αναλογεί στον κάθε κλάδο καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ύστερα από αναλογιστική μελέτη και γνώμη του Δ.Σ. του φορέα και του Σ.Κ.Α..

3. Το ακαθάριστο ποσό του εφάπαξ βοηθήματος, που χορηγούν οι φορείς ασφάλισης πρόνοιας της παρ. 1 του άρθρου αυτού για 35 έτη ασφάλισης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 10.000.000 δρχ.

Επιπλέον ποσό εφάπαξ βοηθήματος προβλεπόμενο από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων χορηγείται μειωμένο κατά το 1/6 για κάθε έτος από 1.1.1993 και μετά.

Για χρόνο ασφάλισης μικρότερο ή μεγαλύτερο των 35 ετών, το παραπάνω ποσό μειούται ή αυξάνεται αναλόγως των ετών ασφάλισης.

4. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναπροσαρμόζεται κάθε φορά το ανώτατο όριο του εφάπαξ βοηθήματος της προηγούμενης παραγράφου μέχρι του εκάστοτε ποσοστού αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

Άρθρο 58

Έκταση εφαρμογής - Τελικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις των άρθρων 44 έως 58 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις. Από τις παραπάνω διατάξεις εξαιρείται ο Ο.Γ.Α., εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

2. Για τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θέματα, που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του τέταρτου μέρους του παρόντος νόμου (άρθρα 44 έως 58) εξακολουθούν να ισχύουν οι υφιστάμενες γενικές ή ειδικές διατάξεις των φορέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Λοιπά ασφαλιστικά θέματα φορέων κοινωνικής ασφάλισης

Άρθρο 59

Κοινωνικοί πόροι

1. Τα εισπραττόμενα από το οικονομικό έτος 1993 και μετά ποσά κοινωνικών πόρων από φορείς ή κλάδους ή λογαριασμούς κύριας και επικουρικής ασφάλισης διατηρούνται ως έσοδα των φορέων αυτών ή κλάδων στο ύψος των βεβαιωθέντων ποσών κατά το έτος 1992. Τα επιπλέον των ανωτέρω ποσά αποτελούν έσοδο του κατά το άρθρο 67 του παρόντος νόμου Λογαριασμού Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, εισπράττονται από τους παραπάνω φορείς και αποδίδονται στο σχετικό λογαριασμό.

Ειδικά ο κοινωνικός πόρος του Ι.Κ.Α. της περ. 1η' της παρ. 4 του άρθρου αυτού, που προέρχεται από εισαγόμενα προϊόντα διατηρείται ως έσοδο του Ιδρύματος στο ύψος του ποσού που θα εισπραχθεί το έτος 1993.

2. Από 1.1.2001 οι θεσπισμένοι υπέρ φορέων ή κλάδων ή λογαριασμών ασφάλισης Πρόνοιας, κοινωνικοί πόροι αποτελούν έσοδα του κατά το άρθρο 67 του παρόντος νόμου Λογαριασμού Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Για κάθε έτος, αρχής γενομένης από το έτος 1993 το 1/8 των κοινωνικών πόρων, οι οποίοι εισπράττονται από φορείς πρόνοιας αποτελεί έσοδο του Λογαριασμού Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και αποδίδεται σ' αυτόν από τους οικείους φορείς, κλάδους ή λογαριασμούς. Σε περίπτωση που υπάρχει ενιαίος κοινωνικός

πόρος περισσότερων κλάδων του αυτού φορέα ασφάλισης, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το ποσοστό του πόρου που αναλογεί σε κάθε κλάδο.

3. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται ο τρόπος απόδοσης των κατά την παρ. 1 κοινωνικών πόρων, ο τρόπος είσπραξης των κατά την παρ. 2 κοινωνικών πόρων και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

4. Κοινωνικοί πόροι υπαγόμενοι στη ρύθμιση των προηγούμενων παραγράφων είναι οι εξής προβλεπόμενοι από τις ισχύουσες διατάξεις:

- 1) Ι.Κ.Α.
  - α. 0,27 δρχ. ανά χιλιόγραμμο καταναλισκόμενου άλατος
  - β. εισφορά στα εισιτήρια αστικών συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης
  - γ. εισφορά στα εισιτήρια ΗΕΜ-ΚΤΕΛ
  - δ. εισφορά στα εξαγόμενα καπνά
  - ε. εισφορά στα καταναλισκόμενα καπνικά προϊόντα
  - στ. εισφορά επί εγγείου φόρου καπνού
  - ζ. 1% στα έσοδα εξ εισφορών του Ταμείου Ασφάλισης Ασθενείας των Τραπεζών Πίστεως, Γενικής, και Αμερικαν Εξπρές,
  - η. εισφορά 2% επί της αξίας του χάρτου, χαρτονίων, καθώς και των τεχνουργημάτων από κυτταρίνη, χαρτί και χαρτόνι των κεφαλαίων 48 της συνδυασμένης ονοματολογίας.
  - θ. 0,25% στα πωλούμενα περιοδικά και εβδομαδιαίες εφημερίδες, 2% στα πωλούμενα υλικά από στοιχειοχυτήρια.

2) Ταμείο Συντάξεως

- Αυτοκινητιστών (Τ.Σ.Α.)
- α. εισφορά για κάθε εκμεταλλευτή επαγγελματικού αυτοκινήτου Ι.Χ.
  - β. δρχ. 20.000 για έκδοση άδειας κυκλοφορίας αυτοκινήτου Ι.Χ.
  - γ. δρχ. 3.000 για κάθε επέκταση ή έκδοση αντιγράφου άδειας ικανότητας οδηγού
  - δ. δρχ. 30.000 για την έκδοση επαγγελματικής άδειας ικανότητας οδηγού
  - ε. Το 50% της εισφοράς παντός ιδιοκτήτου επαγγελματικού αυτοκινήτου.

3) Ταμείο Συντάξεως Προσωπικού Η.Σ.Α.Π.:

2 λεπτά για κάθε εισιτήριο απλής διαδρομής και 4 λεπτά για κάθε εισιτήριο με επιστροφή της γραμμής Ομόνοιας - Κηφισιάς.

4) Ταμείο Πρόνοιας και Επικουρικής Ασφ. Προσωπικού Ιπποδρομιών Ελλάδος (Κλάδος Σύνταξης και Πρόνοιας)

- α. 0,5% επί αμοibaίου στοιχήματος;
- β. 10% επί ανεξαργυρώτων δελτίων

5) Ταμείο Νομικών

- α. Δικαιώματα από συμβολαιογραφικές πράξεις πλην εκείνων, που αφορούν μεταβιβάσεις ακινήτων από επαχθή αιτία 1,3% και 0,65% κατά περίπτωση στην αξία που έχει το αντικείμενο κάθε σύμβασης.
- β. Δικαιώματα επί καταστατικών εταιρειών ή τροποποιήσεων αυτών: 0,5%, στο ποσό του κεφαλαίου κάθε εμπορικής εταιρείας που συνιστάται εκτός της Α.Ε.,
- γ. 1,25% στην αξία του αντικειμένου για τη μεταγραφή κάθε πράξης μεταβίβασης ακινήτου ή εμπραγμάτου δικαιώματος επί ακινήτου.
- δ. 10% επί του φόρου μεταβίβασης ακινήτων και πλοίων
- ε. Δικαίωμα στις εισπραττόμενες από το Δημόσιο χρηματικές ποινές και μετατροπές ποινών εκ ποσοστού 9%.
- στ. Ποσοστό 20% στο δικαστικό ένσημο.

6) Τ.Σ.Α.Υ. (Κλάδος Σύνταξης)

- α. 6,5% ιατρόσημο στα εισαγόμενα ιδιοσκευάσματα από το εξωτερικό,
- β. 6,5% ιατρόσημο στα ιδιοσκευάσματα που παρασκευάζονται ή συσκευάζονται στην Ελλάδα
- γ. Εισφορά κλινικών,
- δ. Προμήθειες 3% επί της εισφοράς υπέρ Π.Φ.Σ.

7) Ταμείο Συντάξεως Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Κλάδος Σύνταξης)

- α. 0,1% στο προϋπολογισμό πάσης φύσεως τεχνικών έργων και οικοδομών που εκτελούνται από το Δημόσιο και τους Δήμους και Κοινότητες.
- β. από κινητό ένσημο,
- γ. 0,1% στην αξία των εισαγόμενων μηχανημάτων από την αλλοδαπή για εκτέλεση έργων οδοποιίας οικοδ. και υδρ. λυμην.

- 8) Ταμείο Συντάξεως Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Γ.Σ.Ο. 0,10 δρχ. ανά χιλιόγρ. επί των γεωργικών προϊόντων και 0,20 ανά χιλιόγρ. κάθε είδους γεωργικών εφοδίων
- 9) Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Εκπροσώπων και Υπαλλήλων Εργατικών και Επαγγελματικών Οργανώσεων (Κλάδος Σύνταξης) (Κλάδος Πρόνοιας) α. 22/23 του 0,5 στα έσοδα των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης
β. 22/23 του 10% των εσόδων της Εργατικής Εστίας
α. 1/23 του 0,5% των εσόδων των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης
β. 1/23 του 10% των εσόδων της Εργατικής Εστίας
- 10) Ταμ.Επικ.Ασφαλίσεως Προσωπικού Εταιρειών Τσιμέντων (Κλάδος Σύνταξης) 2% στην τιμή των πωλ. τσιμέντων
- 11) Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Προσωπικού Ε.Υ.Δ.Α.Π. α. 1% για κάθε είδους προμήθειες της Εταιρίας Υδάτων, εξαιρουμένων των βασικών έργων υδρεύσεως
β. 1% για κάθε λογαριασμό υδροληψίας
- 12) Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Χημικών α. Δρχ. 0,30 για κάθε παραγ.τον.τσιμ.
β. Δρχ. 0,02 για κάθε χ/μο διατ. οι/τος
γ. Δρχ. 0,02 για κάθε χ/μο παρ. ζύμης
δ. Δρχ. 0,40 για κάθε τόν. παρ. οξέων
- 13) Ταμείο Επικουρική Ασφαλίσεως Υπαλλήλων Φαρμακευτικών Εργασιών (Κλάδος Σύνταξης) 2% στην τιμή χονδρ. πωλ. φαρμ. από τις βιομηχανίες και αντιπροσώπους φαρμακευτικών ειδών
- 14) Ταμείο Ασφαλίσεως Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων Κράτηση 2% στην αξία των με εργολαβία εκτελ. έργων και των για δημοπρ. προμηθ/νων υλικών από τους Οργ.Τοπ. Αυτοδιοίκησης και κράτηση 2% στα καταβαλ. από τους Οργαν. Τοπ. Αυτοδ. ενοίκια
- 15) Ταμείο Πρόνοιας Υπαλλήλων Ο.Α.Π. (Κλάδος Πρόνοιας) (Κλάδος Αρωγής) Εισφορά Ο.Α.Π. από πλεονάσματα υπερωριών 2% για κάθε δαπάνη του Ο.Α.Π. εξαιρέσει των μισθών του προσωπικού, ποσοστό 25% για το εισπραττόμενο ειδικό έσοδο, για υπερωρίες υπαλλήλων Ο.Α.Π. και
- 16) Ταμείο Πρόνοιας Προσωπικού Ο.Σ.Ε. 2% στα τιμολόγια των εισιτηρίων των δικτύων
- 17) Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Προσωπικού Ραδιοφωνίας και Τουρισμού (Κλάδος Πρόνοιας) 1,6% του εξ 20% αγγελιοσήμου της τηλεόρασης (κρατικής και ιδιωτικής) και 3,8% του εξ 20% αγγελιοσήμου του ραδιοφώνου (κρατικού και ιδιωτικού).
- 18) Ταμείο Υγείας Δικηγόρων Επαρχιών Δικαίωμα 1,25% για χρηματικές ποινές
- 19) Ταμείο Πρόνοιας Προσωπικού Οργανισμού Λιμένος Θεσ/κης (Κλάδος Πρόνοιας) α. 2% στην αξία εκτελουμένων έργων μέσα στον Ο.Λ.Θ. και του κάθε είδους προμηθειών υλικών, καθώς και σε κάθε πληρωμή.
β. Από εκποίηση αζήτητων εμπορευμάτων
γ. Από πώληση άχρηστου υλικού
δ. Από κρατήσεις σε δαπάνες ή έσοδα του Δημοσίου ή άλλων ν.π.δ.δ.
- 20) Ταμείο Αρωγής και Υγείας Υπαλλήλων Υπουργείου Εμπορίου Κράτηση 0,30% υπέρ του Ταμείου από πρόγραμμα κρατικών προμηθειών του Υπουργείου Εμπορίου.
- 21) Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως και Πρόνοιας Προσωπικού ΕΡΤ2 (Κλάδος Πρόνοιας) 1,2% του εξ 20% αγγελιοσήμου του ραδιοφώνου "κρατικού και ιδιωτικού", 0,9% του εξ 20% αγγελιοσήμου της τηλεόρασης "κρατικής και ιδιωτικής".
- 22) Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων Αθηνών α. 1% στο κεφάλαιο που αναγράφεται στα καταστατικά των Εταιρειών
β. 20% στο δικαστικό ένσημο.
γ. 1,75% στις χρηματικές ποινές.
- 23) Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων Πειραιώς α. 0,25% για χρηματικές ποινές
β. 20% για δικαστικό ένσημο.
- 24) Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων Θεσ/νίκης 0,25% στις χρηματικές ποινές.
- 25) Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών υπαλλήλων α. Κράτηση 3% σε δαπάνες για έργα, προμήθειες και προσφερόμενες υπηρεσίες Δημοσίου από τρίτους.
β. Κράτηση 3% σε δαπάνες για έργα, προμήθειες νομικών προσώπων, ειδικών Τα-

μείων, αυτόνομων οργανισμών κ.λπ.

- γ. Κράτηση 3% στα ενοίκια των δημοσίων καταστημάτων που καταβάλλουν οι πολιτικές υπηρεσίες στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.
δ. Έσοδα από πώληση αχρήστου υλικού του Δημοσίου.

26) Τ.Ε.Β.Ε.
(Κλάδος Σύνταξης)

Απόδοση πρόσθετου ποσού που αναλογεί στα κάθε είδους αναλογικά πάγια τέλη χαρτοσήμου.

27) Ταμείο Ασφάλισης Εμπόρων

Απόδοση πρόσθετου ποσού που αναλογεί στα κάθε είδους αναλογικά πάγια τέλη χαρτοσήμου.

5. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επέρχεται κάθε τυχόν επιβαλλόμενη συμπλήρωση ή διόρθωση του κατά την προηγούμενη παράγραφο πίνακα κοινωνικών πόρων.

Άρθρο 60

Ειδική εισφορά συνταξιούχων

Για την ενίσχυση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης θεσπίζεται από την πρώτη του μεθεπόμενου της δημοσίευσης του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μήνα ειδική εισφορά των συνταξιούχων των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πλην Ο.Γ.Α. και Ν.Α.Τ., ως εξής: Για τμήμα σύνταξης μέχρι 100.000 δρχ. ποσοστό 1%, για το τμήμα σύνταξης από 100.001 μέχρι 200.000 δρχ. ποσοστό 2%, για το τμήμα σύνταξης από 200.001 μέχρι 300.000 δρχ. ποσοστό 3%, για το τμήμα σύνταξης από 300.001 μέχρι 400.000 δρχ. ποσοστό 4% και για το τμήμα σύνταξης 400.001 και άνω ποσοστό 5%. Συντάξεις μέχρι 100.000 δραχμών δεν υπόκεινται σε εισφορά.

Η παράπάνω ειδική εισφορά παρακρατείται από τις καταβαλλόμενες συντάξεις, στις οποίες δεν περιλαμβάνονται τα δώρα εορτών και το επίδομα αδείας.

Η εισπραττόμενη κατά τα άνω πρόσθετη εισφορά περιέρχεται στους οικείους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης στους οποίους ανήκουν οι συνταξιούχοι. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ορίζεται η λήξη καταβολής της κατά τα ανωτέρω ειδικής εισφοράς, η οποία δεν μπορεί να είναι ενωρίτερα από 31.12.1997. Από την εισφορά του άρθρου αυτού εξαιρούνται οι παντελώς τυφλοί, οι παραπληγικοί και τετραπληγικοί και οι πάσχοντες από μεσογειακή και δρεπανοκυτταρική αναιμία συνταξιούχοι.

Άρθρο 61

Εισφορά υπέρ της κοινωνικής ασφάλισης

1. Για την αντιμετώπιση των ελλειμμάτων της κοινωνικής ασφάλισης θεσπίζεται εφάπαξ εισφορά 10% επί των κατά την 31.12.1991 κατατεθειμένων στην Τράπεζα της Ελλάδος ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα χρηματικών διαθεσίμων και επί της κατά την 31.12.1991 αξίας των χρεογράφων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης υπέρ των οποίων έχουν θεσπισθεί κοινωνικοί πόροι, όπως ορίζονται στο άρθρο 59 του παρόντος, οι οποίοι κατά το έτος 1991 αποτελούσαν το

33% τουλάχιστον των εσόδων από εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη για κάθε κλάδο ασφάλισης.

2. Η εισφορά της παρ. 1 περιέρχεται στο Λογαριασμό Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθορίζεται ο τρόπος είσπραξης και απόδοσης των κατά την παρ. 1 εισφορών και κρατήσεων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 62

Εξαγορά χρόνου βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών

1. Χρόνος ασφάλισης, που παρασχέθηκε προ της υπαγωγής κατηγορίας εργασιών ή ειδικοτήτων στις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών του Ι.Κ.Α. λαμβάνεται υπόψη, κατόπιν εξαγοράς από τους ενδιαφερομένους, για τη συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών του οικείου φορέα, για τις εργασίες ή ειδικότητες που έχουν ενταχθεί στις σχετικές διατάξεις. Η εξαγορά του παραπάνω χρόνου γίνεται για κάθε μήνα με ποσοστό εισφοράς 3,60% επί του 25πλάσιου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη όπως ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησεως. Η εξόφληση του ποσού της εξαγοράς γίνεται εφάπαξ ή σε 60 ισόποσες άτοκες μηνιαίες δόσεις με παρακράτηση του ποσού κάθε δόσης από τη σύνταξη.

2. Εξαγορά κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο γίνεται και στην περίπτωση χρόνου απασχόλησης σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, ο οποίος διανύθηκε στην ασφάλιση φορέων κύριας ασφάλισης αυτοτελώς απασχολούμενων προσώπων και υπολογίζεται με τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης από το Ι.Κ.Α. για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος σύμφωνα με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών του φορέα αυτού. Ως αποδοχές για τον υπολογισμό του ποσού της εξαγοράς στις παραπάνω περιπτώσεις λαμβάνεται το 25πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη όπως ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησεως και ως ποσοστό εισφοράς το κατά την προηγούμενη παράγραφο οριζόμενο.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 3 του ν.1880/1990 (ΦΕΚ 39 Α') καταργούνται.

4. Η ισχύς του άρθρου αυτού αρχίζει από 1.1.1993.

Άρθρο 63

Ασφαλιστική ενημερότητα

1. Οι αρμόδιες διευθύνσεις οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών (Δ.Ο.Υ.) δεν θεωρούν φορολογικά βιβλία ή στοιχεία επιχειρήσεων ή επιτηδευματιών αν η σχετική αίτηση των ενδιαφερομένων δε συνοδεύεται από βεβαίωση του οικείου φορέα κοινωνικής ασφάλισης περί καταβολής ή διακανονισμού των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών προς αυτούς.

Οι εν λόγω βεβαιώσεις έχουν ετήσια ισχύ.

2. Κατ' εξαίρεση των κειμένων διατάξεων επιτρέπεται η χρηματοδότηση από πιστωτικά ιδρύματα χωρίς την προσκόμιση από το χρηματοδοτούμενο βεβαιώσεως του Ι.Κ.Α. περί μη υπάρξεως οποιασδήποτε ληξιπρόθεσμης οφειλής του από ασφαλιστικές εισφορές σε αυτό, εφόσον το σύνολο της χρηματοδότησεως καταθεί από το πιστωτικό ίδρυμα υπέρ του Ι.Κ.Α. για λογαριασμό του χρηματοδοτούμενου, πλην ενδεχόμενης υποχρεωτικής παρακρατήσεως υπέρ του Δημοσίου.

Άρθρο 64**Μητρώο ασφαλισμένων, εργοδοτών και συνταξιούχων-Δελτία απογραφής**

1. Το μητρώο ασφαλισμένων και συνταξιούχων, καθώς και το μητρώο εργοδοτών στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης τηρείται μηχανογραφικά κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων τηρείται μηχανογραφικά Εθνικό Γενικό Μητρώο όλων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων της χώρας, καθώς και Εθνικό Γενικό Μητρώο Εργοδοτών κατά τα οριζόμενα ομοίως με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης υποχρεούνται να υποβάλλουν στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων κάθε αναγκαίο στοιχείο για την τήρηση του Γενικού Μητρώου ασφαλισμένων συνταξιούχων και εργοδοτών. Οι ασφαλισμένοι, οι συνταξιούχοι και οι εργοδότες εφοδιάζονται με παράστατικό του αριθμού μητρώου τους στοιχείο κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

2. Η εγγραφή ασφαλισμένου ή εργοδότη στα μητρώα του φορέα γίνεται βάσει δηλώσεως (δελτίου απογραφής) του ασφαλισμένου ή εργοδότη. Εργοδότης, ο οποίος απασχολεί πρόσωπο, το οποίο δεν έχει εγγραφεί στο μητρώο του οικείου φορέα υποχρεούται να υποβάλει εντός τριών ημερών από την έναρξη της απασχόλησης, στο φορέα το σχετικό δελτίο απογραφής. Πρόσωπα, τα οποία έχουν έννομο συμφέρον για την εγγραφή ασφαλισμένου στην ασφάλιση δικαιούνται να υποβάλλουν στον αρμόδιο φορέα δήλωση για την εγγραφή του. Σε κάθε περίπτωση τα όργανα ασφάλισης κάθε φορέα, όταν πληροφορηθούν την ύπαρξη προσώπων, τα οποία υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση του φορέα και δεν έχουν εγγραφεί στο μητρώο ή εργοδοτών, οι οποίοι απασχολούν προσωπικό το οποίο υπάγεται στην υποχρεωτική ασφάλιση του φορέα, οι οποίοι δεν έχουν απογραφεί, οφείλουν να προβούν αυτεπάγγελτα στην εγγραφή τους.

Ο τύπος και το περιεχόμενο της δηλώσεως απογραφής, ο τρόπος διαπίστωσης αναπόγραφων ασφαλισμένων - εργοδοτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 65**Δώρο εορτών συνταξιούχων**

1. Από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης παρέχεται με την ευκαιρία των εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα κάθε έτους ως δώρο : α) στους συνταξιούχους και βοηθηματούχους (τύπου σύνταξης) ποσό ίσο με μία μηνιαία σύνταξη κατά τις εορτές των Χριστουγέννων και μισή σύνταξη κατά τις εορτές του Πάσχα, β) στους επιδοτούμενους λόγω ασθένειας ασφαλισμένους ποσό ίσο προς 25 ημερήσια επιδόματα ασθενείας για τις εορτές Χριστουγέννων και 13 επιδόματα για τις εορτές του Πάσχα.

2. Ως χρόνος πληρωμής του κατά την προηγούμενη παράγραφο δώρου εορτών Πάσχα και Χριστουγέννων ορίζεται αντίστοιχα η δέκατη ημέρα πριν από το Πάσχα και η 16η Δεκεμβρίου κάθε έτους. Αν οι ανωτέρω ημερομηνίες συμπίπτουν με μη εργάσιμες ημέρες, μετατίθενται στην προηγούμενη εργάσιμη.

3α. Δικαιούχοι του δώρου Χριστουγέννων και του δώρου Πάσχα είναι οι συνταξιούχοι και βοηθηματούχοι (τύπου

σύνταξης) των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης εφόσον συνταξιοδοτούνται ή δικαιούνται βοηθήματος (τύπου σύνταξης) την 1η Δεκεμβρίου ή την πρώτη του μήνα που εορτάζεται το Πάσχα. Το ανωτέρω δώρο δικαιούνται επίσης και συνταξιούχοι ή βοηθηματούχοι (τύπου σύνταξης) για τους οποίους θα εκδοθεί συνταξιοδοτική απόφαση μετά την 1η Δεκεμβρίου ή την πρώτη του μήνα που εορτάζεται το Πάσχα εφόσον η έναρξη της συνταξιοδοτήσεως εμπίπτει στο χρονικό διάστημα μέχρι και την 1η Δεκεμβρίου ή την πρώτη του μήνα που εορτάζεται το Πάσχα.

Αν οι ανωτέρω συνταξιοδοτηθούν για τμήμα του μήνα που εορτάζεται το Πάσχα ή του μήνα Δεκεμβρίου, δικαιούνται τόσον τριακοστών δώρου, όσες και οι ημέρες που θα συνταξιοδοτηθούν. Στους συνταξιούχους ή βοηθηματούχους (τύπου σύνταξης) που η συνταξιοδότησή τους έληξε μέσα στο χρονικό διάστημα από της ημερομηνίας του Πάσχα μέχρι της 25ης Δεκεμβρίου και αντίστροφα, ως δώρο Χριστουγέννων ή Πάσχα καταβάλλεται ποσό ίσο προς ένα τριακοστό (1/30) της μηνιαίας σύνταξης ή βοηθήματος για κάθε οκταήμερο συνταξιοδότησής τους, χωρίς να δύναται να υπερβεί το ποσό των δώρων τη μία σύνταξη ή βοήθημα για τα Χριστούγεννα και τη μισή σύνταξη ή μισό βοήθημα για το Πάσχα.

3β. Επίσης δικαιούχοι του δώρου Πάσχα και Χριστουγέννων είναι οι επιδοτούμενοι για ασθένεια ασφαλισμένοι από την 25η Δεκεμβρίου μέχρι την ημερομηνία του Πάσχα και από την ημερομηνία του Πάσχα μέχρι την 25η Δεκεμβρίου κάθε έτους αντίστοιχα.

Αν οι ανωτέρω επιδοτηθούν για τμήμα του παραπάνω χρονικού διαστήματος δικαιούνται ως δώρο ποσό ίσο με ένα ημερήσιο επίδομα για κάθε 9ήμερο επιδότησης μέσα στο ανωτέρω χρονικό διάστημα και μέχρι 13 το πολύ ημερήσια επιδόματα για το Πάσχα και 25 για τα Χριστούγεννα.

4. Η καταβολή του δώρου από φορέα κοινωνικής ασφάλισης δεν αποκλείει την καταβολή του δώρου από έτερο φορέα ασφάλισης.

5. Σε περίπτωση καταβολής από φορέα δύο συντάξεων στο αυτό πρόσωπο δώρο χορηγείται και για τις δύο συντάξεις.

6. Αν συνταξιούχος εργάζεται και παίρνει σύνταξη και μισθό η καταβολή του δώρου από το φορέα κοινωνικής ασφάλισης είναι ανεξάρτητη από τη χορήγηση δώρου από τον εργοδότη.

7. Το χορηγούμενο δώρο απαλλάσσεται από τις κρατήσεις υπέρ τρίτων πλην χαρτοσήμου, καθώς και τις κρατήσεις για ασφαλιστικές εισφορές υπέρ οποιουδήποτε φορέα κοινωνικής ασφάλισης εκτός αν από τις οικείες διατάξεις φορέα προβλέπεται η επιβολή ασφαλιστικών κρατήσεων στο δώρο.

8. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

9. Η παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.δ. 4577/1966 (ΦΕΚ 230 Α') καταργείται.

Άρθρο 66**Αύξηση παροχών**

Οι συντάξεις και τα κατώτατα όρια που χορηγεί το Ι.Κ.Α., καθώς και οι συντάξεις που χορηγούν το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Ε.Α.Μ. και τα ειδικά ταμεία κύριας και επικουρικής ασφάλισης του άρθρου 9 του ν. 1976/1991 αναπροσαρμόζονται κάθε φορά από την ίδια ημερομηνία κατά το ποσοστό αναπροσαρμογής των συντάξεων των δημοσίων υπαλλή-

λων, καταργούμενων αντιστοίχως των σχετικών διατάξεων των άρθρων 17, 29 και 31 του ν. 1902/1990 και των καταστατικών διατάξεων. Με επιφύλαξη των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου η αύξηση των συντάξεων και λοιπών παροχών, που χορηγούν οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ενεργείται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ή του Υπουργού Οικονομικών, προκειμένου για το Μ.Τ.Π.Υ. ύστερα από γνώμη του Δ.Σ. των φορέων εντός των ορίων της εισοδηματικής πολιτικής, όπως καθορίζεται εκάστοτε με απόφαση της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων και των οικονομικών δυνατοτήτων των φορέων.

Άρθρο 67

Σύσταση Λογαριασμού Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης

Συνιστάται στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ειδικός λογαριασμός με τίτλο "Λογαριασμός Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης" (Λ.Α.Φ.Κ.Α.) με σκοπό την οικονομική ενίσχυση ελλειμματικών φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Πόροι του παραπάνω λογαριασμού είναι οι κατά το άρθρο 59 του παρόντος νόμου κοινωνικοί πόροι, η κατά το άρθρο 61 εισφορά και οι τόκοι των καταθέσεων. Ο Λ.Α.Φ.Κ.Α. τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε έντοκο λογαριασμό με το επιτόκιο που ισχύει εκάστοτε για τα χρηματικά διαθέσιμα των φορέων της κοινωνικής ασφάλισης. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του Λ.Α.Φ.Κ.Α., η διαδικασία ενίσχυσης των ελλειμματικών φορέων κοινωνικής ασφάλισης, η λογιστική του εξυπηρέτηση και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 68

Κάλυψη επιβάρυνσης φορέων κοινωνικής ασφάλισης με δαπάνες πρόνοιας

Εφόσον για την εξυπηρέτηση γενικότερων σκοπών κοινωνικής πολιτικής παρίσταται ανάγκη επιβαρύνσεως των φορέων κοινωνικής ασφάλισης οι οικονομικές συνέπειες από την επιβάρυνση καλύπτονται με επιχορήγηση από το γενικό προϋπολογισμό, εγγραφόμενης σχετικής πιστώσεως στον ειδικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη. Αν δεν διατίθεται στους φορείς η ανάλογη επιχορήγηση δεν θα πραγματοποιούν τις κατά το προηγούμενο εδάφιο επιβαρύνσεις.

Άρθρο 69

Διαδοχική ασφάλιση

Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 1405/1983 (ΦΕΚ 180 Α') όπως τροποποιήθηκε και ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 15 του ν. 1902/1990, προστίθεται διάταξη, που έχει ως εξής:

Ο συμμετέχων οργανισμός επιβαρύνεται με τη δαπάνη συνταξιοδότησεως όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώσει το όριο ηλικίας, που προβλέπεται από τη νομοθεσία του, οπότε και καταβάλλεται στον ασφαλισμένο το ποσό σύνταξης που του αναλογεί και γίνεται η απόδοση της σχετικής επιβάρυνσης.

Αν ο οργανισμός, που απονέμει τη σύνταξη, χορηγεί σύνταξη σε ηλικία μικρότερη, από την ηλικία με την οποία

συνταξιοδοτούνται οι ασφαλισμένοι που υπάγονται στον Κανονισμό βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών του Ι.Κ.Α., ο συμμετέχων οργανισμός επιβαρύνεται με τη δαπάνη συνταξιοδότησεως όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώσει το όριο ηλικίας, που προβλέπεται από τη νομοθεσία του Ι.Κ.Α. για τη συνταξιοδότηση των υπαγομένων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, οπότε και καταβάλλεται στον ασφαλισμένο το ποσό της σύνταξης που του αναλογεί και γίνεται η απόδοση της σχετικής επιβάρυνσης.

Άρθρο 70

Απασχόληση συνταξιούχων

1. Το πρώτο εδάφιο περίπτωση γ' της παρ. 7 του άρθρου 29 του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

"Εάν και εφόσον ο λόγω γήρατος συνταξιούχος κερδίζει μηνιαίως από εξαρτημένη εργασία ποσό ανώτερο του 50πλάσιου του εκάστοτε ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη".

2. Οι διατάξεις των παρ. 3 και 5 του άρθρου 10 του ν. 825/1978 (ΦΕΚ 89 Α') καταργούνται.

Άρθρο 71

Αναλογιστικές μελέτες

1. Οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις του παρόντος νόμου αναλογιστικές μελέτες καταρτίζονται με μέριμνα των φορέων εντός έτους από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

2. Οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης υποχρεούνται όπως ανά πενταετία, αρχής γενομένης από το έτος 1993, καταρτίζουν αναλογιστικές μελέτες, ώστε να τίθεται σε υγιείς βάσεις η σχέση εισφορών - παροχών για να μη διαταράσσεται μακροχρόνια η οικονομική κατάσταση των φορέων. Οι παραπάνω μελέτες καταρτίζονται ύστερα από απόφαση των Δ.Σ. των φορέων, η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, υποβάλλονται δε στον Πρόεδρο της Βουλής από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3. Αναλογιστικές μελέτες καταρτίζονται και σε κάθε άλλη περίπτωση, που καθίσταται αναγκαία η μεταβολή των χρηματοδότησης και παροχών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Άρθρο 72

Είσπραξη καθυστερούμενων εισφορών

1. Οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης από ληξιπρόθεσμες εισφορές, πρόσθετα τέλη και επιβαρύνσεις, που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις, εισπράττονται κατ' εφαρμογή του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) από τους φορείς ή τα ταμεία των φορέων αυτών.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδίδεται μετά από πρόταση του φορέα, μπορεί να ανατίθεται η εισπράξη των παραπάνω απαιτήσεων στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.).

Τίτλο βεβαίωσης και εισπράξης των ανωτέρω απαιτήσεων αποτελούν πράξεις του φορέα ή καταστάσεις οφειλετών, οι οποίες συντάσσονται κατά τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στην περίπτωση που η εισπράξη των απαιτήσεων ανατίθεται στις Δ.Ο.Υ., οι τίτλοι εισπράξης συντάσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58, έως 60 του π.δ.

16/1989 (ΦΕΚ 6 Α').

2. Όπου από τις καταστατικές διατάξεις φορέων ασφάλισης αυτοαπασχολούμενων δεν προβλέπεται εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών σε δόσεις, δύναται τα διοικητικά συμβούλια των φορέων αυτών να ρυθμίσουν, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερόμενων την εξόφληση καθυστερούμενων μέχρι και 28-2-93 ασφαλιστικών εισφορών σε 24 το πολύ μηνιαίες δόσεις, μαζί με τα αναλογούντα πρόσθετα τέλη και τις τυχόν προσαυξήσεις. Η αίτηση για την κατά τα ανωτέρω ρύθμιση πρέπει να υποβληθεί μέχρι 30-4-93. Η καθυστέρηση καταβολής δύο εν συνεχεία δόσεων συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος τμηματικής εξόφλησης των οφειλών.

3. Ρύθμιση από το Δ.Σ. του Ταμείου Συντάξεων Προσωπικού Εφημερίδων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, μπορεί να γίνει και για οφειλόμενες εισφορές αγγελιοσήμου περιοδικού Τύπου, τηλεόρασης και ραδιοφώνου, χωρίς επιπλέον προσαυξήσεις.

Άρθρο 73

Έκδοση κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ασφαλιστικών, συνταξιοδοτικών κ.λπ. θεμάτων

Για την έκδοση των προβλεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία κανονιστικών εν γένει πράξεων των αρμόδιων υπουργών, με τις οποίες ρυθμίζονται :

α) ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θέματα των δημοσίων υπαλλήλων, των στρατιωτικών εν γένει και των ναυτικών, β) θέματα που έχουν σχέση με την πρόσθετη ασφάλιση και την ασθένεια των ανωτέρω κατηγοριών προσώπων και γ) θέματα του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων, απαιτείται εφεξής η σύμπραξη του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 74

Σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης

1. Συστήνεται στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Σ.Κ.Α.).

2. Το Συμβούλιο αποτελείται από τα παρακάτω μέλη:

α. Το Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ως πρόεδρο αναπληρούμενο από υποδιοικητή της ίδιας Τράπεζας.

β. Το Γενικό Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων με αναπληρωτή του οριζόμενο από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

γ. Έναν εκπρόσωπο των εργοδοτών οριζόμενο με τον αναπληρωτή του από το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών.

δ. Έναν εκπρόσωπο των εργαζομένων οριζόμενο με τον αναπληρωτή του από τη Γ.Σ.Ε.Ε..

ε. Έναν εκπρόσωπο των αγροτών οριζόμενο με τον αναπληρωτή του από τη ΣΥΔΑΣΕ και ΓΕΣΑΣΕ εναλλάξ για κάθε θητεία από κάθε οργάνωση.

στ. Έναν εκπρόσωπο των δημοσίων υπαλλήλων οριζόμενο με τον αναπληρωτή του από την Α.Δ.Ε.Δ.Υ..

ζ. Έναν εκπρόσωπο των εμπόρων οριζόμενο με τον αναπληρωτή του από την Ένωση Εμπορικών Συλλόγων Ελλάδος.

η. Έναν εκπρόσωπο των επαγγελματιών - βιοτεχνών οριζόμενο με τον αναπληρωτή του από τη Γ.Σ.Ε.Β.Ε..

θ. Έναν εκπρόσωπο οριζόμενο με τον αναπληρωτή του από την Ένωση Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων.

ι. Έναν εκπρόσωπο οριζόμενο με τον αναπληρωτή του

από τις πανελλήνιες οργανώσεις - ιατρών, οδοντιάτρων, φαρμακοποιών και κτηνιάτρων - τη Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων και το Τεχνικό Επιμελητήριο, εναλλάξ για κάθε θητεία από κάθε οργάνωση.

Χρέη γραμματέα ασκεί ο Γενικός Διευθυντής Κοινωνικής Ασφάλισης της Γ.Γ.Κ.Α. με αναπληρωτή του διευθυντή οριζόμενο από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3. Το Συμβούλιο αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο επί θεμάτων κοινωνικοασφαλιστικής πολιτικής, τα οποία παραπέμπονται σ' αυτό από τους υπουργούς που εποπτεύουν φορείς κοινωνικής ασφάλισης.

4. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθορίζεται η θητεία και ο τρόπος λειτουργίας του Συμβουλίου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 75

Προκαταβολή κρατικής επιχορήγησης στο Ι.Κ.Α.

Στο τέλος του άρθρου 3 του ν.δ. 465/1970 (ΦΕΚ 57 Α') προστίθεται παράγραφος, που έχει ως εξής:

Για την κάλυψη του ετεροχρονισμού εισπράξεων και πληρωμών του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.) κατά τον τελευταίο μήνα κάθε ημερολογιακού έτους, το Δημόσιο δύναται να προκαταβάλλει κατά το μήνα αυτόν, το ποσό του ετεροχρονισμού, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα είκοσι πέντε δισεκατομμύρια (25.000.000.000) δραχμές, έναντι της προβλεπόμενης κρατικής επιχορήγησης προς το Ίδρυμα του επόμενου έτους.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Οργανωτικά θέματα κοινωνικής ασφάλισης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Ένταξη - Συγχώνευση φορέων κοινωνικής ασφάλισης

Άρθρο 76

Ένταξη σε φορείς ασφάλισης. Συγχώνευση στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ύστερα από γνώμη των Δ.Σ. των φορέων, δύναται να εντάσσονται ταμεία ή κλάδοι ή λογαριασμοί πρόσθετης ασφάλισης και ασθένειας στους φορείς κύριας ασφάλισης στους οποίους υπάγονται οι ασφαλισμένοι των παραπάνω ταμείων, κλάδων ή λογαριασμών πρόσθετης ασφάλισης και ασθένειας και σε αντίστοιχους συνιστώμενους κλάδους, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 77 του παρόντος.

2. Ένταξη κατά τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου αυτού μπορεί να γίνει και φορέων κύριας ασφάλισης, πρόσθετης ασφάλισης και ασφάλισης ασθένειας σε ομοειδείς φορείς κύριας ασφάλισης ή φορέων πρόσθετης ασφάλισης και ασφάλισης ασθένειας σε ομοειδείς φορείς πρόσθετης ασφάλισης ή ασφάλισης ασθένειας. Στις ρυθμίσεις της παραγράφου αυτής δεν περιλαμβάνονται τα ταμεία προνοίας δικηγόρων.

3. Οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 11 του ν.997/1979 (ΦΕΚ 287 Α') αντικαθίστανται ως εξής:

2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη και γνώμη του οικείου φορέα και του Σ.Κ.Α., συγχωνεύονται στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. οι φορείς επικουρικής ασφάλισης, οι οποίοι, λαμβανομένων υπόψη του ύψους των εισφορών των

ασφαλισμένων και εργοδοτών, των προσόδων περιουσίας, των προϋποθέσεων απονομής των παροχών, του ύψους και της εκτάσεως αυτών και των εξόδων διοίκησής τους, δεν μπορούν να παρέχουν την ελάχιστη ασφαλιστική προστασία, την οποία παρέχει εκάστοτε το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.. Επίσης συγχώνευση κατά τα ανωτέρω γίνεται και των φορέων επικουρικής ασφάλισης στους οποίους η σχέση μεταξύ συνταξιούχων και ασφαλισμένων είναι μικρότερη της σχέσης 1 προς 2, εκτός αν η οικονομική κατάσταση του φορέα ασφάλισης επιτρέπει τη συνέχιση της λειτουργίας του.

3. Από της εκδόσεως του κατά την παρ. 1 προεδρικού διατάγματος το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. υποκαθίσταται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα γενικά τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα και υποχρεώσεις του συγχωνευόμενου ταμείου, ως καθολικός διάδοχος. Στο περιθώριο των οικείων βιβλίων μεταγραφών σημειώνεται προκειμένου περί ακινήτων η με τον παρόντα νόμο και το οικείο προεδρικό διάταγμα επερχόμενη μεταβολή.

Εκκρεμείς δίκες του συγχωνευόμενου φορέα συνεχίζονται από το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., νομιμοποιούμενου προς τούτο ενεργητικά και παθητικά.

Με τα προεδρικά διατάγματα για τη συγχώνευση θα καθορισθούν ιδίως η συνέχιση της ασφάλισης των ασφαλισμένων των συγχωνευόμενων φορέων, ο υπολογισμός του χρόνου ασφάλισης, που έχει διανυθεί, καθώς και του χρόνου που έχει αναγνωρισθεί, η καταβολή των παροχών, οι μεταφερόμενες θέσεις προσωπικού και η διάρθρωση των μεταφερόμενων θέσεων, η ένταξη του μεταφερόμενου προσωπικού και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης προσωπικού ν.π.δ.δ., οι οποίοι, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις, συγχωνεύονται στο Ι.Κ.Α. - ΕΤΕΑΜ.

Άρθρο 77

Ρυθμίσεις για τις εντάξεις

1. Από της εντάξεως των φορέων του άρθρου 76 του παρόντος νόμου ο φορέας, στον οποίο γίνεται η ένταξη, υποκαθίσταται δια του αντίστοιχου κλάδου στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εντασσόμενων ταμείων, κλάδων ή λογαριασμών.

2. Οι συνιτάμενοι κλάδοι έχουν λογιστική και διαχειριστική αυτοτέλεια και τα κεφάλαια των εντασσόμενων ταμείων, κλάδων ή λογαριασμών περιέρχονται σ' αυτούς απαγορευομένης της μεταφοράς ή χρησιμοποίησης κεφαλαίων τους για τις ανάγκες άλλων κλάδων ή λογαριασμών του ενιαίου φορέα, εκτός εάν μετά από σύνταξη αναλογιστικής μελέτης αποδεικνύεται ότι με τη μεταφορά επιτυγχάνεται η βιωσιμότητα του συνόλου των κλάδων.

3. Οι κατά την έκδοση του προεδρικού διατάγματος υφιστάμενες διατάξεις που αφορούν την ασφάλιση, τις εισφορές και τις παροχές κάθε εντασσόμενου ταμείου, κλάδου ή λογαριασμού, όπως τροποποιούνται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, διατηρούνται σε ισχύ και διέπουν τις αντίστοιχες κατηγορίες ασφαλιζόμενων προσώπων στον ενιαίο φορέα και τους συνταξιούχους.

4. Η ακίνητη περιουσία των εντασσόμενων ταμείων, κλάδων ή λογαριασμών περιέρχεται στον αντίστοιχο κλάδο του φορέα που γίνεται η ένταξη. Για τη μεταβίβαση αυτή δεν οφείλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτου, ούτε οποιοσδήποτε άλλος φόρος, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου, δήμου ή κοινότητας ή άλλων προσώπων. Ο Υπουργός Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εκδίδει πρά-

ξη, η οποία περιέχει περιγραφή των ακινήτων και μεταγράφεται ατελώς στα βιβλία του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου.

5. Με τα προεδρικά διατάγματα που θα εκδοθούν θα καθορισθούν ιδίως η συνέχιση της ασφάλισης των ασφαλισμένων των εντασσόμενων ταμείων, κλάδων ή λογαριασμών, ο υπολογισμός του χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί, καθώς και του χρόνου που έχει αναγνωρισθεί, η συνέχιση καταβολής των παροχών, η διάρθρωση των υπηρεσιών και θέσεων προσωπικού, η ένταξη του μεταφερόμενου προσωπικού, η οικονομική οργάνωση, ο σκοπός και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 78

Γνώμη Δ.Σ. φορέων για τις εντάξεις ή συγχωνεύσεις

Η προβλεπόμενη από τον παρόντα νόμο γνώμη των Δ.Σ. των φορέων για τις εντάξεις ή συγχωνεύσεις υποβάλλεται εντός μηνός από της κοινοποίησής στους οικείους φορείς των σχετικών περι αυτής εγγράφων του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αν δεν υποβληθεί η παραπάνω γνώμη εγγράφως εντός της παραπάνω προθεσμίας, τα σχετικά προεδρικά διατάγματα εκδίδονται χωρίς τη γνώμη των φορέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Οργανωτικά θέματα φορέων - Υπηρεσίες

Άρθρο 79

Συντονιστές Διοίκησης

1. Σε κάθε φορέα κοινωνικής ασφάλισης, που λειτουργεί ως ν.π.δ.δ. και δεν έχει συσταθεί γενική διεύθυνση, μπορεί να ορίζεται συντονιστής διοίκησης, εφόσον προβλέπονται από τους οικείους Οργανισμούς δύο τουλάχιστον διευθύνσεις.

2. Έργο του συντονιστή διοίκησης είναι κυρίως ο σχεδιασμός και ο συντονισμός των δραστηριοτήτων για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής στο χώρο της ευθύνης του. Στο συντονιστή διοίκησης μπορεί να ανατίθενται και ειδικότερα καθήκοντα ανάλογα με τις ανάγκες της υπηρεσίας.

3. Συντονιστής διοίκησης ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. του φορέα, υπάλληλος βαθμού Α' της κατηγορίας ΠΕ, που έχει επιλεγεί ως προϊστάμενος διεύθυνσης ή αντίστοιχου επιπέδου οργανικής μονάδας.

Η θέση του προϊσταμένου, που ορίζεται συντονιστής διοίκησης καλύπτεται με την επιλογή προσωρινού προϊσταμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 63 του ν.1943/1991. Έως ότου επιλεγεί προσωρινός προϊστάμενος εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 13 του ν.1586/1986.

4. Ο προϊστάμενος που ορίζεται συντονιστής διοίκησης λαμβάνει το επίδομα συντονιστή που προβλέπεται από το άρθρο 12 του ν.1586/1986 και δεν δικαιούται επίδομα προϊσταμένου διεύθυνσης ή αντίστοιχου επιπέδου οργανικής μονάδας από την ανάληψη των καθηκόντων συντονιστή διοίκησης. Το επίδομα καταβάλλεται και στην περίπτωση προσωρινής απουσίας των παραπάνω από τα καθήκοντά τους, όχι όμως πέραν των δύο μηνών κάθε φορά.

5. Η άσκηση καθηκόντων συντονιστή διοίκησης παύει οποτεδήποτε με απόφαση του αρμόδιου για τον ορισμό οργάνου ή λήγει αυτοδικαίως, όταν ο υπάλληλος παύει να έχει την ιδιότητα του προϊσταμένου διεύθυνσης ή οργανικής μονάδας αντίστοιχου επιπέδου.

Άρθρο 80
Σύσταση υπηρεσιών

1. Στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, που λειτουργούν ως ν.π.δ.δ. συνιστώνται, όπου δεν υπάρχουν, υπηρεσίες :
α) Ταμείου, β) Μηχανογράφησης, γ) Επιθεώρησης και δ) Γραφείο Νομικών Υποθέσεων.

2. Η οργάνωση των πιο πάνω συνιστώμενων, με το παρόν υπηρεσιών και γραφείων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια απαραίτητη για τη λειτουργία τους, καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 81
Συστέγαση και συντονισμός περιφερειακών υπηρεσιών ασφαλιστικών οργανισμών

1. Οι περιφερειακές υπηρεσίες των ασφαλιστικών οργανισμών, που λειτουργούν στις έδρες των νομών, δύναται να συστεγάζονται σε ενιαίο κτίριο είτε δια της μισθώσεως από κοινού κτιρίου είτε, εφόσον ασφαλιστικός οργανισμός διαθέτει ακίνητο, δια της απευθείας μισθώσεως χώρων του κτιρίου στους ασφαλιστικούς οργανισμούς που στερούνται ακινήτου.

Συστέγαση σε ενιαίο κτίριο κατά τα ανωτέρω γίνεται και κεντρικών υπηρεσιών φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

2. Για το συντονισμό των δραστηριοτήτων των περιφερειακών υπηρεσιών όλων των ασφαλιστικών οργανισμών ορίζεται στην έδρα κάθε νομού συντονιστής διοίκησης ένας από τους υπηρετούντες υπαλλήλους των παραπάνω οργανισμών.

Συντονιστής διοίκησης ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, υπάλληλος με βαθμό Α' της κατηγορίας ΠΕ, που έχει επιλεγεί ως προϊστάμενος διεύθυνσης και σε περίπτωση ελλείψεως, ως προϊστάμενος τμήματος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 79 του παρόντος.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Άρθρο 82
Σύμβαση συμβάσεων

Φορείς κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίοι στερούνται κατάλληλων υπηρεσιών ή οι υπάρχουσες υπηρεσίες αδυνατούν να διεκπεραιώσουν το σύνολο των εργασιών κάθε φορέα, δύναται να αναθέτουν απευθείας, χωρίς διαγωνισμό, με σύμβαση, σε άλλους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, που λειτουργούν υπό μορφή ν.π.δ.δ. και διαθέτουν την κατάλληλη οργάνωση, την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας, ιδίως μηχανογράφησης, βεβαίωση και είσπραξη εσόδων, παροχή υπηρεσιών περίθαλψης, λογιστική οργάνωση.

Με την κατά τα ανωτέρω σύμβαση, η οποία εγκρίνεται από τα διοικητικά συμβούλια των φορέων και τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις εκτελέσεως των εργασιών, το εργολαβικό αντάλλαγμα και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ
Οικονομική οργάνωση

Άρθρο 83
Λογιστικό σύστημα

1. Οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης εφαρμόζουν ενιαίο λογιστικό σχέδιο.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που προτείνεται από τους Υπουργούς Εθνικής Οικονομίας και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθορίζεται το ενιαίο λογιστικό σχέδιο των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 84
Κατασταλτικός έλεγχος

Ο ετήσιος τακτικός κατασταλτικός έλεγχος των φορέων κοινωνικής ασφάλισης διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Επίσης έλεγχος ενεργείται από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων σύμφωνα με τον Οργανισμό της.

Έλεγχος της διαχείρισης γενικά ανατίθεται κάθε έτος από τα Δ.Σ των φορέων σε ορκωτούς ελεγκτές. Οι εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών για τον παραπάνω έλεγχο υποβάλλονται από τους Υπουργούς Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Δικαιοσύνης στον Πρόεδρο της Βουλής.

Άρθρο 85
Προϋπολογισμός - Απολογισμός - Ισολογισμός φορέων

1. Οι προβλεπόμενες να πραγματοποιηθούν κάθε οικονομικό έτος εισπράξεις και πληρωμές των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αναγράφονται, κατά πηγή είσπραξης και κατηγορία δαπάνης, στον ετήσιο προϋπολογισμό.

2. Ο προϋπολογισμός συντάσσεται από το φορέα και εισάγεται για ψήφιση με αιτιολογημένη έκθεση στο διοικητικό συμβούλιο, εντός του μηνός Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους.

3. Οι προϋπολογισμοί των φορέων κοινωνικής ασφάλισης εγκρίνονται από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στον οποίο υποβάλλονται το βραδύτερο μέχρι τέλους Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους.

4. Οι απολογισμοί - ισολογισμοί των φορέων κοινωνικής ασφάλισης για κάθε οικονομικό έτος καταρτίζονται και υποβάλλονται μέχρι τέλους Απριλίου του επόμενου έτους στο Δ.Σ του φορέα για έγκριση. Μέχρι τέλος Ιουνίου του επόμενου έτους οι απολογισμοί - ισολογισμοί υποβάλλονται από το Δ.Σ. στον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για έγκριση.

Η μη κατά τα ανωτέρω κατάρτιση και υποβολή για έγκριση στον Υπουργό των προϋπολογισμών και απολογισμών - ισολογισμών συνεπάγεται την αυτοδίκαιη λήξη της θητείας του Δ.Σ του φορέα, η οποία και δεν μπορεί να ανανεωθεί. Η ισχύς των διατάξεων του εδαφίου αυτού αρχίζει από 1.1.1995.

Άρθρο 86**Κοινωνικός Προϋπολογισμός**

Κάθε έτος συντάσσεται από τη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ο Κοινωνικός Προϋπολογισμός, με τον οποίο δημοσιεύονται στοιχεία των εγκεκριμένων προϋπολογισμών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Ο Κοινωνικός Προϋπολογισμός συνοδεύεται από εισηγητική έκθεση του Υπουργού, η οποία περιέχει ανάλυση και αιτιολόγηση των επί μέρους κονδυλίων των προβλεπόμενων εισπράξεων και πληρωμών, μαζί με συγκριτικά στοιχεία προς τα παρελθόντα έτη και τα γενικότερα στοιχεία της εθνικής οικονομίας.

Ο Κοινωνικός Προϋπολογισμός κάθε έτους υποβάλλεται από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στον Πρόεδρο της Βουλής.

Άρθρο 87**Σύσταση υπηρεσιών εντελλομένων εξόδων**

Για την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης δύναται να συνιστώνται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για κάθε φορέα ή ομάδα φορέων υπηρεσίες εντελλομένων εξόδων. Με τα παραπάνω προεδρικά διατάγματα, θα καθορισθούν η οργάνωση και η στελέχωση των υπηρεσιών εντελλομένων εξόδων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 88**Διάθεση ποσών**

Οι διατάξεις της περιπτώσεως στ' της παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 861/1979 εφαρμόζονται αναλόγως και στους λοιπούς φορείς κοινωνικής ασφάλισης.

Άρθρο 89**Είσπραξη ασφαλιστικών εισφορών από ιδιώτες**

1. Οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίοι στερούνται του αναγκαίου προσωπικού για την είσπραξη των οφειλόμενων από τους υποχρέους ασφαλιστικών εισφορών μπορούν, με απόφαση των διοικητικών συμβουλίων τους, να αναθέτουν σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, την είσπραξη των εν λόγω εσόδων τους.

2. Η ανάθεση γίνεται με σύμβαση μίσθωσης έργου, η οποία συνάπτεται μεταξύ του νόμιμου εκπροσώπου του ασφαλιστικού φορέα και του ενδιαφερόμενου αναδόχου. Η αμοιβή του αναδόχου καθορίζεται σε ποσοστό επί των εισπράξεων, το οποίο δεν μπορεί να είναι ανώτερο του τέσσερα στα εκατό (4%) επί των εισπραττόμενων ποσών.

3. Η διαδικασία ανάδειξης του αναδόχου, ο τύπος και το περιεχόμενο της σύμβασης έργου, ο τρόπος είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών, ο τρόπος και ο χρόνος απόδοσης των εισπραττόμενων ποσών, το είδος και το ύψος της εγγύησης που καταβάλλει ο ανάδοχος, ο τρόπος και ο χρόνος καταβολής της αμοιβής του αναδόχου και κάθε άλλη λεπτομέρεια ορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

4. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται ειδικά από τις αποφάσεις της παραγράφου 3 εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 681 επ. του Α.Κ. και των παραγράφων 1 εδ. β' παρ. 2 και 3 του άρθρου 15 του ν. 1735/1987 (ΦΕΚ 195 Α').

Άρθρο 90**Συγχώνευση Φορέων Ασφάλισης Προσωπικού ΕΡΤ**

1. Το Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Υπαλλήλων Ραδιοφωνίας και Τουρισμού (Τ.Ε.Α.Υ.Ρ.Τ.) συγχωνεύεται στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας του προσωπικού της ΕΡΤ 2 (Τ.Ε.Α.Π.Π. ΕΡΤ 2), το οποίο μετονομάζεται σε 'Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας Προσωπικού Ελληνικής Ραδιοφωνίας - Τηλεόρασης και Τουρισμού' (Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ.).

2. Οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του συγχωνευόμενου Ταμείου καθίστανται ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας Προσωπικού Ελληνικής Ραδιοφωνίας - Τηλεόρασης και Τουρισμού για τους αντίστοιχους κλάδους, στους οποίους ήταν ασφαλισμένοι στο συγχωνευόμενο Ταμείο και διέπονται από την νομοθεσία του Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ.

Επίσης στην ασφάλιση του Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ. υπάγονται για επικουρική σύνταξη και εφάπαξ βοήθημα όσοι προσλαμβάνονται μετά την ισχύ του παρόντος νόμου στην ΕΡΤ Α.Ε., στον Εθνικό Οργανισμό Τουρισμού και στη Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών, εφόσον από τις διατάξεις του συγχωνευόμενου Ταμείου προεβλέπετο η υπαγωγή τους στους αντίστοιχους κλάδους του Ταμείου αυτού.

3. Οι συντάξεις των συνταξιούχων του συγχωνευόμενου Ταμείου καταβάλλονται από το Τ.Ε.Α.Π.Π. Ε.Ρ.Τ.Τ. και τα δικαιώματα συντάξεως και εφάπαξ βοηθήματος των ασφαλισμένων, οι οποίοι μέχρι την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του παρόντος θεμελιώνουν δικαίωμα συντάξεως και εφάπαξ παροχής βάσει διατάξεων της νομοθεσίας του Ταμείου τούτου, διατηρούνται, εφόσον αποχωρήσουν της υπηρεσίας και ασκήσουν το δικαίωμα εντός ενός έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

4. Από την 1-1-1993 θεσπίζεται μηνιαία εισφορά των ασφαλισμένων του Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ. για τον κλάδο Πρόνοιας εκ ποσοστού 3% επί των τακτικών αποδοχών αυτών, όπως προεβλέπετο από τον ιδρυτικό νόμο του Ταμείου 621/1977 (ΦΕΚ 171 Α').

5. Ο χρόνος ασφάλισης στο συγχωνευόμενο Ταμείο, συμπεριλαμβανομένου και του βάσει των διατάξεων της νομοθεσίας τούτου τυχόν ήδη αναγνωρισθέντος ή προσμετρηθέντος χρόνου από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία, θεωρείται ως χρόνος ασφάλισης στο Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ.

6. Το σύνολο του ενεργητικού και παθητικού του συγχωνευόμενου Ταμείου, μεταβιβάζεται στο Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ. ως καθολικό διάδοχο αυτού. Εκκρεμείς δίκες, οι οποίες προέκυψαν από τη λειτουργία του συγχωνευόμενου Ταμείου, συνεχίζονται από και κατά του Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ. χωρίς διακοπή.

7. Όλη η ακίνητη περιουσία του συγχωνευόμενου Ταμείου μεταφέρεται αυτοδίκαια στο Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ. Η μεταβίβαση αυτή απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής φόρου μεταβίβασης ακινήτων υπέρ του Δημοσίου, όπως και άλλων φόρων, τελών ή δικαιωμάτων υπέρ δήμου ή κοινότητας ή άλλων τρίτων.

Για τη μεταβίβαση της κυριότητας, ο Υπουργός Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συντάσσει σχετική πράξη στην οποία περιγράφονται τα ακίνητα και μεταγράφεται στα βιβλία του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου ατελώς.

8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται εντός έτους από τη δημοσίευση του νόμου με πρόταση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και γνώμη του Δ.Σ. του Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ., καθορίζονται θέματα αφορώντα τη διοικητική και οικονομική οργάνωση, τη σύνθεση των υπηρεσιών, τη διαχείριση της περιουσίας, τη μεταφορά προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια

αναγκαία για τη λειτουργία του Ταμείου.

Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος αυτού τα προβλεπόμενα από τη νομοθεσία του καταργούμενου Ταμείου έσοδα, εξακολουθούν να καταβάλλονται από τους υπόχρεους στο Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ., η δε διοίκηση του Ταμείου ασκείται από το υφιστάμενο Δ.Σ. του Τ.Ε.Α.Π.Π.Ε.Ρ.Τ.Τ.

9. Με όμοια προεδρικά διατάγματα ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και εφάπαξ παροχής, το ύψος της καταβαλλόμενης σύνταξης και εφάπαξ βοηθήματος, το ύψος των εισφορών και λοιπών φόρων του Ταμείου σύμφωνα και με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 91

Η παρ. 6 του άρθρου 19 του ν. 1767/1988 αντικαθίσταται, ως εξής :

6. α) Η επιτροπή λειτουργεί κατά τις ώρες λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών και ευρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη, μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος, είναι περισσότερα από τα απόντα, ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών της.

β) Στους εκπροσώπους των εργαζομένων και του Τεχνικού Επιμελητηρίου, που μετέχουν στην Επιτροπή, καταβάλλεται αμοιβή για κάθε ώρα απασχόλησής τους, η οποία βαρύνει τον προϋπολογισμό του Οργανισμού της Εργατικής Εστίας.

γ) Το ύψος της ανωτέρω αμοιβής, ο τρόπος καταβολής αυτής και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας. Η πρώτη απόφαση που θα εκδοθεί έχει αναδρομική ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1991.

δ) Ο χρόνος συμμετοχής των εκπροσώπων των εργαζομένων στην επιτροπή, για τον οποίο λαμβάνουν αμοιβή, θεωρείται ως χρόνος ασφάλισης στους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης και για όλους τους κλάδους ασφάλισης που υπάγονται λόγω του επαγγέλματός τους.

Οι εισφορές που υπολογίζονται στις ως άνω καταβαλλόμενες αμοιβές αποδίδονται στους παραπάνω φορείς από τον Οργανισμό της Εργατικής Εστίας. Η εργοδοτική εισφορά βαρύνει τον προϋπολογισμό του Οργανισμού αυτού η δε εργατική, τους ίδιους*.

Άρθρο 92

1. Η δια του ν. 735/1977 συσταθείσα ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΗΕΛΕΧΡΟ - ΔΕΘ Α.Ε." αποτελεί τον επίσημο εκθεσιακό φορέα της χώρας.

2. Η ΗΕΛΕΧΡΟ - ΔΕΘ Α.Ε. έχει την ευθύνη σύνταξης του εθνικού εκθεσιακού προγράμματος, συντονισμού και ελέγχου της λειτουργίας των εκθέσεων στο εσωτερικό με γνώμονα το συμφέρον της Εθνικής Οικονομίας μετά από έγκριση του αρμόδιου Υπουργού Εμπορίου.

Με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου και ύστερα από εισήγηση του Εθνικού Εκθεσιακού φορέα καθορίζονται οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες επιτρέπεται η λειτουργία ειδικών εκθέσεων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 2081/1992 καταργούνται.

Άρθρο 93

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 1 Οκτωβρίου 1992

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΣΩΤ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΙΩ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΝΙΚ. ΚΛΕΙΤΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΣΤ. ΜΑΝΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΑΡ. ΚΑΛΑΝΤΖΑΚΟΣ

ΥΦΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΔΗΜ. ΣΙΟΥΦΑΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΑΡΙΣΤ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΙΩ. ΠΑΛΛΙΟΚΡΑΣΣΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 2 Οκτωβρίου 1992

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΙΩ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ